

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра обліку та оподаткування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

Студентки 2 курсу, 2м групи,
спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»
спеціалізації «Облік і
оподаткування»

Алексєєвої Валерії
Олександрівни

Науковий керівник
кандидат економічних наук,
доцент

Задніпровський
Олександр Григорович

Гарант освітньої програми
доктор економічних наук,
професор

Бенько Микола
Миколайович

Київ 2018

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет Обліку, аудиту та інформаційних систем Кафедра Обліку та оподаткування
Спеціальність, спеціалізації 071 «Облік і оподаткування», Облік і оподаткування

Затверджую

Зав. Кафедри Сопко В.В.

«___» _____ 201_ р.

Завдання

на випускню кваліфікаційну роботу студентіві

Алексеевої Валерії Олександрівни

(прізвище, ім'я, по батькові)

Тема випускної кваліфікаційної роботи

«Облік, контроль та аналіз продукції сільськогосподарського виробництва»

Затверджена наказом ректора від «29» 12 2017 р. № 4451

2. Строк здачі студентом закінченої роботи 27.11.18р.

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи

Мета роботи

теоретичне обґрунтування і розробка напрямів вдосконалення обліку, контролю та аналізу продукції сільськогосподарського виробництва, з метою ефективності управлінських рішень.

Об'єкт дослідження

процес обліку, контролю та аналізу продукції сільськогосподарського виробництва СТОВ «Лучанське-2».

Предмет дослідження теоретико-методичні та практичні аспекти обліку, контролю та аналізу продукції сільськогосподарського виробництва.

4. Перелік графічного матеріалу
рисунки, схеми, таблиці, графіки, діаграми.

5. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом)

ВСТУП

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ
ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

- 1.1. Економічна сутність, класифікація та оцінка сільськогосподарської продукції
- 1.2. Економіко-правовий аналіз та огляд нормативної бази і спеціальної літератури з теми дослідження
- 1.3. Передумови організації та методології обліку, контролю та аналізу продукції сільськогосподарського виробництва СТОВ «Лучанське-2»

Висновки до розділу 1

РОЗДІЛ 2. ОБЛІК ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

- 2.1. Організація обліку продукції сільськогосподарського виробництва
- 2.2. Фінансовий бухгалтерський облік продукції сільськогосподарського виробництва
- 2.3. Розкриття інформації про продукцію сільськогосподарського виробництва та її реалізацію у фінансовій звітності
- 2.4. Обліково-аналітичне забезпечення управління витратами на виробництво сільськогосподарської продукції у СТОВ «Лучанське-2»

Висновки до розділу 2

РОЗДІЛ 3 ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

- 3.1. Мета, завдання, інформаційні джерела контролю та аналізу продукції сільськогосподарського виробництва
- 3.2. Методика контролю використання продукції сільськогосподарського виробництва
- 3.3. Методика та показники аналізу ефективності виробництва сільськогосподарської продукції

Висновки до розділу 3

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

6. Календарний план виконання роботи

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		За планом	Фактично
1	2	3	4
1.	Підготовка Вступу і 1-го розділу роботи	01.03.2018	01.03.2018
2.	Підготовка 2-го розділу роботи	15.05.2018	15.05.2018
3.	Підготовка 3-го розділу роботи та Висновків	31.08.2018	31.08.2018
4.	Попередній захист	листопад 2018	листопад 2018
5.	Здача готової роботи	листопад 2018	листопад 2018
6.	Захист випускної кваліфікаційної роботи	грудень 2018	грудень 2018

7. Дата видачі завдання « ___ » _____ 201__ р.

8. Керівник випускної кваліфікаційної роботи Задніпровський О.Г.
(прізвище, ініціали, підпис)

9. Гарант освітньо-професійної програми Бенько М.М.
(прізвище, ініціали, підпис)

10. Завдання прийняв до виконання студент Алексеева В.О.
(прізвище, ініціали, підпис)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА.....	7
1.1. Економічна сутність, класифікація та оцінка сільськогосподарської продукції.....	7
1.2. Економіко-правовий аналіз та огляд нормативної бази і спеціальної літератури з теми дослідження.....	20
1.3. Передумови організації та методології обліку, контролю та аналізу продукції сільськогосподарського виробництва СТОВ «Лучанське- 2».....	28
Висновки до розділу 1.....	36
РОЗДІЛ 2. ОБЛІК ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА.....	39
2.1. Організація обліку продукції сільськогосподарського виробництва.....	39
2.2. Фінансовий бухгалтерський облік продукції сільськогосподарського виробництва.....	52
2.3. Розкриття інформації про продукцію сільськогосподарського виробництва та її реалізацію у фінансовій звітності.....	63
2.4. Обліково-аналітичне забезпечення управління витратами на виробництво сільськогосподарської продукції у СТОВ «Лучанське-2».....	70
Висновки до розділу 2.....	76
РОЗДІЛ 3 ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА.....	82
3.1. Мета, завдання, інформаційні джерела контролю та аналізу продукції сільськогосподарського виробництва.....	82
3.2. Методика контролю використання продукції сільськогосподарського виробництва.....	89
3.3. Методика та показники аналізу ефективності виробництва сільськогосподарської продукції.....	95
Висновки до розділу 3.....	100
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ.....	104
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	115
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність дослідження. Реалії сьогодення свідчать, що вирішити актуальні економічні проблеми неможливо без удосконалення системи бухгалтерського обліку. Чітко налагоджений бухгалтерський облік забезпечує необхідною та вірогідною інформацією суб'єкти господарювання для виконання повного всебічного аналізу господарської діяльності та обґрунтування відповідних управлінських рішень.

Аграрний сектор має специфічні особливості, що впливає на ведення бухгалтерського обліку. Тому досить важливу роль відіграє організація обліку на підприємстві. При цьому важлива правильність обліку продукції сільськогосподарського підприємства, оскільки операції з обліку продукції сільськогосподарського виробництва займають найбільшу питому вагу в обсязі облікової інформації. Дана ділянка облікової роботи є надто трудомісткою і вимагає від облікових працівників оперативності, уважності, спостережливості, бо кінцева мета будь-якого підприємства спрямована на одержання доходу від реалізації виготовленої продукції.

За даними статистики випуск сільськогосподарських продуктів з урахуванням індекса інфляції зріс з 517150 млн. грн. в 2012 році до 625585 млн. грн. в 2016 році [65]. Динаміка випуску сільськогосподарських продуктів за групами продуктів за 2012-2016рр. показана в дод. А.

Отже, актуальність теми дослідження полягає в тому, що облік, контроль та аналіз та їх вдосконалення покращують управління активами, в т. ч. і сільськогосподарською продукцією – основою сучасного експортного потенціалу країни.

Аналіз останніх досліджень чи публікацій. Проблемам обліку, контролю та аналізу сільськогосподарської продукції присвятили свої праці багато вітчизняних вчених, зокрема, такі як: М.Т. Білуха, О.С. Бородкін, Ф.Ф. Бутинець, П.І. Гайдуцький, П.М. Гарасим, А.М. Герасимович, С.Ф. Голов, М.Я. Дем'яненко, В.І. Єфіменко, В.П. Завгородній, Г.Г. Кірейцев,

М.Ф. Кропивко, М.В. Кужельний, Ю.А. Кузьмінський, Л.В. Нападовська, М.Ф. Огійчук, Н.М. Ткаченко, П.Я. Хомин, В.М. Пархоменко, М.С. Пушкар, П.Т. Саблук, В.К. Савчук, В.В. Сопко, Ю.С. Цал-Цалко, М.Г. Чумаченко, В.Г. Швець, В.О. Шевчук та інші. Ці проблеми досліджували також зарубіжні вчені: Х. Андерсон, Г. Велш, Ф. Вуд, К. Друрі, Д. Колдуелл, А.П. Костюк, Б. Нідлз, Я.В. Соколов, Дж. Хелкам, Д.Г. Шорт та інші. Проте, проблема забезпечення ефективної діяльності сільськогосподарських підприємств в умовах ринкової економіки вимагає додаткових досліджень, зокрема, з'ясування низки теоретичних та практичних аспектів раціональної організації та методології обліку, аналізу і контролю продукції сільськогосподарського виробництва.

Метою роботи є теоретичне обґрунтування і розробка напрямів вдосконалення обліку, контролю та аналізу продукції сільськогосподарського виробництва, з метою ефективності управлінських рішень

Відповідно до мети було визначено коло **завдань**:

- з'ясувати економічну сутність, засади класифікації та оцінки продукції сільськогосподарського виробництва;
- здійснити економіко-правовий аналіз нормативної бази та огляд спеціальної літератури з теми дослідження;
- дослідити засади організації та методики обліку, контролю та аналізу продукції сільськогосподарського виробництва, зокрема - базового підприємства;
- охарактеризувати розкриття інформації про сільськогосподарську продукцію та її реалізацію в фінансовій звітності підприємства;
- дослідити та охарактеризувати обліково-аналітичне забезпечення управління витратами на виробництво сільськогосподарської продукції підприємства;
- розкрити мету, завдання, інформаційні джерела контролю та аналізу продукції сільськогосподарського виробництва;

- дослідити та розкрити методику контролю використання продукції сільськогосподарського виробництва;
- розкрити методику та провести аналіз показників ефективності виробництва сільськогосподарської продукції.

Об'єктом дослідження є процес обліку, контролю та аналізу продукції сільськогосподарського виробництва СТОВ «Лучанське-2». Аналіз показників фінансово-господарської діяльності підприємства за 2013-2017 рр. та пояснювальна записка до них наведені в Додатку Б.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та практичні аспекти обліку, контролю та аналізу продукції сільськогосподарського виробництва.

Методи дослідження. Методи дослідження ґрунтуються на діалектичному методі наукового пізнання в історичному та логічному поєднанні еволюційних процесів розвитку концепцій обліку продукції сільськогосподарського виробництва. У процесі дослідження застосовуються методи економіко-статистичного аналізу, бухгалтерського та управлінського обліку, контролю, економічного аналізу, математичні методи, методи наукової абстракції, індукції та дедукції, аналізу й синтезу, статистичних порівнянь, вибіркового обстеження та групування тощо. Опрацювання первинних даних здійснювалося із застосуванням методів техніко-економічного обґрунтування, структурного аналізу, визначення середніх та відносних величин.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі і нормативні акти з бухгалтерського обліку, нормативні акти і інструктивні документи Міністерства фінансів України, Кабінету Міністрів України, Верховної Ради України, аналітичні та звітні матеріали СТОВ «Лучанське-2». При написанні випускної кваліфікаційної роботи проаналізовано монографії та статті зарубіжних і вітчизняних авторів, автореферати кандидатських дисертацій, підручники, посібники та навчальні посібники з обліку, аналізу та контролю на підприємствах, Інтернет - ресурси.

Практичне значення одержаних результатів полягає в уточненні та доповненні практичної основи організації і методики обліку, аналізу і контролю продукції сільськогосподарського виробництва на основі опрацьованої теоретико-методологічної та нормативної бази; і також їх практичного застосування, що сприятиме підвищенню достовірності, оперативності та аналітичності облікової інформації в процесі прийняття управлінських рішень на сільськогосподарських підприємствах. Результати роботи можуть бути впроваджені в господарську практику СТОВ «Лучанське-2».

Науковою гіпотезою дослідження є припущення, що обґрунтування та розробка перспективних напрямків вдосконалення обліку, контролю і аналізу сільськогосподарської продукції сприятиме підвищенню ефективності прийняття управлінських рішень на підприємстві.

Наукова новизна дослідження полягає в системному обґрунтуванні теоретичних положень і розробці практичних рекомендацій щодо удосконалення методики обліку, аналізу і контролю продукції сільськогосподарського виробництва. За підсумками дослідження запропоновано моделі аналізу і контролю продукції сільськогосподарського виробництва.

Апробація результатів. Основні наукові результати дослідження висвітлені в статті «Організація та методика обліку сільськогосподарської продукції», яка надрукована в збірнику наукових праць студентів КНТЕУ(2018 року).

Обсяг і структура роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел та додатків. Обсяг роботи становить 114 сторінок.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

1.1. Економічна сутність, класифікація та оцінка сільськогосподарської продукції

У звітності кожного сільськогосподарського підприємства домінуючу позицію у складі оборотних активів займає стаття «готова продукція». Готова продукція є результатом виробництва. Для одних підприємств це будуть продукти харчування, для інших – столи, стільці, для третіх – трактори, автомобілі, тощо. Що стосується сільськогосподарських підприємств, то їх діяльність пов'язана з виробництвом і реалізацією саме сільськогосподарської продукції.

Огляд літературних джерел свідчить про різні підходи вчених до інтерпретації сутності сільськогосподарської продукції. Тому необхідним є розкриття сутності категорії «сільськогосподарська продукція» різними авторами. Спочатку розглянемо наукові підходи вчених до обґрунтування сутності поняття «готова продукція» (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Дефініція поняття «готова продукція» в наукових дослідженнях різних авторів

Автори	Визначення сутності готової продукції
1	2
В. В. Бабич, В. В. Сагова [7]	Готова продукція - це продукція, яка пройшла на підприємстві всі технологічні операції, відповідає нормам, стандартам якості та передана на зберігання (склад, майданчик, інше місце)
Ф.Ф. Бутинець [18]	Готова продукція - повністю завершена обробкою, укомплектована, яка пройшла необхідні випробування (перевірки). Це виріб (або напівфабрикат), послуга, робота, що пройшли всі стадії технологічної обробки на підприємстві, відповідають затвердженим стандартам або умовам договору, прийняті технічним контролем підприємства і здані на склад або замовникові - покупцеві згідно з діючим порядком прийняття продукції.

Закінчення табл.1.1	
1	2
Н.Д. Врублевський, І.М. Рендухов [20]	Готовою вважається продукція, яка пройшла повну обробку, збірку і укомплектування, відповідає вимогам стандартів, умовами договору, прийнята відділом технічного контролю і здана на склад готової продукції або передана покупцеві.
Г. П. Журавель, П. Я. Хомин [33]	Готовою продукцією є така, яка повністю пройшла передбачені технологією виробництва стадії і процеси, оприбуткована на склад, або прийнята замовником.
О.В. Лишиленко[50]	До готової продукції належить продукція, обробка якої закінчена, та яка пройшла випробування, приймання, укомплектування згідно з умовами договорів із замовниками і відповідає технічним умовам і стандартам.
В.М. Пархоменко, О.М. Петрук [67]	Готовою вважається продукція, повністю закінчена обробкою, укомплектована, яка пройшла необхідні випробування (перевірки), відповідає діючим стандартам або затвердженим технічним умовам (має сертифікат чи інший документ, що засвідчує її якість), прийнята відділом технічного контролю підприємства та здана на склад або ж прийнята замовником (якщо готова продукція здається на місці) відповідно до затвердженого порядку її приймання (оформлена встановленими здавальними документами).
Н.М. Ткаченко [82]	Готова продукція - це запаси виробів на складі, обробка яких закінчена та які пройшли випробування, приймання, укомплектовані згідно з умовами договорів із замовниками й відповідають технічним умовам і стандартам.
Є.Ю. Шара, О.М. Андрієнко, Л.І. Жидесва[92]	Готова називається продукція, яка виготовлена на підприємстві, призначена для продажу, повністю закінчена обробкою, пройшла випробування, приймання, укомплектування і відповідає технічним та якісним характеристикам, передбаченим договорами або іншими нормативно-правовими актами (умовами, стандартами).

Джерело: узагальнено автором

Проаналізувавши погляди сучасних економістів на економіко-облікову інтерпретацію поняття «готова продукція» можна зробити висновок, що готовою є продукція, яка повністю пройшла передбачені технологією виробництва стадії і процеси, відповідає нормам, стандартам якості оприбуткована на склад, або прийнята замовником та передана на зберігання (склад, майданчик, інше місце).

На сільськогосподарських підприємствах під готовою продукцією відповідно до П(С)БО 9 «Запаси» розуміють товарну продукцію рослинництва, тваринництва, промислових та обслуговуючих виробництв,

продукцію переробки, закуплену у громадян для подальшої переробки, що відповідає затвердженим стандартам[71].

Згідно з Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку № 291 під сільськогосподарською розуміють продукцію, одержану від власних рослинницьких, тваринницьких та промислових підрозділів підприємства, яка призначена для продажу на сторону та для іншого не виробничого споживання (видачі й продажу працівникам, передачі в не виробничу сферу, наприклад в дитячі садки, їдальні тощо); продукцію, яка призначена для споживання в тваринницьких підрозділах як корм або для виробництва кормів у кормоцехах; продукцію, яка вирощена для годівлі худоби, наприклад зелену масу, корм, плоди тощо, а також побічну продукцію та відходи, одержані при доведенні товарної продукції та насіння до належних кондицій; насіння та посадкового матеріалу, включаючи саджанці, призначені, призначені для закладання та ремонту власних насаджень [36].

Щодо думок науковців, то В.М. Єрмоленко під сільськогосподарською продукцією визнає «усю сирю продукцію культурного рослинництва, тваринництва та рибництва, одержувану від сільськогосподарської діяльності, а також продукти її первісної переробки, здійснюваної безпосереднім її виробником». У зв'язку з цим, на думку вченого, сільськогосподарською також є продукція переробки сільськогосподарської сировини підприємствами переробної промисловості[30].

Як зазначає В.Ю. Уркевич, сільськогосподарську продукцію (щоправда, як об'єкт аграрних правовідносин) можна визначити як продукцію (рослинницьку, тваринницьку та рибницьку), що виробляється (вирощується) внаслідок дії біологічних процесів її вирощування, має природне походження від землі й (або) від живих біологічних організмів[84].

На переконання В.І. Федоровича сільськогосподарська продукція є продуктом харчування, готовим до безпосереднього вживання, так і незамінною сировиною для промисловості. Особливість такої продукції, на

переконання вченого, полягає в нетривалості її збереження, що зумовлює необхідність застосування спеціальних режимів збирання, зберігання й доставки до споживача[85].

С.І. Марченко, характеризує товарну сільськогосподарську продукцію, пропонує виділяти такі її ознаки:

а) перелік продукції, що належить до сільськогосподарської, нормативно закріплений;

б) вона має рослинне й тваринне походження і безпосередньо пов'язана з використанням землі та інших природних ресурсів, а отже, до неї належать: продукція сільського господарства, рибного господарства, лісового господарства, а також продукція полювання;

в) функціональним призначенням сільськогосподарської продукції є її використання на харчові (продовольство) та нехарчові цілі (сировина для сільськогосподарських, промислових, енергетичних, фармацевтичних, медичних та інших цілей). Сільськогосподарська продукція включає в себе продовольство і сировину. Продовольство і сировина є видовими поняттями щодо родового – сільськогосподарської продукції;

г) в чинному законодавстві закріплено особливий правовий режим сільськогосподарської продукції (законодавчо передбачено створення спеціальних продовольчих запасів; запроваджено режим державного цінового регулювання на окремі види сільськогосподарської продукції; запроваджено спеціальний режим експортно-імпортних операцій з сільськогосподарською продукцією; закріплено спеціальні вимоги щодо безпечності та якості цього виду продукції; запроваджено спеціальний порядок вилучення з обігу та знищення неякісної сільськогосподарської продукції та ін.) [51].

На переконання О.М. Батигіної, поділ сільськогосподарських товарів на «продукцію», «сировину» та «продовольство» фактично не має значення, оскільки один і той самий товар у різних ситуаціях може виступати і першим,

і другим, і третім. Дослідник пропонує класифікувати сільськогосподарську продукцію таким чином:

а) за економічними ознаками – як засіб виробництва і предмет споживання;

б) за критерієм наявності матеріальної субстанції:
– як річ і спосіб забезпечення немайнового блага – права на безпечне харчування; в) за правовим режимом – як рухома (партія картоплі) і нерухома (незбираний врожай);

г) за ступенем свободи обігу – як така, що знаходиться у вільному обігу (тонна зерна), як така, що має обмежений обіг (партія цукру) та як така, що вилучена з обігу (сільгосптовари, які не можуть бути предметом цивільно-правових угод);

д) за фізичними властивостями – як подільна річ (оптова партія сільськогосподарської продукції, яка може бути розділена без втрати її цільового призначення – обіг на оптовому ринку) і неподільна річ (оптова партія сільгосптовару, яка не може бути розподілена, оскільки втратить своє цільове призначення – обіг на оптовому ринку);

е) за кількістю матеріальних субстанцій – як складна і проста;

ж) за властивими якісними ознаками – як індивідуально визначена (партія помідорів нового сорту) і родова (партія помідорів загальновідомого сорту);

з) за функціональними ознаками – як сільськогосподарська продукція, сільськогосподарська сировина та сільськогосподарське продовольство[15].

В аграрній літературі запропонована й дворівнева класифікація сільськогосподарської продукції, згідно з якою:

а) за функціональним призначенням сільськогосподарська продукція може бути сировиною (підлягатиме подальшій переробці) та продукцією, готовою до споживання;

б) за характером використання (споживання) – харчовою (продовольство) та нехарчовою. За такого підходу один і той самий продукт виступає і сировиною, і харчовим (або нехарчовим) продуктом [8, с. 252].

Отже, як вбачається, однастайності серед науковців щодо сутності, визначення поняття категорії «сільськогосподарська продукція», а також її класифікації на різні групи поки що немає.

Останнім часом набуло поширення використання широкого трактування категорії «сільськогосподарська продукція», згідно з яким вона включає в себе не лише продукцію сільського, а й рибного та лісового господарства, а також продукти їх первинної переробки.

Таке трактування притаманне й законодавству України, адже існуючі легальні визначення сільськогосподарської продукції включають не лише власне сільськогосподарські товари, а й продукти їх переробки.

Сільськогосподарська продукція при її відокремленні від біологічного активу - у рослинництві - зерно, плоди, ягоди, овочі, зелена маса, отримані під час збирання врожаю (заготівлі); у тваринництві - вовна, молоко, яйця, мед, отримані під час настригу, надою, збору тощо) або при припиненні процесів життєдіяльності біологічних активів (деревина, отримана при вирубці насаджень, тощо) перестає бути елементом біологічних активів і визнається як окремий актив.

За цільовим призначенням, господарською цінністю і економічними вигодами від використання сільськогосподарська продукція має таку класифікацію: основна, супутня і побічна (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Класифікація готової продукції сільського господарства

Група	Визначення
1	2
Основна продукція	це сільськогосподарська продукція, отримання якої є метою утримання біологічних активів і використання здатне давати найбільші економічні вигоди. Основною продукцією в рослинництві є зерно, коренеплоди, овочі, фрукти, ягоди, виноград. У тваринництві - молоко від основного стада в молочному скотарстві, мед, вовна.

Закінчення табл. 1.2	
1	2
Супутня продукція	одержана одночасно з основною продукцією, відповідає вимогам і стандартам та призначена для подальшої переробки або реалізації. В рослинництві - насіння льону і конопель, а в тваринництві - приріст живої маси тварин основного стада, віск у бджолярстві.
Побічна продукція	це сільськогосподарська продукція, яку одержують від одного біологічного активу або їх групи одночасно з основною, але вона має другорядне значення, а економічні вигоди від її використання є несуттєвими. Побічною продукцією є солома, гичка в рослинництві, гній, пташиний послід у тваринництві.

Джерело: складено автором за [8, с. 251]

Отже, основною є сільськогосподарська продукція, використання якої може приносити найбільші економічні вигоди підприємству і отримання якої є метою утримання біологічних активів, здатних давати таку сільськогосподарську продукцію (у рослинництві - зерно, овочі, фрукти, насіння соняшнику, виноград, коренеплоди тощо; у тваринництві - молоко в молочному скотарстві, приріст живої маси при вирощуванні і відгодівлі тварин, вовна основного стада овець, мед, товарна риба тощо).

Супутньою є сільськогосподарська продукція, яка одержана від біологічного активу або їх групи одночасно з основною продукцією, відповідає встановленим стандартам або технічним умовам і призначенням для подальшої переробки або реалізації (у рослинництві - насіння льону і конопель; у тваринництві - молоко від основного стада овець, віск у бджолярстві тощо).

Побічною є сільськогосподарська продукція, яка одержується від одного біологічного активу або їх групи одночасно з основною, але має другорядне значення, а економічні вигоди від її використання є несуттєвими (у рослинництві - солома, гичка, бадилля; у тваринництві - гній, пташиний послід тощо).

Від окремих біологічних активів та їх груп, крім сільськогосподарської продукції, можуть бути отримані додаткові біологічні активи (у рослинництві - чубуки, саджанці; у тваринництві - приплід, нові рої бджіл, матеріал для розведення риби тощо).

Первісне визнання додаткових біологічних активів відображається в обліку у тому звітному періоді, у якому вони відокремлені від біологічного активу. Невизначеність економічної сутності сільськогосподарської продукції зумовлює певні проблеми в обліку і її оцінці.

Пропозиції економістів щодо оцінки готової продукції наведені у табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Пропозиції економістів щодо оцінки готової продукції

Автори	Види оцінки готової продукції
М.С. Пушкар [74]	В бухгалтерському обліку приміщення методів оцінки готової продукції має бути таким, щоб не знижували витрати на її виробництво та не завищували її оцінку
В.А. Завгородній, О.М. Собко[64]	Надходження готової продукції власного виробництва відображається за фактичною виробничою собівартістю. Оскільки фактичну собівартість продукції визначають тільки по закінченню місяця (після відображення всіх прямих затрат і розподілу непрямих витрат), то протягом місяця одержану із виробництва готову продукцію оприбутковують, як правило, за плановою собівартістю. Після складання звітної калькуляції планову собівартість продукції коригують до фактичної собівартості: на суму економії роблять від'ємний запис (способом «сторно»), на суму перевитрат - доповнюючий запис. В аналітичному обліку можливо відображення готової продукції по обліковим цінам.
Н.М. Ткаченко [82]	Готову продукцію, що надходить на склад з виробництва визначають за фактичною собівартістю по дебету рахунка 26 «Готова продукція». Відпуск готової продукції відображають по кредиту рахунка 26 «Готова продукція» за фактичною собівартістю. Залишок є тільки дебетовим і показує фактичну собівартість готової продукції на кінець періоду.

Джерело: складено автором за [64, 74, 82]

Оскільки виробничу собівартість виготовленої продукції можна визначити тільки по закінченню місяця, виникає необхідність у застосуванні оцінки, яка дозволить протягом місяця своєчасно відображувати рух готової продукції. Після визначення виробничої собівартості розраховують і окремо відображають відхилення фактичної виробничої собівартості за звітний місяць від планової (нормативної) собівартості. Тому, в практиці бухгалтерського обліку історично склалося визначення оцінки готової

продукції в поточному обліку та на звітну дату. Розглянемо види оцінки готової продукції за етапами облікового процесу (табл. 1.4).

Таблиця 1.4

Види оцінки готової продукції за етапами облікового процесу

Етапи облікового процесу	Види оцінки готової продукції
Поточний облік	- собівартість фактична; - планова собівартість; - справедлива вартість; - облікові ціни;
Узагальнений облік (звітність)	- фактична собівартість; - справедлива вартість; - облікові ціни

Джерело: складено автором на основі [82]

У поточному обліку готову продукцію оцінюють за обліковими цінами (середньорічною плановою собівартістю, договірними або оптовими цінами або за фактичною виробничою собівартістю чи за справедливою вартістю).

Оцінка продукції за обліковими цінами дає змогу вести постійний поточний облік незалежно від калькуляції фактичної собівартості. Для обліку готової продукції доцільне застосування облікових цін (планової собівартості) на великих виробничих підприємствах, які здійснюють масовий випуск продукції широкого асортименту. При цьому готову продукцію оцінюють за середньорічною плановою собівартістю, а відхилення планової собівартості від фактичної обліковують окремо. На кінець місяця ці відхилення розподіляють між залишками нереалізованої продукції і реалізованими виробами.

Відповідно до п. 10 МСБО 41 «Сільське господарство» підприємству слід визнавати сільськогосподарську продукцію лише тоді, коли:

- а) підприємство контролює актив у результаті минулих подій;
- б) існує можливість отримання підприємством майбутніх економічних вигід, пов'язаних з цим активом; та
- в) справедливу вартість або собівартість активу можна достовірно оцінити [57].

Сільськогосподарську продукцію, зібрану як урожай з біологічних активів підприємства, слід оцінювати за її справедливою вартістю мінус витрати на продаж на час збирання врожаю. Отримана в результаті такого вимірювання оцінка вважається собівартістю на дату, коли починає застосовуватися МСБО 2 «Запаси» або інший належний Стандарт.

Визначення справедливої вартості сільськогосподарської продукції може бути спрощене завдяки об'єднанню сільськогосподарської продукції в групи відповідно до їхніх суттєвих ознак; наприклад, за віком або за якістю.

Підприємства часто укладають контракти на продаж своєї сільськогосподарської продукції на майбутню дату. При визначенні справедливої вартості контрактні ціни не обов'язково доречні, оскільки справедлива вартість є відображенням поточного стану того ринку, на якому зацікавлені покупець і продавець бажають здійснити операцію. Отже, справедлива вартість сільськогосподарської продукції не коригується через існування контракту.

Якщо для сільськогосподарської продукції у її теперішньому стані та місцезнаходженні існує активний ринок, то ціни котирування на такому ринку є прийнятною основою для визначення справедливої вартості такого активу. Якщо підприємство має доступ до різних активних ринків, то він використовує ціну найбільш доречного ринку. Наприклад, якщо підприємство має доступ до двох активних ринків, то він користується цінами того ринку, яким він сподівається скористатися.

Якщо активного ринку не існує, то, визначаючи справедливу вартість, підприємство користується одним або кількома (якщо можливо) з таких джерел інформації:

а) найостанніша ринкова ціна операції, за умови, що в період між датою здійснення цієї операції та датою завершення звітного періоду не відбулося значних змін економічних умов;

б) ринкові ціни на подібні активи, скориговані з метою відображення різниць в активах;

в) відповідні галузеві показники, такі як вартість садових насаджень в розрахунку не експортний піддон, бушель чи гектар, та вартість худоби, виражена на кілограм м'яса.

Сук П.Л. та Сук Л.К. вважають, що використовуючи вимоги П(С)БО 30 «Біологічні активи» можна прийняти на підприємстві, що фактична собівартість сільськогосподарської продукції і є справедливою ціною. А тому облік можна вести практично без змін за перевіреною і чітко відпрацьованою роками методикою, тобто, продукцію із виробництва оприбутковуємо за плановою собівартістю з коригуванням у кінці року до фактичної собівартості[80].

Моссаковський В.Б., Кононенко Т.В. та Кучеркова С.О. вважають не досить доцільним оцінювати сільськогосподарську продукцію за справедливою вартістю, оскільки це перекручує отримані фінансові результати[59].

Вчені Огійчук М.Ф., Плаксієнко В.Я., Панченко Л.Г. та Беленкова М.І. висловлюють думку стосовно того, що продукція сільськогосподарського виробництва поточного року повинна обліковуватись за плановою собівартістю та яку в кінці звітного періоду доводять до фактичної собівартості[63].

Підприємства, які не обчислюють собівартість продукції, наприклад фермерські господарства, беруть її на облік за поточними (діючими на момент складання звітності) цінами. Різниця між фактичною і плановою собівартістю готової продукції, яка виявляється в кінці року, відноситься пропорційно на рахунок продукції і на інші рахунки, на які ця продукція була списана протягом року.

Єрмолаєва М.В. та Скиданенко Ю.Д. вказують на те, що замість коригування в кінці року необхідно порівнювати фактичні витрати на виробництво з вартістю всієї виробленої продукції за справедливою вартістю [31].

Як врахувати складність визначення справедливої вартості сільськогосподарської продукції, а також те, що така методика її оцінки викривляє дійсний фінансовий результат підприємства, ми погоджуємося з пропозиціями вчених Сук Л.К., Сук П.Л., Єрмолаєва М.В., Скиданенка Ю.Д., Моссаковського В.Б. та багатьма іншими та вважаємо за доцільне отриману від виробництва сільськогосподарську продукцію оприбутковувати за плановою собівартістю, яку в кінці року доводити до рівня фактичної собівартості. Така її оцінка буде відповідати економічній сутності бухгалтерських записів по дебету рахунку 90 «Собівартість реалізації» та економічному змісту записів в Звіті про фінансові результати по рядку 040 «Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)». І також, що найголовніше, в Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід) буде відображатись реальний валовий прибуток[59; 80].

Обсяг продукції у вартісному вираженні на більшості сільськогосподарських підприємств визначаються показниками товарної, валової, реалізованої продукції.

Товарна продукція є практично скрізь застосовуваним вартісним показником, що дозволяє підсумовувати виготовлення різних видів продукції і завдяки цьому визначати загальний обсяг сільськогосподарського виробництва на тому чи іншому підприємстві, а також обчислювати ряд макроекономічних та узагальнюючих показників розвитку народного господарства. Товарна продукція представляє собою вартість усіх видів готової продукції сільськогосподарських підприємств, робіт промислового характеру і послуг, призначених для замовників зі сторони. Товарна продукція розраховується в діючих відпускних цінах сільськогосподарського підприємства, а також у незмінних (порівняльних) цінах і тарифах. Перша оцінка дозволяє визначити планову суму доходу і прибутку підприємства, розрахувати середні витрати на гривню товарної продукції, а друга – темпи росту і зміни структури виробництва.

Валова продукція – це вартість всіх видів сільськогосподарської продукції, виготовленої на підприємстві не залежно від того, буде вона реалізована на сторону чи спожита на даному підприємстві. Валова продукція це показник, який характеризує в грошовому виразі загальний обсяг виробництва підприємства.

У валову продукцію включаються:

- вартість сільськогосподарської продукції, виробленої за звітний період в основних, допоміжних, підсобних цехах;
- вартість напівфабрикатів власного виробництва, відпущених на сторону і робіт промислового характеру, виконаних підприємством по заявкам зі сторони;
- зміна залишків приросту (чи зменшення) незавершеного сільськогосподарського виробництва.

Продукція, яку випускає сільськогосподарське підприємство, характеризується такими показниками, як номенклатура і асортимент. Номенклатура продукції – це перелік найменувань сільськогосподарської продукції, завдання по випуску яких передбачається планом виробництва сільськогосподарського господарства. Асортимент являє собою сукупність різновидів сільськогосподарської продукції кожного найменування, що відрізняється відповідними техніко-економічними показниками (сортом, типорозмірами). Номенклатура і товарний асортимент включають вироблювану у минулі роки сільськогосподарську продукцію, попит на яку зберігається, а також нову освоювану продукцію, дослідні зразки нових виробів сільськогосподарської продукції.

Таким чином, провівши дослідження сутності сільськогосподарської продукції, можемо навести наступне її визначення: «готовою продукцією для сільськогосподарських підприємств є не лише продукція, як продукт обробки (переробки) доведеної до належного стану використання, а й продукція сільськогосподарського виробництва (зерно, зерновідходи, солома, плоди, ягоди, молоко тощо)». Згідно з п. 12 П(С)БО 30 «Біологічні активи»

сільгосппродукцію при її первісному визнанні оцінюють за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу, або за виробничою собівартістю відповідно до П(С)БО 16 «Витрати». Сільгосппродукцію після її первісного визнання оцінюють і відображають відповідно до П(С)БО 9 «Запаси» [70-72].

1.2. Економіко-правовий аналіз та огляд нормативної бази і спеціальної літератури з теми дослідження

Система обліку, контролю і аналізу сільськогосподарської продукції на сучасних сільськогосподарських підприємствах не може повноцінно існувати без належного їхнього законодавчо-нормативного забезпечення. Таке забезпечення формувалось протягом двох останніх десятиріч і воно перебуває в процесі постійних змін, які супроводжуються політичними, економічними, інтеграційними, соціальними та іншими чинниками.

Законодавчо-нормативне забезпечення - це сукупність нормативно-правових актів найвищих гілок влади у державі (законодавчої, виконавчої та представницької), Міністерства фінансів України, інших міністерств та відомств, які забезпечують повноцінне функціонування та динамічний розвиток бухгалтерського обліку, фінансової звітності, економічного аналізу й контролю в нашій державі.

Джерелом правової інформації відносно обліку, контролю і аналізу сільськогосподарської продукції є законодавство України. Правова інформація міститься у законодавчих актах вищої юридичної сили, до яких належать закони України, що регулюють діяльність суб'єктів підприємництва у галузі фінансових, господарських та трудових відносин.

Нормативна інформація надходить з постанов Кабінету Міністрів України, Національного банку України, наказів Міністерства фінансів України, Державної служби статистики України, інших міністерств та відомств. Нормативна інформація не може вступати в протиріччя з правовою інформацією.

Важливим джерелом нормативної інформації є національні і міжнародні стандарти бухгалтерського обліку, директиви ради Європейського Союзу, рекомендації науково-практичних конференцій тощо.

Процеси економічної глобалізації, гармонізації та стандартизації обліку, які відбуваються в міжнародному масштабі, та адаптація вітчизняного обліку до міжнародних стандартів вимагає удосконалення його нормативно-правового забезпечення як на рівні держави, так і на рівні окремого підприємства. Розробка національних стандартів бухгалтерського обліку на основі міжнародних стала об'єктивною необхідністю, яка викликана розвитком міжнародних економічних взаємовідносин, а саме, це допоможе однаково тлумачити фінансову звітність та зробить її більш доступною і зрозумілою для іноземних інвесторів, що буде сприяти залученню інвестицій в економіку та довіри до національної системи обліку.

Перелік нормативних документів з питань обліку, контролю і аналізу сільськогосподарської продукції наведено в дод. В.

Перший рівень регулювання обліку та звітності забезпечується такими законодавчими актами як: Конституція України, Господарський кодекс України, Цивільний кодекс України, Податковий кодекс України, Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні та інші законодавчі акти [26, 34, 43, 69, 89].

Рівень нормативного регулювання забезпечується цілим рядом документів, що розробляються Міністерством фінансів України, на яке покладаються обов'язки розробки методології формування інформації про об'єкти бухгалтерському обліку.

Другий рівень системи нормативного регулювання представлений вітчизняними та міжнародними стандартами обліку і звітності. Що стосується Положень (стандартів) бухгалтерського обліку (далі - П(С)БО), то це сукупність прийомів і процедур організації і методології бухгалтерського обліку та звітності, розроблених практикою і узагальнених наукою.

Перших два рівні регулюються на рівні держави і є обов'язковими для виконання усіма підприємствами та організаціями. При чому документи нижчого рівня не повинні суперечити документам більш високого рівня.

До внутрішньогосподарських регулюючих документів відносять Наказ про облікову політику підприємства, робочий план рахунків обліку сільськогосподарської продукції. Документи внутрішньогосподарського рівня формуються безпосередньо на підприємстві.

Під час огляду нормативної бази значна увага приділяється законодавчим актам, що регулюють бухгалтерський облік на підприємстві, так як він є необхідною інформаційною базою для всіх підсистем управління (аналізу, контролю, планування тощо).

Основи системи бухгалтерського обліку закладені в Законі України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» та конкретизовані у відповідних Положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку [34]. Даний Закон визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні, визначає первинні облікові документи та регістри бухгалтерського обліку та інше. В статті 8 Закону «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» зазначено, що питання організації бухгалтерського обліку на підприємстві належать до компетенції його власника або уповноваженого органу, а також підприємство самостійно визначає облікову політику та питання, які з цим пов'язані.

Що ж стосується (П(С)БО), то це сукупність прийомів і процедур організації і методології бухгалтерського обліку та звітності, розроблених практикою і узагальнених наукою. У відповідності до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» фінансова звітність складається за принципом нарахування, тобто відповідності доходів та витрат [61]. За цим принципом «...для визначення фінансового результату звітного періоду слід зіставити доходи звітного періоду з витратами, які були здійснені для

отримання цих доходів. При цьому витрати відображаються в обліку і звітності в момент їх виникнення, незалежно від часу і моменту сплати грошей».

Починаючи з 2005 року, коли було прийняте П(С)БО 30 «Біологічні активи», вітчизняний облік сільськогосподарської продукції суттєво змінився [70]. Очевидним став факт орієнтації обліку аграрного виробництва на Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку, що підтверджує наявність відповідного М(С)БО 41 «Сільське господарство» [57], зміст якого відповідає національному стандарту 30 «Біологічні активи».

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати на виробництво продукції та її розкриття у фінансовій звітності визначає П(С)БО 16 «Витрати» [71], який розроблено відповідно до міжнародних стандартів. Порівняння П(С)БО 16 «Витрати» та міжнародних стандартів дає можливість зробити наступні загальні висновки:

- окремого МСБО «Витрати» не існує, основні положення, які визначають методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства розкриваються у Концептуальній основі фінансової звітності, МСБО 1 «Подання фінансових звітів», МСБО 2 «Запаси» [44, 55, 56];

- певні положення П(С)БО 16 «Витрати» прямо повторюють правила МСФЗ; в окремих випадках П(С)БО 16 «Витрати» містить вимоги, які не виділені окремо в міжнародних стандартах, але знаходяться в їх рамках; разом з тим, деякі положення, які розкриті в МСБО, не знайшли свого відображення в національних П(С)БО.

Проте не зважаючи на розробку національних стандартів відповідно до стандартів міжнародного призначення, деякі вчені все ж таки здійснюють критичний аналіз П(С)БО 16 «Витрати». Так, І. Білоусова та М. Чумаченко у своїй праці запропонували взагалі відмінити даний стандарт у зв'язку із відсутністю його назви у переліку Міжнародних стандартів, а також автори схиляються до думки, що трактування, які викладені у стандарті, не

дозволяють підвищувати рівень економічної роботи на підприємствах [91, с. 14].

Голов С.Ф. вказує на те, що витрати виступають багатоаспектною категорією, а це в свою чергу показує існування відмінностей даного визначення щодо цілей бухгалтерського обліку та його зв'язку із економічною теорією. Тобто, автор зазначає, що різні витрати необхідні для різних цілей [23, с. 17].

У ПС(Б)О 16 «Витрати» [71] визначено лише основні принципи обліку витрат підприємства і ніяким чином не регламентовано порядок розрахунку собівартості тієї чи іншої продукції (робіт, послуг) підприємств. Більше того: документами такого рівня не враховуються галузеві аспекти діяльності господарюючих суб'єктів (це і не вимагається при їх побудові, оскільки вони формують загальну методологію, а не методику ведення обліку в тій чи іншій сфері національного господарства). Для врахування цих аспектів п. 6 статті 6 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [29] відповідним міністерствам та іншим центральним органам виконавчої влади делеговано право в межах своєї компетенції, відповідно до галузевих особливостей, розробку на базі національних П(С)БО методичних рекомендацій щодо їх застосування.

Порядок визначення виробничої собівартості зернових описано в п. 8.3 Методичних рекомендацій з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств, затверджених наказом Мінагрополітики від 18.05.01 року № 132 [53].

Важливим інструментом реалізації міжнародних принципів і методів бухгалтерського обліку є План рахунків [68]. Головною метою Плану рахунків є забезпечення інформацією, потрібною для контролю за діяльністю підприємства, прийняття управлінських рішень та складання фінансової звітності. Структура Плану рахунків узгоджена зі структурою форм Балансу і Звіту про фінансові результати, що значно полегшить роботу працівників бухгалтерії при складанні фінансової звітності.

З моменту набуття чинності Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року №2755-VI об'єднав усі закони, що регулювали систему оподаткування в Україні та регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів [69]. Після прийняття Податкового кодексу України відбулося зближення бухгалтерського обліку та податкового законодавства, що засвідчує суттєве покращення вітчизняної системи бухгалтерського обліку у процесі її реформування на шляху до гармонізації з Міжнародними стандартами фінансової звітності.

Для раціональної організації бухгалтерського обліку сільськогосподарської продукції необхідно дотримуватись вимог всіх чинних нормативно-правових актів та розробляти власну облікову політику підприємства, яка б не суперечила чинному законодавству, враховувала специфіку діяльності конкретного підприємства та адаптацію вітчизняного обліку сільськогосподарської продукції до міжнародних стандартів.

Крім того, для поглибленого вивчення теми під час виконання роботи було проведено огляд спеціальної літератури та періодичних видань, які висвітлюють питання обліку, контролю і аналізу сільськогосподарської продукції (додаток Г).

В таких виданнях як "Бізнес", "Все про бухгалтерський облік", "Бухгалтерія, податки, бізнес", "Баланс", "Дебет-Кредит", "Бухгалтерський облік і аудит" та інших виданнях відбуваються дискусії, консультування, обговорення невирішених проблем та суперечностей законодавства щодо обліку, контролю і аналізу сільськогосподарської продукції.

Так, в статті С. В. Скрипник «Методичні аспекти формування облікової інформації щодо витрат і калькулювання собівартості продукції у діяльності сільськогосподарських підприємств» розглянуто класифікацію витрат у фінансовому й управлінському обліку та методологічні основи формування облікової інформації. Здійснено аналіз структури витрат управлінського обліку продукції рослинництва і тваринництва на сільськогосподарських підприємствах. Наведено класифікацію витрат в

управлінському обліку для прийняття управлінських рішень сільськогосподарськими підприємствами.

На думку автора, управлінський облік повинен передбачати перелік методів витрат, що можуть застосовувати сільськогосподарські підприємства для обліку витрат при складанні фінансової та управлінської звітності. У той же час основні моменти обліку витрат і калькулювання собівартості продукції повинні розкриватися у внутрішньому документі підприємства (наказі про облікову політику, положенні про організацію управлінського обліку).

Методи обліку витрат і калькулювання собівартості визначають класифікацію витрат і спосіб відображення інформації про них в системі як фінансового, так і управлінського обліку. Управлінський облік на підприємстві повинен будуватися автономно від інших видів обліку. Тому, як вважає автор, вибір методів обліку витрат повинен відповідати інтересам прийняття рішення і може бути використаний незалежно від прийнятих методів у фінансовому та податковому обліку, а можливість їх вибору залежить від цілей управління і рішень керівника та оцінюється їх ефективністю[76, с. 64-73].

У статті Р. Андрушко, О. Лисої та З. Мирончук «Актуальні питання обліку та контролю реалізації продукції у сільськогосподарських підприємствах» визначено чинники, які впливають на ефективність організації обліку та контролю реалізації продукції у сільськогосподарських підприємствах в умовах ринку.

Зважаючи на складність і трудомісткість обліку реалізації продукції, на думку авторів, основним напрямом його вдосконалення є не просто спрощення, а обґрунтованіша побудова. Для ведення обліку потрібно використовувати уніфіковані форми первинних документів, а також передбачені типові форми реєстрів синтетичного та аналітичного обліку. Головним бухгалтерам сільськогосподарських підприємств на початку року необхідно скласти графік документообороту, розробити інструкції щодо

заповнення певного первинного документа у вигляді графіків, схем. Для організації документування потрібно застосовувати «Оперограму звіту про продаж сільськогосподарської продукції». Як вважають автори, комп'ютеризація бухгалтерського обліку суттєво підвищує якість обробки облікової інформації, а також змінює зміст та організацію праці облікового персоналу: зменшується кількість ручних операцій з обробки первинних документів, систематизації облікових показників, заповнення реєстрів та звітних форм. Облікова праця стає більш творчою, спрямованою на організацію й удосконалення обліку.

У сільськогосподарських підприємствах, на думку авторів, також належить поліпшити ефективність внутрішньогосподарського контролю, оскільки він дає змогу оперативно впливати на негативні явища у виробничому процесі. За допомогою контролю можна значно зменшити витрати на виробництво, знизити собівартість продукції.

Отже, втілення в життя зазначених авторами напрямів вдосконалення первинного, аналітичного та синтетичного обліку реалізації сільськогосподарської продукції допоможе скоротити витрати облікового часу, точніше обліковувати витрати та доходи і ретельніше визначати фінансовий результат від реалізації продукції [4, с. 95-102].

У статті В. В. Чудовець та Ю. І. Рубінської «Проблеми аналізу собівартості сільськогосподарської продукції та шляхи її зниження» досліджено актуальні проблеми аналізу собівартості сільськогосподарської продукції як одного з основних показників господарської діяльності підприємств галузі. Визначено особливості аналітичного забезпечення управління собівартістю на сільськогосподарських підприємствах та запропоновано шляхи зниження собівартості продукції в сучасних умовах господарювання.

Автори стверджують, що визначальною передумовою проведення якісного аналізу є забезпечення достовірності даних бухгалтерського, управлінського обліку та звітності, чітке обґрунтування виду собівартості,

розробка ефективної методики аналізу з урахуванням галузевих факторів. Вони зазначають, що проведення економічного аналізу собівартості та розробка резервів її зниження стає неможливими без належного врахування оцінки та методики обліку витрат сільськогосподарських підприємств [90, с. 270-276].

Під час опрацювання спеціальної літератури було знайдено достатньо матеріалів для написання роботи, але виникає об'єктивна необхідність подальшого поглиблення теоретичних досліджень і методологічних розробок, спрямованих на адаптацію вітчизняного обліку та контролю сільськогосподарської продукції до міжнародних стандартів.

Таким чином, процеси реформування бухгалтерського обліку, як і практика використання нормативно-законодавчої бази з питань обліку, засвідчили наявність багатьох недостатньо вивчених і неузгоджених питань щодо обліку, контролю і аналізу сільськогосподарської продукції підприємства. Проте чи не найголовніший недолік законодавства України – це зависока частота його зміни і внесення поправок. Хоча, певною мірою, це свідчить про постійний процес його удосконалення в такій важливій сфері економіки, як сільськогосподарська діяльність, і поряд з цим стихійне оновлення нормативних документів ускладнює їх практичне застосування, оскільки необхідний додатковий час для їх опрацювання, вивчення та випробування на практиці. Отже, виникає об'єктивна необхідність подальшого поглиблення теоретичних досліджень і методологічних розробок, спрямованих на удосконалення обліку, аналізу та контролю сільськогосподарської продукції.

1.3. Передумови організації та методологія обліку, контролю та аналізу продукції сільськогосподарського виробництва СТОВ «Лучанське-2»

Об'єктом дослідження в роботі обрано підприємство СТОВ «Лучанське-2». Згідно Статуту та Установчого Договору,

сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю «Лучанське-2» створене 29.01.2009 року у відповідності із Господарським кодексом України, шляхом об'єднання майна Учасників і набуло статусу юридичної особи з моменту його державної реєстрації.

Товариство має самостійний баланс, розрахунковий та валютний рахунки у банківських установах, має круглу печатку та штампи зі своєю повною назвою, інші печатки та бланки зі своїми найменуваннями, має власний товарний знак та інші реквізити.

СТОВ «Лучанське-2» знаходиться за адресою: 09544, Київська обл., Таращанський район, село Лука.

Таращанський район розташований на півдні Київської області, що у центральній частині Придніпровської височини на водорозділі двох великих рік України – Дніпра та Південного Бугу і відповідно їхніх приток – річок Рось та Гірський Тікич (його притоки Гнилий Тікич). В районі виражено кілька еколого-природних зон: степова та лісостепова. Рельєф переважно рівнинний. Благодатні землі, значна частина яких родючі чорноземи – найбільше природне багатство Таращанщини. Сільськогосподарське виробництво в соціально-економічному розвитку Таращанського району є провідною галуззю і займає найвищу питому вагу серед інших видів діяльності населення району.

Основний вид діяльності підприємства згідно КВЕД: 01.11 Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур.

Показники сільськогосподарського виробництва СТОВ «Лучанське-2» за 2017 рік наведено в табл.1.5.

Таблиця 1.5

**Показники сільськогосподарського виробництва СТОВ «Лучанське-2»
за 2017 рік**

Культура	Площа, га	Урожайність ц/га	Валовий збір, тонн
1	2	3	4
Зернові всього	806,9	59,8	4826
в т.ч. озима пшениця	411,6	61,5	2531
яра пшениця	101,5	45,7	464
кукурудза	293,4	62,4	1832
соя	360,6	10,2	366
озимий ріпак	154,0	20,9	322

Джерело: розроблено автором за даними підприємства

Головна мета, з якою було створено СТОВ «Лучанське-2», одержання прибутку для задоволення соціально-економічних потреб учасників та трудового колективу, здійснення виробничої та комерційної діяльності з метою задоволення суспільних потреб в сільськогосподарській продукції.

На СТОВ «Лучанське-2» застосовується лінійно-функціональна структура управління. В її основу покладена ієрархічна організація процесу управління за функціями (виробництво, постачання і збут, бухгалтерський облік, фінансування тощо). За кожною з цих функцій формується лінійна система служб, що пронизує все підприємство зверху донизу: від директора через відділи і цехи з їхніми керівниками до майстрів та бригадирів.

Організаційна структура СТОВ «Лучанське-2» представлена на рис.1.1.

Рис. 1.1. Організаційна структура СТОВ «Лучанське-2»

Джерело: розроблено автором за даними підприємства

Така структура управління завдяки своїй ієрархічності забезпечує швидку реалізацію управлінських рішень, сприяє спеціалізації і підвищенню ефективності роботи функціональних служб, уможлиблює необхідний маневр ресурсами. Підприємством керує директор, який має у своєму підпорядкуванні менеджерів другого рівня – головного бухгалтера, головного агронома, головного зоотехніка та головного інженера. В свою чергу ці керівники мають у своєму підпорядкуванні загальновиробничий персонал.

Отже, зробимо висновок, що підприємство СТОВ «Лучанське-2» складається з бухгалтерії, планово-економічного відділу, основного виробництва і допоміжних виробництв. Основне виробництво включає вирощування зернових культур, бобових культур і насіння олійних культур. Допоміжні виробництва складаються з усіх виробництв, які обслуговують основне виробництво.

Для ведення бухгалтерського обліку на підприємстві, засновником призначено головного бухгалтера підприємства. З головним бухгалтером укладено строковий контракт, де відображаються його повноваження, умови роботи та умови оплати праці. Головний бухгалтер звільняється з посади за погодженням з Засновником.

Підприємство здійснює бухгалтерський облік результатів своєї діяльності, веде статистичну звітність і подає її у встановленому обсязі відповідним органам згідно з чинним законодавством.

Директор і головний бухгалтер СТОВ «Лучанське-2» несуть персональну відповідальність за дотриманням порядку ведення та достовірність обліку та звітності підприємства.

Для правильної організації роботи бухгалтерської служби на підприємстві чітко визначено обсяг службових обов'язків, права і відповідальність кожного виконавця. Для цих цілей служать посадові інструкції, які затверджуються: для головного бухгалтера – керівником підприємства, а для інших робітників бухгалтерії – головним бухгалтером

підприємства. Їх застосування дозволяє не тільки ефективно використовувати працю кожного облікового працівника, але й прискорити процес документообороту, підвищити оперативність просування облікової інформації.

Головний бухгалтер СТОВ «Лучанське-2» здійснює організацію бухгалтерського обліку на підприємстві. Забезпечує своєчасне складання бухгалтерської звітності на основі первинних документів та бухгалтерських записів та подає їх за прийнятим порядком у відповідні органи. Надає методичну допомогу працівникам підрозділів підприємства з питань бухгалтерського обліку, фінансової звітності та аналізу.

Згідно ст. 8 Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність» [34] підприємство самостійно визначає облікову політику підприємства, яка оформлена наказом керівника (дод. Д). Наказ про облікову політику підприємства має наступні положення:

- здійснювати ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності у відповідності із затвердженими міністерством і зареєстрованими в Міністерстві юстиції України Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

- здійснювати ведення бухгалтерського обліку у відповідності з планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 09.12.2011 р. № 1591, Методичними рекомендаціями по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку, затвердженими наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2000 р. № 356 [54, 68].

- забезпечити дотримання єдиних методологічних засад бухгалтерського обліку, складання й подання у встановлені строки фінансової звітності на основі Положень бухгалтерського обліку.

- облікову політику застосовувати у такий спосіб, щоб фінансові звіти повністю відповідали усім вимогам Закону та П(С)БО. Застосовувати підходи

та методи обліку для ведення бухгалтерського обліку та подання інформації у фінансових звітах, які передбачені П(С)БО.

Згідно НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [61], ведення бухгалтерського обліку та складання фінансових звітів необхідно проводити за принципом нарахування та відповідності доходів і витрат, за якими для визначення фінансового результату звітного періоду слід зіставити доходи звітного періоду з витратами, які були здійснені для отримання цих доходів. При цьому доходи й витрати відображаються в обліку й звітності у момент їх виникнення, незалежно від часу надходження й сплати грошей.

Ведення бухгалтерського обліку та складання фінансових звітів здійснюється з дотриманням наступних принципів:

- автономності підприємства (не відображувати у фінансовій звітності підприємства особисте майно й зобов'язання власників);
- безперервності діяльності підприємства;
- періодичності (звітним періодом є календарний рік, проміжна – квартальна звітність – складається наростаючим підсумком із початку звітного року);
- історичної (фактичної) собівартості – пріоритет оцінки активів, виходячи з витрат на їх придбання;
- нарахування та відповідності доходів і витрат;
- повного висвітлення;
- послідовності – постійне застосування обраної політики;
- обачності - запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства;
- превалювання змісту над формою;
- єдиного грошового вимірника.

Згідно затвердженої облікової політики СТОВ «Лучанське-2» використовує автоматизовану форму бухгалтерського обліку, тобто всі дані первинних документів накопичуються і реєструються в зведених відомостях,

розроблених на комп'ютері. Підприємство в досліджуваному періоді використовувало програму "1С: Бухгалтерія 8.2".

Бухгалтерія СТОВ «Лучанське-2» здійснює контроль за раціональним та економічним використанням матеріальних, трудових та фінансових ресурсів, здійснює контроль за збереженням колективної власності, своєчасне відшкодування матеріальних збитків, проводить профілактичну роботу, спрямовану на попередження незаконного використання грошових та матеріальних цінностей, порушень фінансового та господарського законодавства.

Одним із напрямів удосконалення організації обліку витрат в СТОВ «Лучанське-2» є їх правильна оцінка та узагальнення теоретико-методичних основ їх аналізу. Проведення аналітичної роботи на підприємстві забезпечує ефективніше прийняття управлінських рішень і запобігання негативним наслідкам. Відповідно до своїх службових обов'язків економічним аналізом діяльності підприємства насамперед займаються економісти. Велику роль у проведенні аналітичної роботи відіграють також головний бухгалтер та інші працівники облікового апарату підприємства. В їх обов'язки входить здійснення (разом із іншими службами) економічного аналізу господарської діяльності на основі даних бухгалтерського обліку і звітності та інших джерел інформації для виявлення внутрішніх резервів, попередження втрат й непродуктивних витрат. Головний бухгалтер вступає від імені підприємства у взаємовідносини з банками, фінансовими органами, різними суб'єктами господарської діяльності, які є партнерами по бізнесу. Тому вони мають можливість не тільки удосконалювати аналітичну роботу, але й активно впливати на рівень фінансової та розрахункової дисципліни, а це дає можливість підвищити дієвість аналізу, що ними проводиться.

Для узагальнення інформації про фінансово-господарську діяльність підприємства СТОВ «Лучанське-2» проведемо аналіз фінансових результатів його діяльності. Основним джерелом даних для аналізу є форма № 2 Звіт про

фінансові результати (Звіт про сукупний дохід). Форму та зміст цього регістру наведено в додатках Ж, И, Л, Н, Р.

Аналіз фінансових результатів діяльності СТОВ «Лучанське-2» за 2013-2017 рр. показаний в табл.Б.1 додатка Б.

Як видно з табл.Б.1, протягом 2013-2017 рр. показники діяльності СТОВ «Лучанське-2» зазнали змін. Чиста виручка від реалізації продукції зросла в 2017 році порівняно з 2016 роком на 1694 тис. грн. (50,76%). Собівартість продукції також зросла порівняно з 2016 роком на 1547 тис. грн. (56,25%). Валовий прибуток від реалізації збільшився в 2017 році проти 2016 року на 147 тис. грн. (25,04%). Чистий прибуток СТОВ «Лучанське-2» склав в 2017 році 15 тис. грн., що більше проти 2016 року на 13 тис. грн. (650,00%).

Динаміка фінансових результатів діяльності СТОВ «Лучанське-2» за 2013-2017 рр. наведена на рис. 1.2.

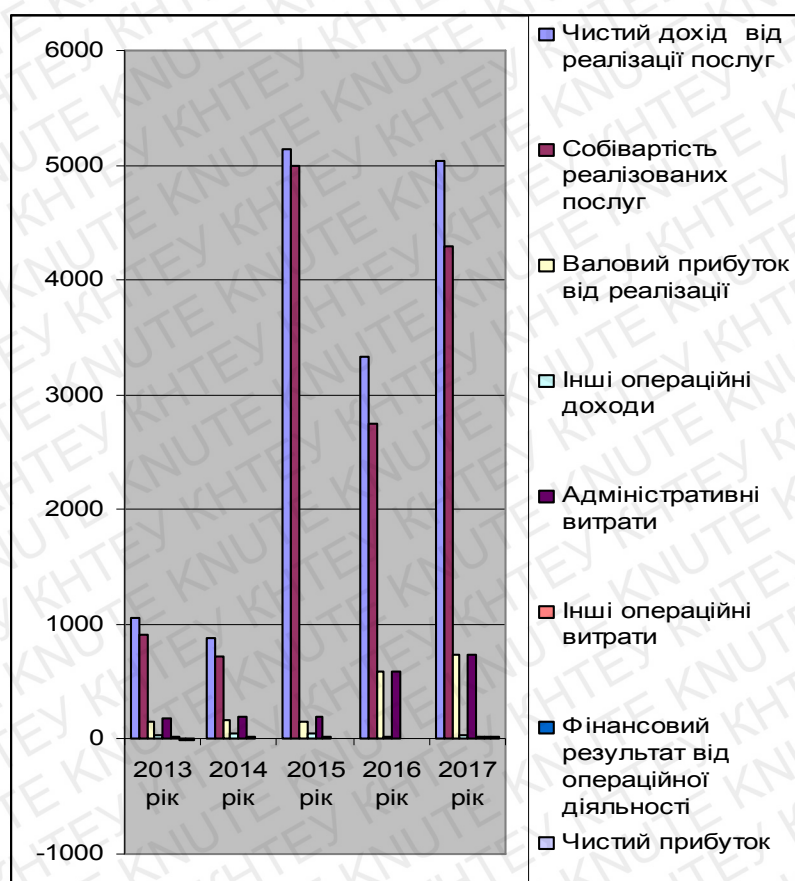

Рис. 1.2 Динаміка фінансових результатів діяльності СТОВ «Лучанське-2» за 2013-2017 рр., тис. грн.

Джерело: розроблено автором на основі дод. Ж, И, Л, Н, Р

Отже, діяльність СТОВ «Лучанське-2» в 2017 році була спрямована, перш за все, на збереження лідируючих позицій та підвищення фінансової стабільності підприємства з метою його подальшого розвитку. Керівництву підприємства потрібно і надалі краще проводити внутрішню політику, завданнями якої є пошук резервів економії витрат, впроваджувати заходи для підвищення доходів, підвищувати оборотність активів, вводити додаткові пільги та послуги для покупців.

Висновки до розділу 1

За результатами дослідження теоретичних основ обліку, контролю і аналізу продукції сільськогосподарського виробництва виявлено:

1. У звітності кожного сільськогосподарського підприємства домінуючу позицію у складі оборотних активів займає стаття «готова продукція». Готова продукція є результатом виробництва. Що стосується сільськогосподарських підприємств, то їх діяльність пов'язана з виробництвом і реалізацією саме сільськогосподарської продукції. Провівши дослідження сутності сільськогосподарської продукції, можемо навести наступне її визначення: «готовою продукцією для сільськогосподарських підприємств є не лише продукція, як продукт обробки (переробки) доведений до належного стану використання, а й продукція сільськогосподарського виробництва (зерно, зерновідходи, солома, плоди, ягоди, молоко тощо)». За цільовим призначенням, господарською цінністю і економічними вигодами від використання сільськогосподарська продукція має таку класифікацію: основна, супутня і побічна. Згідно з п. 12 П(С)БО 30 «Біологічні активи» сільгосппродукцію при її первісному визнанні оцінюють за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу, або за виробничою собівартістю відповідно до П(С)БО 16 «Витрати». Сільгосппродукцію після її первісного визнання оцінюють і відображають відповідно до П(С)БО 9 «Запаси».

2. Система бухгалтерського обліку, аналізу та контролю на сучасних

виробничих підприємствах не може повноцінно існувати без належного їхнього законодавчо-нормативного забезпечення. Процеси реформування бухгалтерського обліку, як і практика використання нормативно-законодавчої бази з питань обліку, засвідчили наявність багатьох недостатньо вивчених і неузгоджених питань щодо обліку, контролю і аналізу сільськогосподарської продукції підприємства. Проте чи не найголовніший недолік законодавства України – це зависока частота його зміни і внесення поправок. Хоча, певною мірою, це свідчить про постійний процес його удосконалення в такій важливій сфері економіки, як сільськогосподарська діяльність, і поряд з цим стихійне оновлення нормативних документів ускладнює їх практичне застосування, оскільки необхідний додатковий час для їх опрацювання, вивчення та випробування на практиці. Отже, виникає об'єктивна необхідність подальшого поглиблення теоретичних досліджень і методологічних розробок, спрямованих на удосконалення обліку, аналізу та контролю сільськогосподарської.

3. Об'єктом дослідження в роботі обрано підприємство СТОВ «Лучанське-2». Основний вид діяльності підприємства згідно КВЕД: 01.11 Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур. Підприємство здійснює бухгалтерський облік результатів своєї діяльності, веде статистичну звітність і подає її у встановленому обсязі відповідним органам згідно з чинним законодавством. Директор і головний бухгалтер СТОВ «Лучанське-2» несуть персональну відповідальність за дотриманням порядку ведення та достовірність обліку та звітності підприємства. Згідно затвердженої облікової політики СТОВ «Лучанське-2» використовує автоматизовану форму бухгалтерського обліку, тобто всі дані первинних документів накопичуються і реєструються в зведених відомостях, розроблених на комп'ютері. Правильна організація обліку та контролю сільськогосподарської продукції є важливим етапом роботи підприємства. Проведення аналітичної роботи на підприємстві забезпечує ефективніше прийняття управлінських рішень і запобігання негативним наслідкам.

Для узагальнення інформації про фінансово-господарську діяльність підприємства СТОВ «Лучанське-2» в роботі було проведено аналіз фінансових результатів його діяльності. Чистий прибуток підприємства склав в 2017 році 15 тис. грн., що більше проти 2016 року на 13 тис. грн. (650,00%). Отже, діяльність СТОВ «Лучанське-2» в 2017 році була спрямована, перш за все, на збереження лідируючих позицій та підвищення фінансової стабільності підприємства з метою його подальшого розвитку. Керівництву підприємства потрібно і надалі краще проводити внутрішню політику, завданнями якої є пошук резервів економії витрат, впроваджувати заходи для підвищення доходів, підвищувати оборотність активів, вводити додаткові пільги та послуги для покупців.

РОЗДІЛ 2

ОБЛІК ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

2.1. Організація обліку продукції сільськогосподарського виробництва

Особливості організації обліку продукції сільськогосподарського виробництва та окремих облікових процесів щодо її виробництва визначаються в Наказі про облікову політику підприємства. Алгоритм формування облікової політики щодо виробництва органічної продукції наведено в дод. С.

Саме в обліковій політиці містяться дані про об'єкти бухгалтерського обліку органічного землеробства. Але не існує єдиного підходу до визначення об'єктів обліку процесу виробництва органічної продукції. Причиною є відмінні підходи до побудови системи бухгалтерського обліку на різних підприємствах. До відмінних об'єктів обліку в органічному землеробстві відносять процеси, господарські операції, використані ресурси та вироблену продукцію під час виробництва якої виключається застосування хімічних добрив, пестицидів, генетично модифікованих організмів, консервантів тощо. Дані про об'єкти обліку органічного виробництва мають міститись в обліковій політиці та можуть бути виділені як окремі елементи облікової політики[52].

Облікова політика підприємства містить три складові: методична, технічна та організаційна, що відповідають розділам облікової політики. Складові облікової політики для цілей організації обліку органічної продукції наведені в дод.Т.

В Наказі про облікову політику передбачений управлінський рівень в якому слід зазначати обраний метод бюджетування витрат. Витрати на виробництво органічної продукції зазвичай нижчі через відмову використання засобів захисту рослин та хімічних добрив тому в бюджеті буде відсутня значна доля витрат. При цьому підприємству необхідно обрати

спосіб розроблення бюджетів, який буде відповідати їх вимогам та буде максимально узгоджуватись з обліково-інформаційною системою підприємства.

Номенклатура статей, яка включає специфічні для органічного виробництва статті витрат: витрати на відновлення земель, а також додаткові витрати на зберігання та транспортування органічної продукції має бути вказана в додатках до облікової політики як і методика калькулювання собівартості органічної продукції та визначення вартості побічної продукції, що мають значну специфіку пов'язану з особливостями вирощування такої продукції [52].

Процес виробництва сільськогосподарської продукції вимагає здійснення ряду послідовних господарських операцій, які прийнято задокументувати для подальшого ведення аналітичного і синтетичного обліку. Законом України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” визначається, що підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи, складені за результатами здійснення таких операцій [34].

Своєчасна підготовка інформації про діяльність підприємства залежить, перш за все, від своєчасного оформлення і подання в бухгалтерію первинних документів з місць виробництва продукції, її реалізації та інших структурних підрозділів підприємства.

Від якості документування, його достовірності, повноти та оперативності залежить наступний процес обліку .

З метою своєчасного отримання первинних документів з місць їх виписування наказом керівника СТОВ «Лучанське-2» встановлено графік документообігу, яким регулюється порядок і строки складання, подання в бухгалтерію документів, а також призначуються конкретні виконавці, відповідальні за дотримання встановленого порядку і строків.

Організація документопотоку в підприємстві СТОВ «Лучанське-2» показана на рис. 2.1.

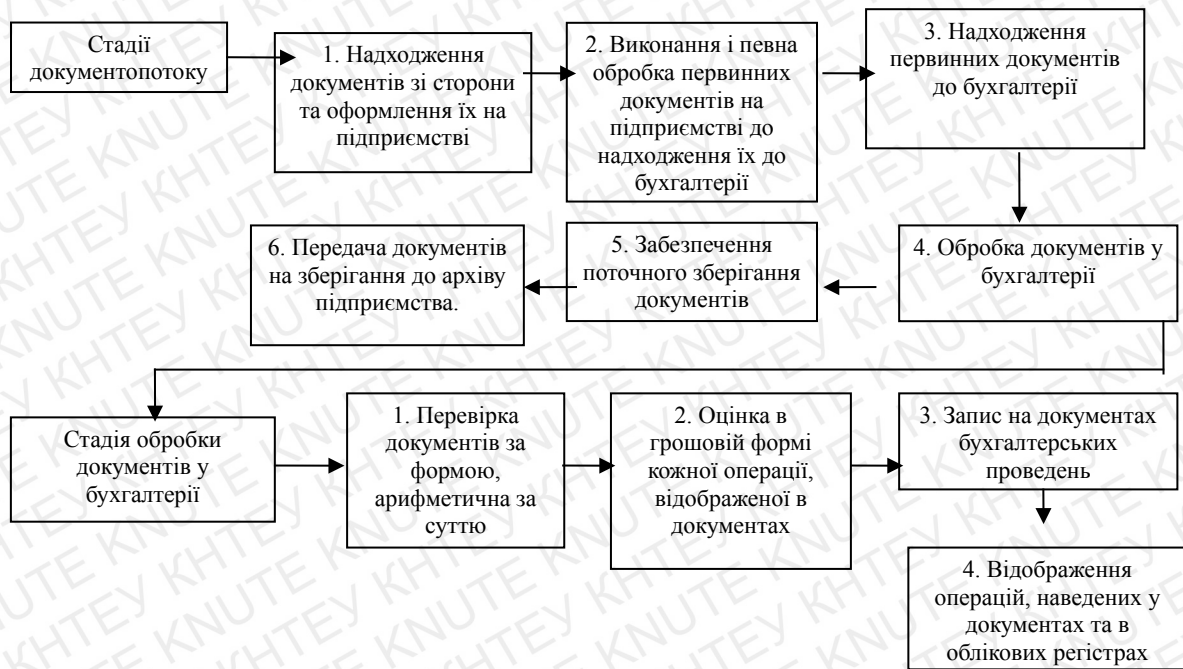

Рис. 2.1 Організація документопотоку на підприємстві СТОВ «Лучанське-2»

Джерело: розроблено автором

Первинні документи повинні бути складені у момент проведення кожної господарської операції або, якщо це неможливо, безпосередньо після її завершення.

Порядок документального оформлення господарських операцій та вимоги щодо складання документів регламентуються статтею 9 «Первинні облікові документи та регістри бухгалтерського обліку» Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність України» від 16.07.1999 року № 996-XIV[34].

Якщо у первинному документі немає будь-якого обов'язкового реквізиту такий документ недоказовий і не може бути підставою у бухгалтерському обліку. Такими реквізитами для будь-якого первинного бухгалтерського документа є:

- назва документа (форма);
- дата і місце складання;
- назва підприємства, від імені якого складено документ;
- зміст та обсяг господарських операцій;
- одиниця вимірювання господарських операцій;

- посади осіб, відповідальних за здійснення господарських операцій і правильність її оформлення;
- особистий підпис або інший знак, що дає змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції.

Залежно від характеру операції до первинних документів можуть бути внесені додаткові реквізити, а саме:

- ідентифікаційний код підприємства чи особи;
- номер документа;
- підстава для здійснення операцій;
- дані про документ, що засвідчує особу, та інші додаткові реквізити.

Схематично процес обробки первинних документів в СТОВ «Лучанське-2» зображено на рис. 2.2.

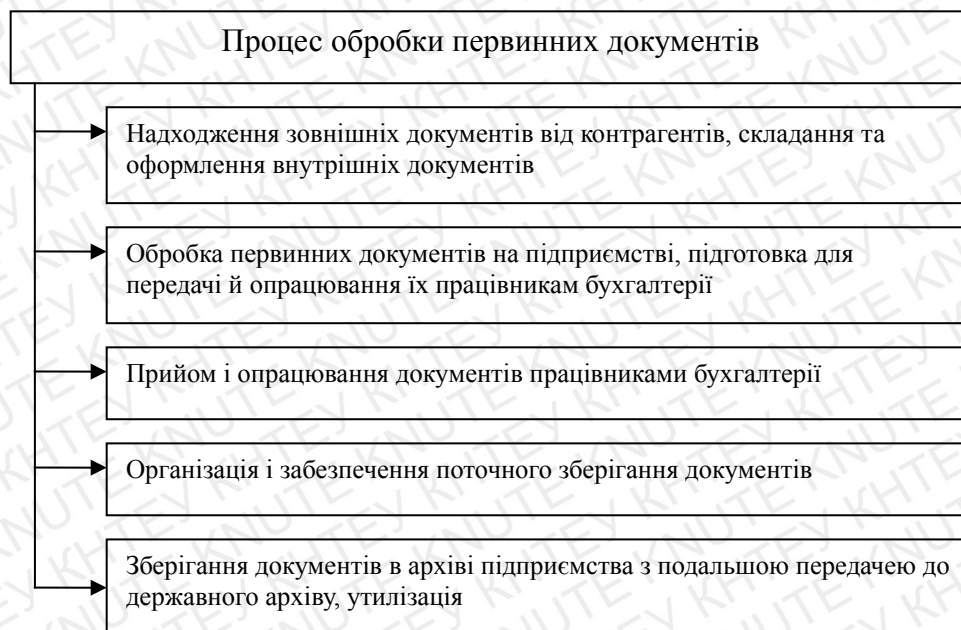

Рис. 2.2 Загальна схема організації документообігу в СТОВ «Лучанське-2»

Джерело: розроблено автором на основі [22]

Відповідальність за несвоєчасне складання первинних документів і реєстрів бухгалтерського обліку та недостовірність відображених в них даних несуть особи, які склали та підписали ці документи.

В СТОВ «Лучанське-2» первинні документи, як правило, складаються на бланках типових форм, затверджених Міністерством статистики України.

Форма бланка документа показує, що в ньому повинне бути записане і визначає послідовність цих записів.

Бланки первинних документів для зручності їх використання мають бути уніфікованими і стандартизованими. Уніфікація – це розробка єдиних форм документів для всіх однорідних господарських операцій на підприємствах.

Типові форми документів первинного обліку отриманого врожаю зернових культур наведено в табл.2.1.

Таблиця 2.1

Типові форми документів первинного обліку отриманого врожаю зернових культур

Господарська операція	Назва первинного документа
Відправлення сільгос-продукції з поля на тік та в інші місця зберігання	Талон комбайнера (сільгоспоблік, форма № 77в), талон шофера (сільгоспоблік, форма № 77б)
	Путівка на вивезення продукції з поля (сільгоспоблік, форма № 77а)
	Реєстр відправки зерна та іншої продукції з поля (сільгоспоблік форма № 77)», Журнал обліку виданих талонів (сільгоспоблік, форма № 188)
Зважування в господарстві	Реєстр приймання зерна від шофера (сільгоспоблік, форма № 71а)
	Реєстр приймання зерна вагарем (сільгоспоблік, форма № 78а)
	Реєстр приймання зерна та іншої продукції (сільгоспоблік, форма № 78)
Приймання зерна та насіння на тік	Відомість руху зерна та іншої продукції (сільгоспоблік, форма № 80)
	Виписка з реєстру про намолот зерна і прибрану площу (сільгоспоблік, форма № 67а)
	Обліковий лист тракториста-машиніста (сільгоспоблік, форма № 67)
Сортування і сушіння зерна	Акт на сортування і сушіння продукції рослинництва (сільгоспоблік, форма № 82)
Приймання зерна і насіння на склад	Книга складського обліку (сільгоспоблік, форма № ВЗСГ-Ю)
Переміщення зерна	Накладна внутрішньогосподарського призначення (сільгоспоблік, форма № ВЗСГ-8)
Зберігання на складі	Картка складського обліку (типова форма № М-12)

Джерело: складено на основі [39]

Проте, на підприємстві СТОВ «Лучанське-2» використовують і спеціалізовані форми первинних документів, які застосовуються тільки в

сільському господарстві, зокрема в рослинництві. До таких документів можна віднести:

- щоденник надходження сільськогосподарської продукції;
- товарно-транспортна накладна (за видами продукції);
- лімітно-забірна картка;
- реєстр відправки зерна та іншої продукції з поля;
- реєстр про намолот зерна і зібрану площу;
- акт на сортування і сушіння продукції рослинництва;
- накладна внутрішньогосподарського призначення;
- звіт про рух пального та мастил;
- акт витрати насіння і садильного матеріалу тощо.

Оскільки зазначені вище первинні документи не є бланками суворої звітності, то для цілей управлінського обліку в СТОВ «Лучанське-2» названі спеціалізовані форми документів можуть бути дещо зміненими за рішенням підприємства.

Наприклад, із врахуванням того, що в сучасному обліку з'явився такий об'єкт як додаткові біологічні активи, в деякі первинні документи варто внести точність як в частині назви самого документу, так і щодо його змісту. Зокрема, це стосується такого важливого документу як Щоденник надходження сільськогосподарської продукції, в якому відображається надходження продукції на підприємство чи то від власного виробництва, чи придбаної зі сторони.

В силу новизни, що була внесена в бухгалтерський облік з прийняттям ряду нормативно-правових документів, які стосуються біологічних активів, варто дещо змінити сам первинний документ Щоденник надходження сільськогосподарської продукції. На нашу думку, більш доцільним буде уточнити його назву, а саме Щоденник надходження додаткових біологічних активів та сільськогосподарської продукції.

Первинний облік довгострокових біологічних активів рослинництва в СТОВ «Лучанське-2» доцільно вести у документах, призначених для обліку

основних засобів, оскільки багаторічні насадження згідно П(С)БО 7 “Основні засоби” являються однією з груп основних засобів. Первинними документами з обліку довгострокових біологічних рослинництва є “Акт приймання багаторічних насаджень і передачі їх в експлуатацію” та “Акт на приймання в експлуатацію захисних лісонасаджень”, призначені для обліку надходження багаторічних насаджень [81].

Щодо поточних біологічних активів, то для їх первинного обліку в СТОВ «Лучанське-2» використовуються документи, розроблені для документування господарських операцій по виробництву сільгоспродукції, перелічені вище .

Первинні документи, розроблені підприємством СТОВ «Лучанське-2» самостійно, повинні відповідати вимогам діючого законодавства щодо форми та змісту. Не допускається довільна форма документу, а обов’язковою умовою його оформлення є наявність всіх правильно заповнених реквізитів.

Уніфіковані первинні документи, як правило, не змінюються за формою та змістом.

Стандартизація форм бланків первинних документів передбачає визначення їх розміру та послідовності розміщення в них відповідних обов’язкових реквізитів.

Дослідження процесу первинного документування у зерновиробництві СТОВ «Лучанське-2» дає підстави розглянути особливості організації первинного обліку оприбуткування зерна.

З метою зменшення кількості трудомісткої роботи працівників, пов’язаної з оформленням первинних документів щодо виробництва продукції зернових культур, обліковою політикою підприємства СТОВ «Лучанське-2» визначено використання тільки тих, які необхідні для достовірного й повного відображення облікових процесів. Оскільки господарство здійснює оприбуткування продукції зернових культур певним методом, то відповідно оформляє тільки ті документи, які використовують за

такого методу оприбуткування зернових, і не веде всіх інших документів, пов'язаних з оприбуткуванням.

У СТОВ «Лучанське-2», де оприбутковують зернові талонами, для ще більшого спрощення облікового процесу і зменшення кількості первинних документів не використовують талони водіїв, а одержане зерно оприбутковують за Реєстром приймання зерна від водія.

Схема оприбуткування зерна в СТОВ «Лучанське-2» талонами наведена на рис. 2.3.

Рис. 2.3 Схема оприбуткування зерна талонами в СТОВ «Лучанське-2»

Джерело: розроблено автором

Це спрощує облік і дає змогу уникнути кількарразового повторювання записів у документах.

Класифікація та групування первинної документації з обліку витрат і виходу продукції зернових культур в СТОВ «Лучанське-2» наведена на рис. 2.4.

Подальша оптимізація первинного документування в зерновиробництві СТОВ «Лучанське-2» повинна здійснюватися в рамках ефективної облікової політики підприємства.

Рис. 2.4 Первинні документи з обліку витрат і виходу продукції зерновиробництва в СТОВ «Лучанське-2»

Джерело: розроблено автором

З метою уникнення можливих випадків недотримання послідовності заповнення і руху документів, невчасного надходження документів до окремих виконавців і одержання необхідної інформації із запізненням положеннями облікової політики мають бути визначені перелік та форми первинних і зведених документів, порядок документування у вигляді робочих інструкцій (оперограм), графік документообігу та організація зберігання й утилізації документів.

Щоденне здійснення великої кількості однорідних за своєю суттю господарських операцій призводить до значного нагромадження первинних документів в бухгалтерії СТОВ «Лучанське-2». Це стосується переважно

ручного ведення бухгалтерського обліку. Насамперед, йдеться про збільшення часу на обробку аналітичної інформації, що міститься в кожному первинному документі, а це аж ніяк не робить господарський облік підприємства оперативним. На основі цього нерідко і управлінські рішення в СТОВ «Лучанське-2» приймаються зі значним відставанням у часі.

На нашу думку, скорочення об'єму документації позитивно вплинуло б на ведення виробничого обліку на підприємстві, оскільки це дасть змогу заощадити час, ресурси, а головне – зробить облік більш оперативним і допоможе своєчасно і правильно прийняти важливі для подальшого господарювання управлінські рішення.

Шляхами зменшення кількості первинних документів в СТОВ «Лучанське-2» можуть бути:

- застосування багатоденних і накопичувальних документів замість разових (наприклад, багатоденні наряди на роботи замість дорожніх листів водія; відомості виробітку замість журналу обліку готової продукції; відомості використання матеріальних ресурсів замість лімітно-забірних карток тощо). Це дасть змогу збільшити охоплення інформації, полегшити обробку документів, скоротити витрати праці, часу і коштів та зменшити кількість помилок, які могли б виникнути при щоденному оформленні первинних документів;
- усунення зайвої деталізації статей витрат та об'єктів обліку виробництва;
- скорочення кількості примірників первинних документів, що заощадить час на їх виписку, звірку, порівняння, обробку та зберігання;
- поєднання первинного документа з обліковим регістром таким чином, щоб інформація про факт здійснення господарської операції заносилася відразу в регістр без виписування відповідного документа;
- оформлення кількох однорідних за змістом операцій одним документом.

Останній пункт шляхів скорочення кількості документів може бути реалізований при перебудові ряду первинних документів, а, отже, і значних змінах у веденні первинного обліку на сільськогосподарському підприємстві СТОВ «Лучанське-2».

Для більшої ефективності організації первинного обліку готової продукції в СТОВ «Лучанське-2» документи, що відображають відповідні господарські операції повинні складатися на місцях виникнення витрат – центрах відповідальності. Керівник структурного підрозділу зобов'язаний проводити контроль за правильністю заповнення документів із залученням до процесу перевірки працівника, який створював даний документ. Після перевірки на місцях складання такий документ надходить до бухгалтерії, де працівники обліково-аналітичної служби повторно перевіряють його.

Здійснення двох перевірок – первинної і повторної, на нашу думку, забезпечить облік найдостовірнішою інформацією про понесені витрати та вихід продукції, а також дозволить об'єктивно визначити собівартість виробленої продукції та фінансовий результат від господарської діяльності.

Оскільки первинний облік являється підґрунтям для організації бухгалтерського обліку в цілому і складання управлінської та фінансової звітності зокрема, то якісне його ведення сприятиме підвищенню рівня розвитку галузі рослинництва СТОВ «Лучанське-2», її рентабельності та конкурентоспроможності виробленої продукції.

Дослідження організації бухгалтерського обліку виробництва біологічних активів та продукції рослинництва в СТОВ «Лучанське-2» показали, що первинний облік у більшості ведеться вручну, тобто спостерігається централізація обробки інформації за допомогою ЕОМ в одному місці – бухгалтерії підприємства. Це негативно позначається на якості інформації та збільшує тривалість її обробки і доведення до стану, необхідного для використання внутрішнього споживача. За таких умов автоматизація первинного обліку сільськогосподарської продукції стає

першочерговим завданням ефективної організації облікової роботи на підприємстві СТОВ «Лучанське-2».

Використання комп'ютерних документів, на нашу думку, дозволить СТОВ «Лучанське-2» на вищому рівні організувати оперативний первинний бухгалтерський облік виробництва, що забезпечить більшу ефективність облікової діяльності та одержання достовірних даних про операційну діяльність підприємства в короткі терміни.

Переваги ведення комп'ютеризованого первинного обліку виробництва продукції сільського господарства показані на рис.2.5.

Рис. 2.5 Порядок ведення первинного обліку виробництва сільськогосподарської продукції із застосуванням інформаційних систем і технологій

Джерело: складено автором на основі[93]

Автоматизація процесу виробництва в СТОВ «Лучанське-2» повинна забезпечувати, насамперед, повний облік фактичних виробничих витрат за

статтями й елементами як у розрізі центрів відповідальності, так і по підприємству в цілому. Це дасть змогу достовірно визначати собівартість виробленої сільськогосподарської продукції.

Одним із перспективних і досить поширених заходів є комп'ютеризація управлінського обліку сільськогосподарської продукції в СТОВ «Лучанське-2» на основі комплексу пов'язаних з АРМ. Побудова таких автоматизованих систем обліку ґрунтується на об'єднанні кількох локальних АРМ в одну велику комплексну систему АРМ. Комплекс АРМів становить єдину систему пов'язаних АРМ з обліку виробництва продукції сільського господарства. Кожна локальна система об'єднує певну групу витрат, що формують виробничу і повну собівартість продукції.

Організація обліку сільськогосподарської продукції на підприємстві СТОВ «Лучанське-2» за допомогою АРМ, передусім, повинна базуватися на наступних положеннях:

- обробка облікової інформації відбувається в реальному режимі часу, на робочих місцях обліковців;
- ведення діалогової роботи між працівником і комп'ютером;
- організація документообороту на електронних носіях;
- оперативність обробки облікової інформації та складання внутрішньогосподарської звітності;
- створення умов для ефективної організації контролю обліку виробничої діяльності;
- автоматизація комунікацій між окремими робочими місцями, тобто автоматизація за допомогою пов'язаних АРМ [45].

Ефективність створення єдиної бази даних покращить організацію облікового процесу, що вплине на загальні результати функціонування підприємства. Структурні підрозділи СТОВ «Лучанське-2», знаходяться на великій відстані від центральної бухгалтерії та адміністративного апарату підприємства, тому впровадження інформації систем обліку супроводжується великою складністю. Виправити цю ситуацію допоможе використання

комп'ютерної техніки і застосування глобальної інформаційної мережі. Це дасть змогу керівникам виробничих підрозділів СТОВ «Лучанське-2» вносити відповідні дані відразу після закінчення виконання технологічних операцій з вирощування біологічних активів або збирання врожаю сільськогосподарських культур. У результаті цього працівники бухгалтерії та головний бухгалтер підприємства матимуть змогу миттєво одержувати інформацію щодо виробничих витрат та виходу готової сільськогосподарської продукції.

Таким чином, для ефективної організації облікової роботи в СТОВ «Лучанське-2» первинний облік сільськогосподарської продукції має бути автоматизованим, що забезпечить зменшення трудомісткості обробки інформації та підвищить оперативність бухгалтерського обліку підприємства в цілому. Важливим фактором покращення стану та оперативності облікової роботи має стати також скорочення кількості первинної документації за рахунок використання нагромаджувальних багатоденних документів, зменшення числа копій документів та використання одного документа для відображення кількох однорідних за змістом технологічних операцій щодо обліку сільськогосподарської продукції.

2.2. Фінансовий бухгалтерський облік продукції сільськогосподарського виробництва

Інформація, що міститься у прийнятих до обліку первинних документах, систематизується на рахунках бухгалтерського обліку в реєстрах синтетичного та аналітичного обліку методом подвійного запису.

Характеристика рахунків та субрахунків синтетичного обліку продукції сільськогосподарського виробництва в СТОВ «Лучанське-2», призначених відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій № 1591, наведені в табл.2.2.

Таблиця 2.2

Характеристика рахунків та субрахунків для синтетичного обліку продукції сільськогосподарського виробництва в СТОВ «Лучанське-2»

№ рахунку/субрахунку	Призначення рахунку/субрахунку	По дебету відображається	По кредиту відображається
1	2	3	4
23 «Виробництво»	для узагальнення інформації про витрати на виробництво продукції (робіт, послуг)	прямі матеріальні, трудові та інші прямі витрати, а також розподілені загальновиробничі витрати і втрати від браку продукції (робіт, послуг) з технологічних причин	вартість фактичної виробничої собівартості завершеної виробництвом готової продукції (у дебет рахунків 27), вартість виконаних робіт, послуг (у дебет рахунку 90), собівартість виготовлених у допоміжних (підсобних) виробництвах виробів, робіт, послуг (інструменту, енергії, ремонтно-транспортних послуг тощо)
231 «Рослинництво»	для узагальнення інформації про витрати на виробництво продукції рослинництва	прямі матеріальні, трудові та інші прямі витрати, а також розподілені загальновиробничі витрати і втрати від браку продукції рослинництва з технологічних причин	вартість фактичної виробничої собівартості завершеної виробництвом готової продукції рослинництва (у дебет субрахунку 271)
27 «Продукція сільськогосподарського виробництва»	для обліку та узагальнення інформації про наявність та рух сільськогосподарської продукції	надходження сільськогосподарської продукції	вибуття сільськогосподарської продукції внаслідок продажу, безоплатної передачі тощо
Закінчення табл..2.2			
1	2	3	4

271	«Продукція рослинництва»	для обліку та узагальнення інформації про наявність та рух сільськогосподарської продукції рослинництва	надходження сільськогосподарської продукції рослинництва	вибуття сільськогосподарської продукції рослинництва внаслідок продажу, безоплатної передачі тощо
272	«Продукція допоміжних, обслуговуючих та інших виробництв»	для обліку та узагальнення інформації про наявність та рух продукції допоміжних, обслуговуючих та інших виробництв	надходження продукції допоміжних, обслуговуючих та інших виробництв	вибуття продукції допоміжних, обслуговуючих та інших виробництв внаслідок внутрішнього витрачання, продажу, безоплатної передачі тощо
273	«Насіння і садивний матеріал»	для обліку та узагальнення інформації про наявність та рух насіння і садивного матеріалу	надходження насіння і садивного матеріалу	вибуття насіння і садивного матеріалу внаслідок внутрішнього витрачання, продажу, безоплатної передачі тощо
701	«Дохід від реалізації готової продукції»	узагальнюється інформація про доходи від реалізації готової продукції	належна сума непрямих податків (акцизного податку, податку на додану вартість та інших, передбачених законодавством) та списання у порядку закриття на рахунок 79 «Фінансові результати»	збільшення (одержання) доходу від реалізації готової продукції
90	«Собівартість реалізації готової продукції»	для обліку виробничої собівартості реалізованої готової продукції	виробнича собівартість реалізованої готової продукції	списання в порядку закриття дебетових оборотів на рахунок 79 «Фінансові результати»

Джерело: розроблено автором

Таким чином, в фінансовому обліку СТОВ «Лучанське-2» для обліку та узагальнення інформації про наявність та рух сільськогосподарської продукції Планом рахунків передбачено застосування рахунку 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва».

На рахунку 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва» обліковують продукцію, одержану від власних рослинницьких, тваринницьких та промислових підрозділів підприємства, яка призначена для продажу на сторону та для іншого невиробничого споживання (видачі чи продажу працівникам, передачі в невиробничу сферу, наприклад в дитячі садки, їдальні тощо); продукцію, яка призначена для споживання в тваринницьких підрозділах як корми чи для виробництва кормів у кормоцехах; продукцію, яка вирощена для годівлі худоби, наприклад зелену масу, корм, плоди тощо, а також побічну продукцію та відходи, одержані при доведенні товарної продукції та насіння до належних кондицій; насіння та посадкового матеріалу, включаючи саджанці, призначені для закладання та ремонту власних насаджень.

В СТОВ «Лучанське-2» до рахунку 27 відкрито наступні субрахунки:

271 - «Продукція рослинництва»;

272 - «Продукція допоміжних, обслуговуючих та інших виробництв»;

273 - «Насіння і садивний матеріал».

На субрахунку 271 «Продукція рослинництва» в СТОВ «Лучанське-2» обліковують продукцію, одержану від власних рослинницьких підрозділів підприємства, яка призначена для продажу на сторону та для іншого невиробничого споживання (видачі й продажу працівникам, передачі в невиробничу сферу, наприклад дитячі садки, їдальні тощо); побічну продукцію та відходи, одержані при доведенні товарної продукції до належного стану.

Сільськогосподарська продукція та додаткові біологічні активи при їх первісному визнанні оцінюються за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу. Визначення справедливої вартості

додаткових біологічних активів і сільськогосподарської продукції ґрунтується на цінах активного ринку. Після оприбуткування біологічних активів та сільськогосподарської продукції за справедливою вартістю необхідно відобразити дохід (витрати) від первісного визнання.

Такі доходи (витрати) визначаються як різниця між вартістю біологічних активів і сільськогосподарської продукції, оцінених за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу, та витратами, пов'язаними з біологічними перетвореннями, що були понесені для отримання біологічних активів та сільськогосподарської продукції. Тобто виникає невідповідність між справедливою вартістю та витратами понесеними на виробництво різних видів біологічних активів.

Побічна продукція для сільськогосподарських підприємств – це сільськогосподарська продукція, яку одержують від одного біологічного активу або групи біологічних активів паралельно із основною продукцією, але має другорядне значення та економічна користь від використання якої є несуттєва. Обсяг одержаної продукції залежить від врожайності, сортності. Побічну продукцію можна використовувати на власному підприємстві або реалізовувати населенню і іншим сільськогосподарським підприємствам .

Оприбуткування побічної продукції оформляється актом приймання, який можна скласти у довільній формі, але з оформленням всіх обов'язкових реквізитів первинного документа. Крім самостійно підготовленої форми документа використовуються законодавчо затверджені форми. Наприклад, для оприбуткування соломи на корм тваринам використовується акт приймання грубих та соковитих кормів. Вказані документи складаються у двох примірниках комісією і затверджуються керівником підприємства. Один примірник акта передається матеріально-відповідальній особі, яка приймає корма на зберігання, а другий – бухгалтеру господарства, де на його підставі оприбутковують побічну продукцію.

Побічна продукція оцінюється за справедливою вартістю, зменшеної на очікувані витрати за місцем продажу. Для формування справедливої вартості

побічної продукції на підприємстві створюється постійно діюча комісія, яка фіксує вартість в акті визначення справедливої вартості біологічних активів та сільськогосподарської продукції. Підставою для встановлення справедливої вартості є ціни активного ринку, на якому підприємство планує реалізацію власної продукції. Для визначення справедливої вартості можна використовувати інформацію організованих гуртових ринків, прайси, рекламні проспекти виробників сільськогосподарської продукції, інформаційні бюлетені, сайти, а також інформацію органів державного управління (дані цінового моніторингу Міністерства аграрної політики України, управлінь агропромислового розвитку районних державних адміністрацій).

При умові відсутності активного ринку побічна продукція може бути оцінена за нормативними витратами на збір, транспортування, скиртування та іншими витратами, які пов'язані із заготівлею продукції. У подальшому, після визначення первісної вартості, побічна продукція обліковується згідно П(С)БО 9 «Запаси». Метод оцінки побічної продукції затверджується підприємством в наказі про облікову політику.

Підприємство СТОВ «Лучанське-2» у 2017 році вирощувало кукурудзу. Відображення витрат на біологічні перетворення культури на підприємство показано в табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Кореспонденція рахунків з обліку витрат на біологічні перетворення кукурудзи в СТОВ «Лучанське-2»

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків в СТОВ «Лучанське-2»		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1	2	3	4	5
1	Розподілено витрати минулого року під урожай поточного року	231	231	92000
2	Згідно виробничого звіту фактичні витрати поточного року, понесені на виробництво кукурудзи, склали:			
	- насіння власного виробництва	231	273	20800
	- насіння, придбане у сторонніх організацій	231	208	12000
Закінчення табл..2.3				

1	2	3	4	5
	- засоби захисту рослин	231	208	15600
	- мінеральні добрива, отрутохімікати, гербіциди	231	208	14600
	- органічні добрива власного виробництва	231	273	7400
	- заробітна плата та відрахування на соціальні заходи	231	66,65	114400
	- амортизація необоротних активів	231	13	3400
	- послуги машинно-тракторного парку	231	235	18600
	- послуги сторонніх організацій (без ПДВ)	231	631	12800
	- послуги власного автотранспорту	231	234	6000
	Всього прямих витрат			225600
3.	Згідно виробничого звіту фактичні витрати поточного року, понесені на тюкування соломи, склали:			
	- заробітна плата та відрахування на соціальні заходи	231	66,65	7280
	- послуги машинно-тракторного парку	231	235	4400
	- амортизація необоротних активів	231	13	3400
	- паливо для роботи тракторів	231	203	3600
	- МШП	231	22	240
	Всього			18920

Кореспонденція рахунків з обліку оприбуткування готової продукції відображено в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Кореспонденція рахунків з обліку оприбуткування кукурудзи в СТОВ «Лучанське-2»

№ п/п	Зміст господарської операції	Типова кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків в СТОВ «Лучанське-2»		Сума, грн.
		Дт	Кт	Дт	Кт	
1	Оприбутковане чисте зерно за справедливою вартістю, зменшену на очікувані витрати на місці продажу	271	231	2711	231	210254
2	Оприбутковано зернові відходи, які використовуються за справедливою вартістю	271	231	2714	231	16055
3	Оприбутковано солому за справедливою вартістю	271	231	2715	231	36690

Згідно Методичними рекомендаціями з бухгалтерського обліку біологічних активів № 1315 некондиційні сільськогосподарська продукція і додаткові біологічні активи, за відсутності активного ринку на такі активи, можуть оцінюватися виходячи з ринкових цін на подібну кондиційну

сільськогосподарську продукцію, додатковий біологічний актив, з коригуванням на рівень якості та придатності до використання.

Після оприбуткування готової сільськогосподарської продукції необхідно визначити доходи (витрати) від її первісного визнання. В даному випадку такі доходи (витрати) можна відобразити двома варіантами. Це пов'язано з п.7 пп. 7.4 Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку біологічних активів № 1315, в якому вказується, що доходи (витрати) від первісного визнання додаткових біологічних активів і сільськогосподарської продукції включаються до складу інших операційних доходів (витрат) в кінці звітного (календарного) року або на кожну дату балансу з коригуванням до фактичної суми доходів (витрат) від первісного визнання додаткових біологічних активів і сільськогосподарської продукції, визначеної в кінці звітного (календарного) року.

За даними господарськими операціями будуть здійснені записи по рахунках, кореспонденція яких відображена у табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Кореспонденція рахунків з обліку доходів (витрат) від первісного визнання кукурудзи в СТОВ «Лучанське-2»

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків в СТОВ «Лучанське-2»		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1.	Визнано дохід від первісного визнання сільськогосподарської продукції:			
	- зерно	231	710	41256
	- зернові відходи, які використовуються	231	710	11201
	- солома (36690 грн. – 18920 грн. = 17770 грн.)	231	710	17770
2.	Списано дохід від первісного визнання с/г продукції, отриманої від поточних біологічних активів:			
	- зерно	710	791	41256
	- зернові відходи, які використовуються	710	791	11201
	- солома	710	791	17770

Протягом року на субрахунку 271 в дебеті цього субрахунку відображають прямі витрати під урожай поточного року і майбутніх років, а в кінці року на дебет субрахунку 231 додатково відносять різницю між

плановою і фактичною собівартістю робіт та послуг обслуговуючих виробництв та загально виробничі витрати. В кінці року на субрахунку 231 накопичуються всі витрати з вирощування продукції рослинництва, що дає можливість калькулювати собівартість готової продукції за її видами.

На кредиті субрахунку 231 «Рослинництво» протягом року обліковується кількість отриманої продукції, яка обліковується за плановою собівартістю. В кінці року на кредит цього субрахунку відносять різницю між плановою і фактичною собівартістю продукції рослинництва. Таким чином, на дебеті субрахунку 231 на кінець року залишається лише витрати з незавершеного виробництва (витрати під урожай майбутніх років).

Витрати на сортування і сушку продукції рослинництва від урожаю поточного року відображають на окремому субрахунку «Рослинництво».

Невикористанні відходи (земля, гниль, мертва засміченість, усихання) в СТОВ «Лучанське-2» списують методом «червоного сторно» за дебетом субрахунків, на яких обліковують цю продукцію залежно від її призначення і кредиту субрахунку «Рослинництво».

Продукція яка призначена для використання на насіння, корми (зелену масу на сіно, силос, сінаж) в СТОВ «Лучанське-2» обліковують на дебеті субрахунку 208 «Матеріали сільськогосподарського призначення»

Вартість виконаних робіт і послуг, включених у товарну продукцію, на рахунку 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва» не відображається, а фактичні витрати з рахунку 23 «Виробництво» списується при передачі їхньому замовнику на рахунок 90 «Собівартість реалізації» субрахунок 903 «Собівартість реалізованих робіт, послуг».

Облік виручки від реалізації сільськогосподарської продукції на підприємстві обліковується за кредитом субрахунку 701 «Дохід від реалізації готової продукції» і субрахунку 703 «Дохід від реалізації робіт, послуг».

В СТОВ «Лучанське-2» у складі витрат на виробництво сільськогосподарської продукції значну частину складають витрати незавершеного виробництва:

- минулих років під врожай поточного року;
- звітнього року під врожай поточного року;
- звітнього року врожай наступних років.

Продукцію, одержану від урожаю і призначену для реалізації, а також ту, яка не має цільового призначення в СТОВ «Лучанське-2» оприбутковують по дебету рахунка 27 і кредиту рахунка 23 «Виробництво».

Після визначення і передачі продукції за цільовим призначенням її списують з кредиту рахунка 27 в дебет рахунків:

20 «Виробничі запаси) – на вартість закладеного насінневого і посадкового матеріалу; продукції, призначеної на корм тваринам і птиці; продукції, переданої на переробку;

28 «Товари» – на вартість продукції, переданої на громадське харчування, а також переданої продукції на торговий склад.

Аналітичний облік продукції сільськогосподарського виробництва в СТОВ «Лучанське-2» ведуть за її видами, сортами і репродукціями, іншими номенклатурними одиницями у розрізі матеріально відповідальних осіб за масою і вартістю.

Далі дані з реєстрів бухгалтерського обліку виробництва продукції сільськогосподарського заносять до Головної книги, на основі якої, складається фінансова звітність підприємства.

Таким чином, практика обліку продукції сільськогосподарського виробництва на підприємстві СТОВ «Лучанське-2» відповідає усім вимогам Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» від 16.07.99 р. №996-ХІУ [34].

Для сільськогосподарського підприємства СТОВ «Лучанське-2», що отримує різні види продукції від зернових культур (основну, побічну, супутню) і, не маючи галузі тваринництва, всю її спрямовує на реалізацію актуальним є деталізація обліку готової продукції за її видами. Відсутність детального обліку зернової продукції за її видами приводить до труднощів за необхідності вибрати дані про наявність чи реалізацію певного виду

продукції (основної, побічної чи супутньої). Як правило, аналітичний облік у такому разі ведеться за видами продукції в розрізі культур, і сформувати інформацію для керівника підприємства про обсяг реалізації зерна, зернових відходів чи соломи бухгалтер може лише арифметичним шляхом. Проблематичним, на нашу думку, досі в аграрних підприємствах залишається і відображення передачі готової продукції, що надходить із поля на доробку, та відображення результатів доробки відповідно до даних «Акту на сортування та сушіння продукції рослинництва (ф. № 82), адже без відкриття додаткових субрахунків до рахунку 271 «Готова продукція рослинництва», керівництво СТОВ «Лучанське-2» не може отримати із системи фінансового обліку інформацію про зібрану бункерну масу зерна та масу зерна після доробки. Для ліквідації вказаних проблем та покращення інформативності обліку виходу готової продукції зернових культур вважаємо за необхідне на підприємстві до субрахунку 271 «Готова продукція рослинництва» відкрити рахунки четвертого порядку у розрізі видів продукції та окремий рахунок для відображення готової продукції у бункерній масі (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

**Запропонований робочий план рахунків для обліку готової продукції
зернових культур в СТОВ «Лучанське-2»**

Синтетичні рахунки (рахунки першого порядку)		Субрахунки (рахунки другого порядку)		Рахунки третього порядку		Рахунки четвертого порядку (аналітичний облік)
код	назва	код	назва	код	назва	
27	Продукція сільськогосподарського виробництва	271	«Готова продукція рослинництва»	2711	Зерно на складі	У розрізі культур
				2712	Зерно, передане на доробку	У розрізі культур
				2713	Зерно повноцінне після доробки	У розрізі видів зерна за культурами
				2714	Супутня продукція (придатні зерновідходи)	У розрізі видів зерна за культурами та рівнем придатності
				2715	Побічна продукція	За видами продукції

Джерело: розроблено автором на основі [75]

За використання запропонованих субрахунків бухгалтери СТОВ «Лучанське-2» зможуть у будь-який момент дати керівництву інформацію про зібрану бункерну масу зерна в розрізі всіх культур, що вирощуються у господарстві, кількість зібраного зерна у вазі після доробки, наявність зерновідходів різної придатності та побічної продукції (соломи, початків, стебел тощо).

2.3. Розкриття інформації про продукцію сільськогосподарського виробництва та її реалізацію у фінансовій звітності

Для ефективного управління продукцією сільськогосподарського виробництва на підприємстві СТОВ «Лучанське-2» постає потреба в різноманітній інформації економічного, юридичного, технологічного, соціального та іншого змісту. Зазначене актуалізує важливість фінансової звітності як невід'ємної складової загальної системи інформаційного забезпечення управлінських рішень.

Формування фінансової звітності підприємств має здійснюватися відповідно до принципів положень стандартів бухгалтерського обліку. Мета складає принципи підготовки фінансової звітності, визнання та розкриття її елементів визначених в НП(С)БО №1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

Інформація, пов'язана з продукцією сільськогосподарського підприємства розкривається майже в усіх формах фінансової звітності підприємств. Основним джерелом такої інформації є безперечно форма №1 Баланс (Звіт про фінансовий стан).

У балансі сільськогосподарського підприємства СТОВ «Лучанське-2» станом на 31 грудня стаття «Поточні біологічні активи рослинництва» відображає суму незавершеного виробництва рослинництва, яка переходить на наступний рік.

Найбільш дискусійним залишається питання оцінки біологічних активів і сільськогосподарської продукції. П(С)БО 30 «Біологічні активи»

допускає (пункт 12), що сільськогосподарська продукція при її первісному визнанні оцінюється за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу або за виробничою собівартістю відповідно до П(С)БО 16 “Витрати”.

МСБО 2 “Запаси” передбачає, що сільськогосподарську продукцію, яку підприємство збило як урожай своїх біологічних активів, оцінюють після первісного визнання за їхньою справедливою вартістю мінус попередньо оцінені витрати на місці продажу на час збирання урожаю [56].

Аналогічний підхід зафіксовано також у МСБО 41 “Сільське господарство”[57]. Підприємство самостійно вибирає варіант оцінки сільськогосподарської продукції – за справедливою вартістю або за виробничою собівартістю. В сільському господарстві значна частина готової продукції використовується для внутрішньогосподарського виробничого споживання – зерно на посів. Таку продукцію логічно оцінювати за виробничою собівартістю. Вона є сировиною (напівфабрикатом) для виробництва.

У бухгалтерському балансі залишки готової продукції сільськогосподарського підприємства відображаються за фактичною виробничою собівартістю. Для цього в другій частині активу балансу «Оборотні активи» передбачено рядок 1103 «Готова продукція». Дана стаття показує запаси виробів на складі, обробка за яких закінчена та які пройшли випробування, приймання, укомплектовані згідно з умовами договорів із замовниками і відповідають технічним умовам і стандартам. Рядок 1103 заповнюється на основі рахунку бухгалтерського обліку 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва» шляхом підрахунку сальдо на кінець звітного періоду.

Продукція, яка не відповідає наведеним вище вимогам (крім браку показуються у складі незавершеного виробництва).

Процес виробництва продукції невід’ємно пов’язаний із ресурсами, з яких дана продукція виготовляється. Інформація про сировину та матеріали,

які використовуються у виробничому процесі розкривається у статті 1100 балансу «Виробничі запаси». Дані для заповнення даного рядка містяться на рахунках бухгалтерського обліку 20 «Виробничі запаси», 22 «МШП» і 25 «Напівфабрикати».

У статті «Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги» (рядок 1125) відображається заборгованість покупців або замовників за надану їм продукцію (крім заборгованості, яка забезпечена векселем). У підсумок Балансу включається чиста реалізаційна вартість, яка визначається шляхом вирахування з дебіторської заборгованості резерву сумнівних боргів.

Рядок 1635 «Поточні зобов'язання за одержаними авансами» показує суму авансів, одержаних від інших покупців у рахунок наступних поставок продукції. Дані для заповнення цього рядка беруться з кінцевого сальдо рахунку 681 «Розрахунки за авансами одержаними»

Реалізація продукції сільськогосподарського підприємства – це насамперед відчуження активів, що належать підприємству, шляхом їх продажу з метою відтворення використаних засобів підприємства від отримання прибутку для задоволення різноманітних потреб підприємства та його власників. Результати діяльності сільськогосподарського підприємства від реалізації продукції відображаються у формі №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)». Даний звіт являє собою бухгалтерський документ, в якому підсумовуються доходи і витрати звітного періоду.

Відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» виробництво та реалізація продукції відносяться до основної діяльності підприємства, що, в свою чергу складає частину операційної діяльності. Тому для розкриття обраної теми дослідження доцільно буде проаналізувати частину форми №2, яка присвячена фінансовим результатам від операційної діяльності.

У статті «Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)» сільськогосподарського підприємства розкриває загальний дохід від

реалізації своєї продукції без врахування наданих знижок, страхових відшкодувань, повернення проданої продукції та непрямих податків (податку на додану вартість, акцизного збору тощо). Зокрема у цій статті показують одержані підприємством суми доходів, що належать комітентам, принципалам тощо. Для заповнення даного рядка інформацію беруть із рахунку бухгалтерського обліку 70 «Доходи від реалізації».

При визнанні доходу застосовують норми ПСБО 15 «Дохід», відповідно до якого дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, інших активів) визнається в разі наявності всіх наведених нижче умов:

- покупцеві передані ризики й вигоди, пов'язані з правом власності на продукцію (товар, інший актив);
- підприємство не здійснює надалі управління та контроль за реалізованою продукцією (товарами, іншими активами);
- сума доходу (виручка) може бути достовірно визначена;
- є впевненість, що в результаті операції відбудеться збільшення економічних вигод підприємства, а витрати, пов'язані з цією операцією, можуть бути достовірно визначені.

При реалізації готової продукції підприємства обов'язково списують її собівартість. Виробнича собівартість реалізованої сільськогосподарської продукції розкривається у статті 2050 звіту форми №2 «Собівартість реалізованої продукції». Для цього використовуються дані бухгалтерського рахунку 90. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) визначається згідно з П(С)БО 9 «Запаси» і П(С)БО 16 «Витрати».

Заповнення статей доходів від реалізації продукції, а також її собівартості дають змогу визначити валовий прибуток/збиток. Для цього у Звіті про фінансові результати передбачено рядки 2090 і 2095. Валовий прибуток/збиток розраховується як різниця між рядком 2000 і 2050. Отримані результати повинні відповідати даним рахунку 791 «Результат операційної діяльності».

Інформація, пов'язана з виробництвом та реалізацією сільськогосподарської продукції розкривається також і в другому розділі Звіту про фінансові результати «Елементи операційних витрат». Проте слід мати на увазі, що в даному розділі не включаються витрати, що ввійшла до собівартості продукції, яка вироблена і спожита самим сільськогосподарським підприємством.

Результатом реалізації готової сільськогосподарської продукції є надходження грошових коштів від покупців. Така інформація відображається у Звіті про рух грошових коштів (форма № 3), а саме у першому розділі «Рух коштів у результаті операційної діяльності».

У рядку «Надходження від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)» виробничі підприємства показують суму коштів, отриманих від покупців та замовників. А в рядку «Надходження від покупців і замовників авансів» зазначають суму отриманих авансів за продукцію, яку підприємство зобов'язується відвантажити покупцям.

Інформація про виробництво і реалізацію продукції міститься також у формах №5 і №6: «Примітки до річної фінансової звітності», а також додатку до них «Інформація за сегментами».

У формі №5 в розділі VIII «Запаси» розкривається інформація про балансову вартість готової продукції. Розділ IX «Дебіторська заборгованість» містить дані про заборгованість покупців і замовників за продукцію. Підприємства, які займаються виготовленням та реалізацією сільськогосподарської продукції деталізують інформацію про неї у розділах XIV і XV Приміток до фінансової звітності.

У формі №6 деталізуються дані про доходи від реалізації продукції, а також її собівартість за географічними та господарськими сегментами підприємства. Це дає змогу проаналізувати, діяльність яких сегментів підприємства є найбільш ефективною, і яка продукція приносить підприємству найбільші прибутки.

Так як підприємство СТОВ «Лучанське-2» займається переробкою зерна на давальницьких умовах, розглянемо оподаткування даних операцій та їх відображення в податковій звітності.

Відповідно до п.п. 209.15.5 п. 209.15 ст. 209 Податкового Кодексу виробництво продукції на давальницьких умовах із сировини, яка вирощується, відгодовується, виловлюється або збирається (заготовлюється) безпосередньо платником податку, - це операція з постачання сільськогосподарської сировини замовником (власником) - суб'єктом спецрежиму виробникові (переробникові) та прийняття останнім для переробки (обробки, збагачення чи використання) на готову продукцію на виробничих потужностях такого виробника (переробника) за відповідну плату без отримання права власності на таку продукцію.

Отже, виходячи з вищенаведеного при отриманні зерна на переробку на давальницьких умовах право власності до СТОВ «Лучанське-2» як переробника не переходить. Тому ніяких податкових наслідків в підприємства не буде. Тобто замовник не виписує податкову накладну на вартість зерна, а переробник СТОВ «Лучанське-2» не має права на податковий кредит.

А от надання послуг з переробки є поставкою послуг, а отже операцією, що обкладається ПДВ. Базою оподаткування при цьому є договірна вартість таких послуг, але не менше їх звичайної вартості (п. 188.1 ПК). При цьому СТОВ «Лучанське-2» на дату першої події (підписання акта наданих послуг чи отримання від власника зерна коштів в оплату послуг) виписує податкову накладну (пп. 14.1.185, п. 185.1 ПК).

Така податкова накладна складається в загальному порядку. Причому, оскільки це податкова накладна на поставку послуг, у графі 3.3 розділу Б слід зазначити код послуги відповідно до Державного класифікатору продукції та послуг ДК 016:2010, затвердженого наказом Держспоживстандарту від 11.10.2010 р. № 457. Так, діяльність із переробки зерна підпадає під код 01.61 «Продукція борошномельно-круп'яної промисловості». Отже, у графі 3.3

податкової накладної, складеної на поставку послуг із переробки зерна, слід указати саме цей код. Відповідно замовник на підставі податкової накладної, виписаної підприємством СТОВ «Лучанське-2» і зареєстрованої в Єдиному реєстрі податкових накладних, відносить суму ПДВ до податкового кредиту.

Розрахунки за переробку зерна на підприємстві зазвичай здійснюють не за гроші, а в натуральній формі (зерном або продукцією переробки). У такому разі ця операція для замовника є поставкою товарів. Отже, на дату оформлення документа, що підтверджує перехід права власності на зерно чи борошно замовник виписує підприємству СТОВ «Лучанське-2» податкову накладну на договірну (але не менше звичайної) вартість такої продукції. У графі 3.1 розділу Б вказується код товару згідно з УКТЗЕД, який передають в оплату послуг із переробки. СТОВ «Лучанське-2» на підставі податкової накладної, виписаної замовником і зареєстрованої в ЄРПН, включає суму ПДВ до складу податкового кредиту.

Щодо податку на прибуток, то у СТОВ «Лучанське-2» об'єктом оподаткування є фінрезультат від операцій із переробки та розрахунків за такі послуги, визначений за правилами бухгалтерського обліку (пп. 134.1.1 ПК).

На підприємстві СТОВ «Лучанське-2» також складають форми державного статистичного спостереження № 21-заг (місячна) «Звіт про реалізацію продукції сільського господарства» та № 21-заг (річна) «Звіт про реалізацію продукції сільського господарства», затверджені наказом Держстату від 12.07.2017 р. № 165. Показники форми № 21-заг (місячна) включають дані за період із початку року щомісяця із січня по січень-листопад, а показники форми № 21-заг (річна) - у цілому за календарний рік.

Форми № 21-заг (місячна) та № 21-заг (річна) заповнюються на підставі документів первинного обліку: приймальних квитанцій, складських квитанцій, простих складських свідоцтв, подвійних складських свідоцтв, товарно-транспортних накладних, накладних (внутрішньогосподарського призначення) й інших первинних документів бухгалтерського обліку, що

підтверджують реалізацію продукції сільського господарства власного виробництва.

В результаті проведених досліджень складання фінансової, податкової та статистичної звітності можна зробити висновки, що у даних звітах розкривається уся необхідна інформація про сільськогосподарську продукцію підприємства, а саме її фактичну вартість на дату балансу, дохід від реалізації продукції, а також її собівартість за звітний період, грошові надходження, що виникли як результат такої реалізації продукції, деталізацію цих даних за сегментами; кількість продукції у наявності безпосередньо в господарстві на кінець звітної періоду тощо.

Діяльність СТОВ «Лучанське-2» в подальшому повинна бути направлена на пошук найбільш ефективних форм і методів обліку сільськогосподарської продукції. Для цього потрібно удосконалити систему бухгалтерського обліку і звітності в Україні в контексті гармонізації з міжнародними стандартами.

2.4. Обліково-аналітичне забезпечення управління витратами на виробництво сільськогосподарської продукції у СТОВ «Лучанське-2»

Забезпечення позитивного фінансового результату діяльності сільськогосподарського підприємства сприяє ефективна система управлінського обліку, яка формує дані, щодо запасів готової продукції на складі, своєчасності та правильності її оприбуткування, забезпечення її збереження, своєчасності відвантаження та виконання договірних зобов'язань перед покупцями та замовниками.

За даними управлінського обліку готової продукції керівництво СТОВ «Лучанське-2» отримує інформацію, щодо наявності та руху готової продукції, що дає можливість своєчасно приймати управлінські рішення, щодо зміни обсягу вирощування продукції, зміни її ціни, зміни асортименту та інше.

На сьогоднішній момент сільськогосподарські підприємства України нехтують можливостями управлінського обліку, що призводить, до проблем з обліком готової продукції та її собівартості, несприятливого фінансового результату від її реалізації.

Від правильного та раціонально організованого управлінського обліку реалізації продукції залежить своєчасне виявлення та усунення недоліків розвитку підприємства, виявлення резервів для поліпшення фінансового стану господарюючого суб'єкта та забезпечення його фінансової стійкості. З цією метою на підприємствах слід впроваджувати управлінський облік готової продукції та її реалізації, що є найважливішим способом досягнення економічної вигоди в їх діяльності.

Одне з головних завдань СТОВ «Лучанське-2» є підвищення якості продукції, що залежить від якості сировини виробництва та стимулювання працівників і вимог споживачів. Для цього потрібно визначити витрати на реалізацію готової продукції для планування й обліку конкретної ділянки; розробити та застосовувати сучасну методику підрахунку, а також порядок визначення результатів господарської діяльності.

Головними проблемами ведення управлінського обліку реалізації продукції на СТОВ «Лучанське-2» є наступні. По-перше, існує проблема в обліку оплати за реалізовану продукцію, виконані роботи і надані послуги. Адже СТОВ «Лучанське-2» стикалося з ситуацією, коли доводилося реалізовувати продукцію або виконувати роботу з відстрочкою платежу і потім боротися з недобросовісними покупцями, які затримують оплату. Власники СТОВ «Лучанське-2» зацікавлені в тому, щоб знати, як правильно організувати роботу по стягненню дебіторської заборгованості, яка виникає в таких випадках.

По-друге, робота бухгалтерської служби на підприємстві. Програма системи контролю обліку готової продукції на СТОВ «Лучанське-2» повинна включати в себе опис етапів перевірки, об'єктів і процедур перевірки. Однією з головних цілей контролю над готовою продукцією є об'єктивна

оцінка правдивості, своєчасності і повноти відображення в обліку та звітності виручки від реалізації, собівартості реалізованої готової продукції, різних витрат і прибутку (збитку) від продажу.

Наприклад, до проблем внутрішнього контролю на СТОВ «Лучанське-2» можна віднести:

- неодноразове дублювання і відсутність поділу обов'язків між працівниками;
- вирішення певних господарських операцій і брак відповідного контролю;
- відсутність належного контролю при оформленні та укладанні господарських договорів;
- спеціальне порушення порядку контролю посадовими особами;
- навмисні порушення системи обліку працівниками, відповідальними за підготовку первинної документації;
- фальсифікацію або підміну бухгалтерських записів; відсутність єдиної класифікації виробничого результату, що зменшує можливість точного визначення об'єктів бухгалтерського обліку.

Не менш важливою проблемою виробництва і реалізації готової продукції на СТОВ «Лучанське-2» є отримання достовірної інформації про собівартість продукції. Якщо собівартість продукції відображається неповністю, то результатом цього є зниження ефективності контролю та відповідне зниження конкурентоспроможності і рентабельності продукції.

Головні управлінські рішення по реалізації продукції повинні бути спрямовані на покращення якості продукції, зменшення витрат на її виробництво, збільшення обсягів продажу, оптимізацію асортименту продукції та зміцнення своєї частки на ринку.

Для досягнення поставлених цілей в СТОВ «Лучанське-2» необхідно належним чином організувати управлінський облік. На рис. 2.6 зображена модель організації управлінського обліку реалізації продукції на підприємстві.

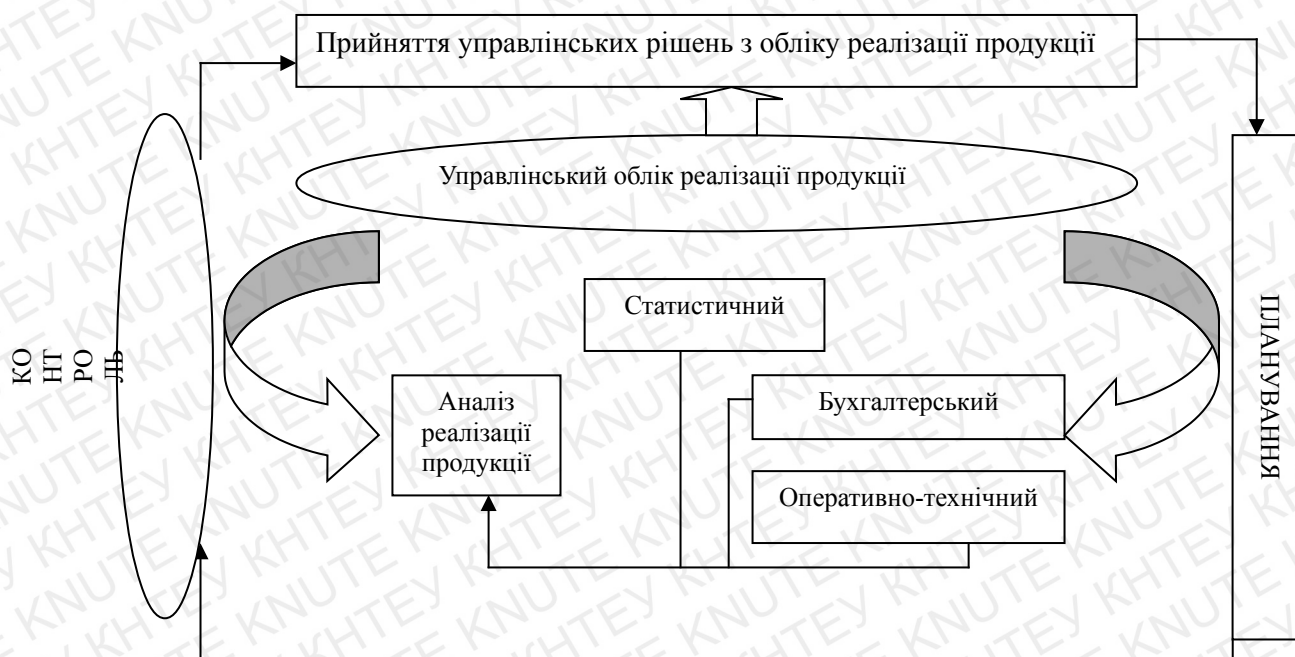

Рис. 2.6 Модель організації управлінського обліку реалізації готової продукції на підприємстві

Джерело: розроблено автором на основі [63]

Дана модель сприятиме поліпшенню управлінського обліку, а також допоможе раціональніше та ефективніше організувати роботу осіб, які готують необхідну інформацію для прийняття управлінських рішень. Це, в свою чергу, допоможе оперативно накопичувати відповідні бази даних про наслідки господарської діяльності та використовувати їх для формування, редагування і друку вихідних документів, квартальних, піврічних і річних звітів, а також надавати інформаційні послуги відповідним організаціям, ланкам управління щодо ефективності роботи підприємства.

Модель організації управлінського обліку реалізації продукції показує, що для прийняття управлінських рішень з обліку реалізації продукції в сучасному сільськогосподарському підприємстві необхідно належним чином організувати планування та контроль, які в свою чергу потребують належної статистичної, бухгалтерської, оперативно-технічної інформації та аналізу реалізації продукції.

Для ефективного управлінського обліку готової продукції на СТОВ «Лучанське-2» необхідно ведення та складання внутрішньогосподарської

звітності підприємства. Дана звітність сприятиме прийняттю оперативних та стратегічних рішень, щодо виготовлення готової продукції та її реалізації.

На СТОВ «Лучанське-2» розробляється своя система внутрішньогосподарської звітності, в залежності від умов в яких підприємство здійснює господарську діяльність та цілей які ставить перед собою. Дані звітності формуються на підставі первинних документів.

Облік реалізації продукції на СТОВ «Лучанське-2» включає в себе не тільки дотримання завдань, при виконанні яких забезпечується результативний та прогресивний облік виробництва та реалізації готової продукції за певний період, а також своєчасним відвантаженням готової продукції покупцям. Однією із складовою моделі є аналіз реалізації продукції. Реалізація готової продукції займає головне місце в процесі управління сучасним підприємством.

Розробка плану за обсягом реалізації готової продукції є важливою складовою в плануванні діяльності підприємства і його розвитку. Аналіз виконання такого плану допомагає визначити, наскільки продуктивною була робота відділу продажу у звітному періоді, а також, наскільки обґрунтованими були рішення при складанні плану.

На сільськогосподарському підприємстві СТОВ «Лучанське-2» для цілей фінансового обліку використовують класифікацію витрат, наведену в П(С)БО 16 «Витрати», а для внутрішньогосподарського планування, обліку і калькулювання собівартості продукції застосовують класифікацію витрат, подану у Методичних рекомендаціях, відповідно до яких всі витрати формуються за центрами відповідальності, об'єктами обліку, планування та калькулювання. Але ньогодні СТОВ «Лучанське-2» для прогнозування поточних і стратегічних управлінських рішень та контролю витрат за сферами діяльності і центрами відповідності недостатньо загальноприйнятої класифікації витрат. Інформація в управлінському обліку залежить від його мети та завдань, а тому в обліку виділяють класифікацію витрат, що відповідає її управлінському аспекту.

Сучасні вчені-економісти пропонують класифікувати витрати в управлінському обліку для прийняття управлінських рішень за такими напрямками:

- для визначення собівартості продукції (робіт, послуг), оцінки запасів і фінансових результатів;
- для аналізу і планування;
- для контролю і регулювання.

З урахуванням досвіду вітчизняної та зарубіжної практики обліку, цю класифікацію можна визнати доцільною і для СТОВ «Лучанське-2». Така класифікація витрат дає можливість отримати більш точну, розширену та деталізовану інформацію про витрати, проводити поглиблений і ґрунтовний їх аналіз, планування та контроль. Вона дозволяє обліковувати, аналізувати, планувати і контролювати витрати як по кожному об'єкту (підрозділу), так і по підприємству в цілому та є основою для складання Звіту про фінансові результати.

Нами на основі систематизації різних видів витрат запропоновано на підприємстві СТОВ «Лучанське-2» класифікувати витрати в управлінському обліку для прийняття управлінських рішень за такими напрямками: для визначення собівартості продукції (робіт, послуг), оцінки запасів і фінансових результатів; для аналізу і планування; для контролю і регулювання. За допомогою запропонованої класифікації витрат можна отримати більш точну, розширену та деталізовану інформацію про витрати, проводити поглиблений і ґрунтовний їх аналіз, планування та контроль. Кожен елемент витрат є єдиним і неподільним, незалежно від кількості статей групування. Така інформація дозволяє обліковувати, аналізувати, планувати і контролювати витрати як по кожному об'єкту (підрозділу), так і по підприємству в цілому та є основою для складання звітності підприємства.

Таким чином, при наданні належної уваги питанню управлінського обліку продукції сільськогосподарського виробництва підприємство СТОВ «Лучанське-2» в майбутньому може досягти більш результативних

показників своєї діяльності, оптимізувати витрати на виготовлення готової продукції та збільшити доходи від її реалізації.

Висновки до розділу 2

За результатами дослідження обліку продукції сільськогосподарського виробництва виявлено:

1. Процес виробництва сільськогосподарської продукції вимагає здійснення ряду послідовних господарських операцій, які прийнято задокументувати для подальшого ведення аналітичного і синтетичного обліку. Підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи, складені за результатами здійснення таких операцій. Первинні документи повинні бути складені у момент проведення кожної господарської операції або, якщо це неможливо, безпосередньо після її завершення. В СТОВ «Лучанське-2» первинні документи, як правило, складаються на бланках типових форм, затверджених Міністерством статистики України. Проте, на підприємстві використовують і спеціалізовані форми первинних документів, які застосовуються тільки в сільському господарстві, зокрема в рослинництві.

Дослідження організації бухгалтерського обліку виробництва біологічних активів та продукції рослинництва в СТОВ «Лучанське-2» показали, що первинний облік у більшості ведеться вручну, тобто спостерігається централізація обробки інформації за допомогою ЕОМ в одному місці – бухгалтерії підприємства. Це негативно позначається на якості інформації та збільшує тривалість її обробки і доведення до стану, необхідного для використання внутрішнього споживача. За таких умов автоматизація первинного обліку сільськогосподарської продукції стає першочерговим завданням ефективної організації облікової роботи на підприємстві. Для ефективної організації облікової роботи в СТОВ «Лучанське-2» первинний облік сільськогосподарської продукції має бути автоматизованим, що забезпечить зменшення трудомісткості обробки

інформації та підвищить оперативність бухгалтерського обліку підприємства в цілому. Важливим фактором покращення стану та оперативності облікової роботи має стати також скорочення кількості первинної документації за рахунок використання нагромаджувальних багатоденних документів, зменшення числа копій документів та використання одного документа для відображення кількох однорідних за змістом технологічних операцій щодо обліку сільськогосподарської продукції.

2. В фінансовому обліку СТОВ «Лучанське-2» для обліку та узагальнення інформації про наявність та рух сільськогосподарської продукції Планом рахунків передбачено застосування рахунку 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва». На підприємстві до рахунку 27 відкрито наступні субрахунки: 271 - «Продукція рослинництва»; 272 - «Продукція допоміжних, обслуговуючих та інших виробництв»; 273 - «Насіння і садивний матеріал». Облік виручки від реалізації сільськогосподарської продукції на підприємстві обліковується за кредитом субрахунку 701 «Дохід від реалізації готової продукції». В СТОВ «Лучанське-2» у складі витрат на виробництво сільськогосподарської продукції значну частину складають витрати незавершеного виробництва: минулих років під врожай поточного року; звітного року під врожай поточного року; звітного року під врожай наступних років. Продукцію, одержану від урожаю і призначену для реалізації, а також ту, яка не має цільового призначення в СТОВ «Лучанське-2» оприбутковують по дебету рахунку 27 і кредиту рахунку 23 «Виробництво». Після визначення і передачі продукції за цільовим призначенням її списують з кредиту рахунку 27 в дебет рахунків: 20 «Виробничі запаси) – на вартість закладеного насінневого і посадкового матеріалу; продукції, призначеної на корм тваринам і птиці; продукції, переданої на переробку; 28 «Товари» – на вартість продукції, переданої на громадське харчування, а також переданої продукції на торговий склад. Аналітичний облік продукції сільськогосподарського виробництва в СТОВ «Лучанське-2» ведуть за її

видами, сортами і репродукціями, іншими номенклатурними одиницями у розрізі матеріально відповідальних осіб за масою і вартістю. Далі дані з реєстрів бухгалтерського обліку виробництва продукції сільськогосподарського заносять до Головної книги, на основі якої, складається фінансова звітність підприємства. Таким чином, практика обліку продукції сільськогосподарського виробництва на підприємстві СТОВ «Лучанське-2» відповідає усім вимогам Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» від 16.07.99 р. №996-ХІУ.

За використання запропонованої в роботі аналітичної деталізації до субрахунку 271 «Продукція рослинництва» бухгалтери СТОВ «Лучанське-2» зможуть у будь-який момент дати керівництву інформацію про зібрану бункерну масу зерна в розрізі всіх культур, що вирощуються у господарстві, кількість зібраного зерна у вазі після доробки, наявність зерновідходів різної придатності та побічної продукції (соломи, початків, стебел тощо).

3. Для ефективного управління продукцією сільськогосподарського виробництва на підприємстві СТОВ «Лучанське-2» постає потреба в різноманітній інформації економічного, юридичного, технологічного, соціального та іншого змісту. Зазначене актуалізує важливість фінансової звітності як невід'ємної складової загальної системи інформаційного забезпечення управлінських рішень.

Інформація, пов'язана з продукцією сільськогосподарського підприємства розкривається майже в усіх формах фінансової звітності підприємств. Основним джерелом такої інформації є безперечно форма №1 Баланс (Звіт про фінансовий стан). У балансі сільськогосподарського підприємства станом на 31 грудня стаття «Поточні біологічні активи рослинництва» відображає суму незавершеного виробництва рослинництва, яка переходить на наступний рік. У бухгалтерському балансі залишки готової продукції сільськогосподарського підприємства відображаються за фактичною виробничою собівартістю. Для цього в другій частині активу балансу «Оборотні активи» передбачено рядок 1103 «Готова продукція» та

рядок 1110 «Поточні біологічні активи». Результати діяльності сільськогосподарського підприємства від реалізації продукції відображаються у формі №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)». Даний звіт являє собою бухгалтерський документ, в якому підсумовуються доходи і витрати звітного періоду. Результатом реалізації готової сільськогосподарської продукції є надходження грошових коштів від покупців. Така інформація відображається у Звіті про рух грошових коштів (форма № 3), а саме у першому розділі «Рух коштів у результаті операційної діяльності». Інформація про виробництво і реалізацію продукції міститься також у формах №5 і №6: «Примітки до річної фінансової звітності», а також додатку до них «Інформація за сегментами».

Так як підприємство СТОВ «Лучанське-2» займається переробкою зерна на давальницьких умовах в роботі було розглянемо оподаткування даних операцій та їх відображення в податковій звітності.

На підприємстві СТОВ «Лучанське-2» також складають форми державного статистичного спостереження № 21-заг (місячна) «Звіт про реалізацію продукції сільського господарства» та № 21-заг (річна) «Звіт про реалізацію продукції сільського господарства», затверджені наказом Держстату від 12.07.2017 р. N 165. Дані форми заповнюються на підставі документів первинного обліку: приймальних квитанцій, складських квитанцій, простих складських свідоцтв, подвійних складських свідоцтв, товарно-транспортних накладних, накладних (внутрішньогосподарського призначення) й інших первинних документів бухгалтерського обліку, що підтверджують реалізацію продукції сільського господарства власного виробництва.

В результаті проведених досліджень складання фінансової, податкової та статистичної звітності можна зробити висновки, що у даних звітах розкривається уся необхідна інформація про сільськогосподарську продукцію, а саме її фактичну вартість на дату балансу, дохід від реалізації продукції, а також її собівартість за звітний період, грошові надходження, що

виникли як результат такої реалізації продукції, деталізацію цих даних за сегментами, кількість продукції у наявності безпосередньо в господарстві (власної та прийнятої на зберігання) на кінець звітного періоду тощо. Діяльність підприємства СТОВ «Лучанське-2» в подальшому повинна бути направлена на пошук найбільш ефективних форм і методів обліку сільськогосподарської продукції. Для цього потрібно удосконалити систему бухгалтерського обліку і звітності в Україні в контексті гармонізації з міжнародними стандартами.

4. Забезпечення позитивного фінансового результату діяльності сільськогосподарського підприємства сприяє ефективна система управлінського обліку, яка формує дані, щодо запасів готової продукції на складі, своєчасності та правильності її оприбуткування, забезпечення її збереження, своєчасності відвантаження та виконання договірних зобов'язань перед покупцями та замовниками. За даними управлінського обліку готової продукції керівництво СТОВ «Лучанське-2» отримує інформацію, щодо наявності та руху готової продукції, що дає можливість своєчасно приймати управлінські рішення, щодо зміни обсягу вирощування продукції, зміни її ціни, зміни асортименту та інше.

СТОВ «Лучанське-2» запропоновано модель організації управлінського обліку реалізації продукції на підприємстві. Дана модель сприятиме поліпшенню управлінського обліку, а також допоможе раціональніше та ефективніше організувати роботу осіб, які готують необхідну інформацію для прийняття управлінських рішень. Це, в свою чергу, допоможе оперативно накопичувати відповідні бази даних про наслідки господарської діяльності та використовувати їх для формування, редагування і друку вихідних документів, квартальних, піврічних і річних звітів, а також надавати інформаційні послуги відповідним організаціям, ланкам управління щодо ефективності роботи підприємства.

Для ефективного управлінського обліку готової продукції на СТОВ «Лучанське-2» необхідно ведення та складання внутрішньогосподарської

звітності підприємства. Дана звітність сприятиме прийняттю оперативних та стратегічних рішень, щодо виготовлення готової продукції та її реалізації.

Також, нами на основі систематизації різних видів витрат запропоновано на підприємстві СТОВ «Лучанське-2» класифікувати витрати в управлінському обліку для прийняття управлінських рішень за такими напрямками: для визначення собівартості продукції (робіт, послуг), оцінки запасів і фінансових результатів; для аналізу і планування; для контролю і регулювання. За допомогою запропонованої класифікації витрат можна отримати більш точну, розширену та деталізовану інформацію про витрати, проводити поглиблений і ґрунтовний їх аналіз, планування та контроль. Кожен елемент витрат є єдиним і неподільним, незалежно від кількості статей групування. Така інформація дозволяє обліковувати, аналізувати, планувати і контролювати витрати як по кожному об'єкту (підрозділу), так і по підприємству в цілому та є основою для складання звітності підприємства.

При наданні належної уваги питанню управлінського обліку продукції сільськогосподарського виробництва підприємство СТОВ «Лучанське-2» в майбутньому може досягти більш результативних показників своєї діяльності, оптимізувати витрати на виготовлення готової продукції та збільшити доходи від її реалізації.

РОЗДІЛ 3

ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

3.1. Мета, завдання, інформаційні джерела контролю та аналізу продукції сільськогосподарського виробництва

Зміна форм власності та створення ринкового механізму господарювання в Україні спричинили суттєві зміни в характері взаємовідносин господарюючих суб'єктів, що потребує трансформації системи управління сільськогосподарськими підприємствами та контролю і аналізу як окремих функцій управління. Особливо важлива роль контролю в сучасних умовах господарювання для забезпечення належного рівня управління виробничими процесами, коли інформація, яка надається контролем, повинна використовуватися для оцінки ефективності виробництва сільськогосподарської продукції.

Практична реалізація теоретичних основ моделювання контролю та аналізу продукції сільськогосподарського виробництва СТОВ «Лучанське-2» ґрунтується на побудові організаційно-інформаційної моделі, яка є одним із прийомів формалізації контрольної-аналітичного процесу в управлінні діяльністю підприємства і передбачає визначення окремих елементів процесу дослідження.

Виходячи зі сказаного, організаційно-інформаційну модель аналізу і контролю продукції сільськогосподарського виробництва підприємства можна визначити як стислу характеристику контрольної-аналітичного процесу щодо суб'єктів та об'єктів дослідження, мети і завдань, системи показників, які визначають параметри об'єктів, інформаційного та методичного забезпечення.

Послідовна реалізація елементів наведених у організаційно-інформаційних моделях аналізу і контролю продукції сільськогосподарського виробництва підприємства за відсутності надзвичайних обставин забезпечує досягнення поставленої мети, яка полягає у створенні інформаційної бази

ефективного управління підприємством на основі дослідження стану і руху продукції сільськогосподарського виробництва та динаміки показників ефективності їх використання і факторів, що обумовлюють зміну цих показників.

Модель контролю продукції сільськогосподарського виробництва СТОВ «Лучанське-2» представлена на рис. 3.1.

Суб'єкти контролю							
Адміністр		ація підприємства (керівництво) Бухгалтерська служба підприємства		Спеціально запрошені аудитори			
Об'єкти контролю							
Операції з обліку продукції сільсько- господарського виробництва	Первинні документи	Регістри аналітичного і синтетичного обліку продукції сільсько- господарського виробництва	Бухгалтерська і податкова звітність	Функції управління господарською діяльністю			
Джерела інформації							
Норма- тивні документи	Законо- давчі акти	Регістри аналітичного і синтетичного обліку	Первинні документи	Бухгалтерськ	і податкова звітність Результати попередніх перевірок		
Методичні прийоми контролю							
Органолептичні			Розрахунково- аналітичні		Документальні		
Інвентаризація, контрольні заміри, вибіркові та суцільні спостереження	Технологічний та хіміко- технологічний конт	Експертизи, службові розслідування, експеримент	Економічний аналіз, статистичні розрахунки	Економіко-математичні методи	Інформаційне моделювання, дослідження документів	Нормативно-правове регулювання	Групування недоліків
Методичні прийоми узагальнення та реалізації результатів контролю							
Документування результатів контролю	Аналітичне групування	Слідчо-юридичне обґрунтування	Систематизо- ване групування	Прийняття рішень та контроль за їх виконанням			

Рис. 3.1 Модель контролю продукції сільськогосподарського виробництва
СТОВ «Лучанське-2»

Суб'єкти контролю продукції сільськогосподарського виробництва є керівництво підприємства його бухгалтерська служба та спеціально запрошені контролери. Об'єктами контролю є операції з обліку продукції сільськогосподарського виробництва.

Джерела інформації контролю продукції сільськогосподарського виробництва являють собою предметну область контрольного дослідження. Це нормативні документи, облікова політика підприємства та джерела, в яких зафіксована інформація, що характеризує формування контролю продукції сільськогосподарського виробництва, зокрема Акт витрачання насіння та посівного матеріалу; Акт про використання мінеральних, органічних та бактеріальних добрив, отрутохімікатів та гербіцидів; Акт на сортування і сушіння продукції рослинництва; Акт на приймання грубих і соковитих, пасовищних і інших кормів; Реєстри відправки зерна з поля та іншої продукції; Щоденник надходження сільськогосподарської продукції, Книга обліку витрат і виходу сільськогосподарської продукції; виробничі звіти; Журнали-ордери.

Важливим елементом організаційно-інформаційної моделі є методичне забезпечення контролю продукції сільськогосподарського виробництва підприємства. Абстрактно-логічні методи дослідження визначають наукові підходи до вивчення економічних процесів і явищ. Вони базуються на застосуванні загальнонаукових методів пізнання та інтуїції і досвіді дослідників (евристичні методи). Спеціальні методичні прийоми контролю забезпечують суцільне спостереження, документальне дослідження продукції сільськогосподарського виробництва, виявлення, оцінку та усунення відхилень від стандартів контролю, запобігання кризовим ситуаціям і банкрутству підприємства. При перевірці продукції сільськогосподарського призначення - контролер використовує як прийоми документального

контролю так і фактичного контролю; візуальний огляд та спостереження; інвентаризацію; контрольний обмір та інші.

Методичні прийоми узагальнення і реалізація результатів контролю продукції сільськогосподарського виробництва спрямовані на розробку, обґрунтування та впровадження заходів щодо розвитку підприємства, своєчасного усунення небажаних відхилень від стандартів контролю і запобігання кризовим ситуаціям.

Таким чином, можна зробити висновок, що система контролю продукції сільськогосподарського виробництва включає в себе сукупність умов організаційного та методичного характеру, що сприяють досягненню основної мети – забезпечення системи управління інформацією, необхідною для прийняття економічно обґрунтованих рішень у сфері управління продукцією сільськогосподарського виробництва. Водночас, слід зазначити, що будь-який суб'єкт підприємництва, для збереження своїх позицій на ринку, має постійно удосконалювати свою діяльність, а значить – і систему управління нею.

Використання економічного аналізу виявляється через ряд конкретних методик аналітичного дослідження. Це можуть бути методики дослідження окремих сторін господарської діяльності або методики комплексного аналізу. Треба відзначити, що кожному виду аналізу відповідає своя методика.

Посилення ролі економічного аналізу повинно торкатися таких сфер дослідження, як аналіз ринкового середовища, виробничо-господарського потенціалу, ефективності управління фінансовими ресурсами, обґрунтованості механізму реалізації управлінських рішень.

Формування ринкового механізму приводить до зміни характеру аналітичних досліджень. Аналітичні дослідження охоплюють як внутрішнє, так і зовнішнє середовище об'єкту господарювання. В зоні їх інтересів знаходяться інформаційні зв'язки і взаємозв'язки об'єктів. Така система аналізу дає можливість швидко адаптуватися до змін ринкової кон'юнктури, передбачати можливі зміни поведінки партнерів, уникнути невиправданого

ризик. Аналіз являє собою самостійну економічну науку і здійснюється для дослідження господарської діяльності підприємства в взаємозв'язку з зовнішніми та внутрішніми факторами, які впливають на результати діяльності.

Аналіз продукції сільськогосподарського виробництва дозволяє дати комплексну оцінку ефективності виробництва підприємства і є зв'язуючим елементом між розробкою управлінських рішень та безпосередньо діяльністю підприємства. Будь-яка цілеспрямована діяльність вимагає обмежень або конкретизації. Це означає, що необхідно вибрати предмет та визначити об'єкти, вивчення яких приведе до досягнення мети, а щоб вирішити поставлені завдання необхідно вибрати методи і способи їх рішення. Одним із способів формалізації економічного аналізу є розробка його організаційно-інформаційної моделі, яка об'єднує дві сторони економічного аналізу, а саме організаційну та інформаційну. Організаційні питання, які вирішуються на рівні розробки моделі аналізу, торкаються об'єктів, суб'єктів та методів аналізу. Інформаційна сторона моделі визначає створення інформаційної бази аналізу, а саме вибір джерел інформації, інформаційного забезпечення та розробка системи показників. Одним з найважливіших принципів створення інформаційної бази є забезпечення повноти інформації про досліджуваний об'єкт.

Розглянемо організаційно-інформаційну модель аналізу продукції сільськогосподарського виробництва СТОВ «Лучанське-2». Вона складається з шести взаємопов'язаних блоків (рис. 3.2).

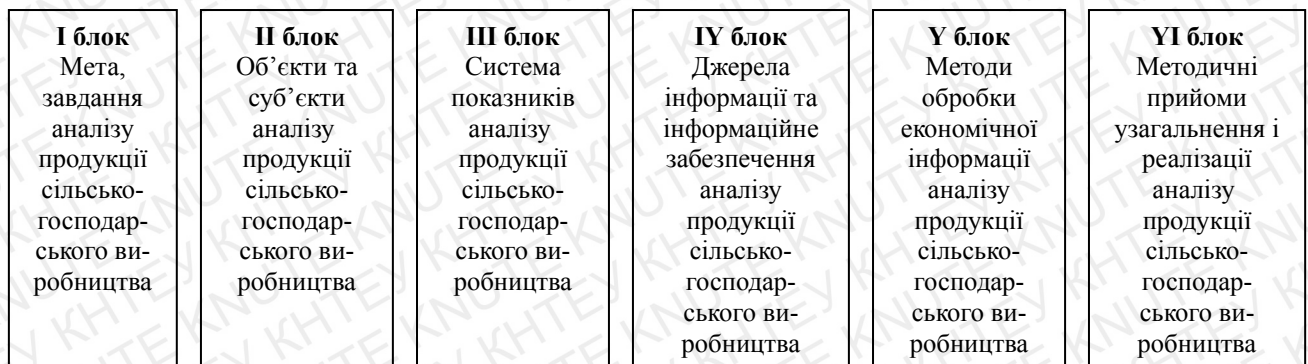

Рис. 3.2 Організаційно-інформаційна модель аналізу продукції

сільськогосподарського виробництва

Джерело: складено автором

Завданнями аналізу продукції сільськогосподарського виробництва підприємства є: аналіз складу і динаміки сільськогосподарської продукції та рівня операційних витрат підприємства; аналіз економічної ефективності продукції сільськогосподарського виробництва; розробка заходів щодо підвищення ефективності витрат операційної діяльності підприємства.

Виконання вище зазначених завдань досягається шляхом проведення таких досліджень: горизонтального аналізу, який базується на порівнянні звітних даних поточного періоду з попереднім; вертикального аналізу, що визначає структуру витрат і зміни в ній тощо.

Об'єктами аналізу продукції сільськогосподарського виробництва є вся продукція підприємства в цілому. До об'єктів належать також фактори, що впливають на витрати на виробництво сільськогосподарської продукції. Поряд з об'єктами аналізу в цьому блоці визначаються суб'єкти, які здійснюють процедури аналізу, зокрема, з боку економічної і бухгалтерської служб та керівництва. Суб'єктами аналізу продукції сільськогосподарського виробництва виступає керівництво підприємства та користувачі фінансової інформації - це незалежні аудитори, постачальники.

Показники аналізу продукції сільськогосподарського виробництва можуть бути абсолютними та відносними. До абсолютних показників відносяться показники обсягу: вартісні і натуральні та питомі показники. До відносних показників відносять показники структури, показники інтенсивності процесів та показники динаміки. Для комплексного аналізу економічної ефективності сільськогосподарського виробництва необхідно насамперед дати оцінку основних економічних показників, які відображають ефективність сільськогосподарського виробництва. Основними показниками, що визначають економічну ефективність в аграрному секторі, є урожайність, продуктивність праці, собівартість продукції і рівень рентабельності виробництва.

Джерела інформації підрозділяються на правові: закони, накази, постанови тощо та планово-нормативні: методичні розробки, коментарі, листи. Головним джерелом для аналізу продукції сільськогосподарського виробництва підприємства є облікова інформація. Джерелами інформації для проведення аналізу є: річна звітність сільськогосподарського підприємства, зокрема форма № 50-сг “Основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств”, статистичні форми № 29-сг “Звіт про збір урожаю сільськогосподарських культур”, баланс сільськогосподарської продукції (форма №21-сг), дані первинного обліку, технологічні карти, довідкова література тощо.

Велика увага приділяється обробці економічної інформації. Для аналізу продукції сільськогосподарського виробництва можна застосовувати широкий спектр прийомів і методів економічного аналізу. Найбільш поширеними із них є зіставлення: залишків по рахунках за різні звітні періоди; показників бухгалтерської і фінансової звітності з прогнозними показниками; одержаних в звітному періоді співвідношень між різними статтями звітності і аналогічними співвідношеннями минулих періодів.

В ході проведення аналізу також застосовуються економіко-математичні та економіко-логічні методи. Економіко-математичні методи діляться на: економіко-статистичні; методи оптимальних рішень; економетричні; методи економічної кібернетики; математичного програмування; евристичні методи.

Методичні прийоми узагальнення і реалізація результатів аналізу продукції сільськогосподарського виробництва підприємства спрямовані на розробку, обґрунтування та впровадження заходів щодо розвитку підприємства на основі максимального використання виявлених в процесі аналізу резервів зменшення витрат на виробництво продукції, своєчасного усунення небажаних відхилень від стандартів контролю і запобігання кризовим ситуаціям.

Отже, аналізуючи продукцію сільськогосподарського виробництва ТОВ «Лучанське-2» потрібно виявляти негативні наслідки і вживати конкретних заходів для їх усунення.

3.2. Методика контролю використання продукції сільськогосподарського виробництва

Контроль на сільськогосподарському підприємстві СТОВ «Лучанське-2» повинен бути організований та проведений за такими методичними підходами, які забезпечують достовірну перевірку відповідності відображення сільськогосподарської продукції в бухгалтерських регістрах та звітності стандартам і нормативам з урахуванням специфіки галузі.

За всіх видів перевірки на підприємстві СТОВ «Лучанське-2» використовують прийоми візуального контролю, тобто збір інформації в процесі спостереження за виробничими процесами, обстеження робочих місць, а також прийоми економічного аналізу, в тому числі економіко-статистичні методи при виборі альтернативних оцінок і прогнозуванні перспективних рішень щодо нових технологій та форм організації виробництва. Для виявлення відхилень та порушень фактичні дані порівнюють із нормативними, тобто використовують такі джерела, як інструкції з ведення обліку і складання звітності, рекомендації зо планування виробничої й комерційної діяльності, різноманітні нормативи використання трудових і матеріальних ресурсів, стандарти, правила, положення, законодавчі документи.

До основних дій з перевірки продукції сільськогосподарського виробництва СТОВ «Лучанське-2» слід віднести:

- порівняння залишку готової продукції за даними Головної книги з залишками в облікових регістрах;
- ознайомлення з системою передачі готової продукції з виробництва на склад та умовами зберігання її на складі;

- перевірка організації аналітичного обліку готової продукції за місцями її зберігання та окремими видами;
- перевірка формування первісної вартості готової продукції;
- перевірка дотримання відпуску матеріалів у виробництво та повернення їх до матеріального складу;
- перевірка витрат матеріалів на випуск готової продукції;
- перевірка своєчасності відображення в обліку відвантаження продукції та оформлення супровідних документів;
- перевірка повноти та своєчасності відображення в обліку відпущеної, відвантаженої та реалізованої продукції;
- перевірка документального оформлення та відображення результатів переоцінки готової продукції;
- перевірка дотримання строків, порядку, документального оформлення та відображення в обліку результатів проведення інвентаризації готової продукції;
- перевірка відображення в обліку втрат від знецінення, псування, списання непридатної для продажу готової продукції;
- перевірка документального оформлення та відображення в обліку безоплатно переданої готової продукції;
- перевірка документального оформлення та відображення в обліку повернення бракованої готової продукції;
- перевірка документального оформлення та відображення в обліку продукції, яка вироблена з давальницької сировини;
- перевірка відображення в обліку списання вартості готової продукції, втраченої внаслідок надзвичайних подій;
- оформлення окремим документом порушень при дослідженні документів, операцій та записів.

Основним способом перевірки обліку виробництва сільськогосподарської продукції є візуальний (огляд полів, токів, насіння, техніки).

Основні об'єкти, які перевіряють контролери при виробництві продукції рослинництва в СТОВ «Лучанське-2» зображено на рис. 3.3.

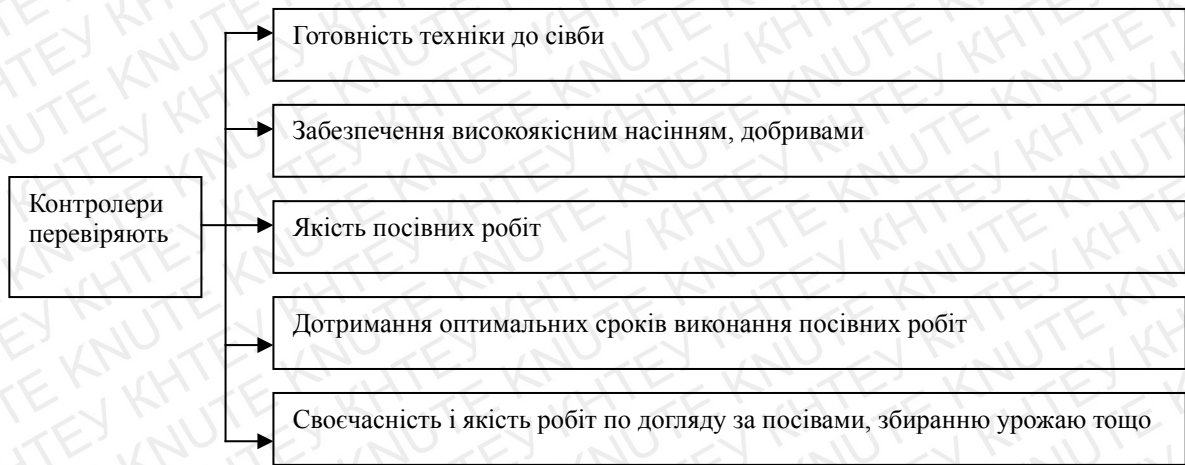

Рис. 3.3 Об'єкти перевірки процесу виробництва продукції рослинництва

Джерело: розроблено автором на основі [64]

У процесі контролю витрат на виробництво сільськогосподарської продукції, крім загальних процедур оцінки форм організації поточного бухгалтерського обліку витрат праці, предметів праці, засобів праці, інших витрат і виходу продукції, правильності їх групування, беручи до уваги той факт, що в сільському господарстві загальновиробничі витрати не поділяються на постійні та змінні, необхідно перевірити:

- чітке дотримання встановленої послідовності обчислення собівартості різних видів продукції рослинництва, враховуючи те, що окремі її види, отримані від одних виробництв, можуть бути використані в інших виробництвах цієї або іншої галузі;

- чітке визначення видів кінцевої продукції рослинництва, у тому числі основної, суміжної та побічної і, відповідно, об'єктів калькуляції, оскільки від правильного розподілу залежить реальність собівартості окремих видів продукції галузі;

- налагодження реального та достовірного обліку в рослинництві не лише за окремими об'єктами (культурами, видами робіт) у розрізі калькуляційних статей, але й у разі розмежування витрат на такі групи: минулих років під врожай поточного року; поточного року під врожай

поточного року; поточного року під врожай наступних років, що у свою чергу вимагає чіткого обліку незавершеного виробництва;

- наявність у наказі про облікову політику статей, на які групуються витрати на виробництво, доцільність їх визначення, встановлення складу прямих і розподілених витрат, що суттєво впливає на визначення собівартості продукції поточного року і величину незавершеного виробництва, а отже, на правильне визначення бази розподілу;

- порядок обчислення планової собівартості, за якою обліковується продукція рослинництва до кінця року, враховуючи те, що побічна продукція взагалі не калькулюється, а її собівартість визначається виходячи з розрахунковонормативних витрат. Дотримання цих вимог забезпечується веденням чіткого аналітичного обліку за об'єктами, статтями та групами витрат.

Уважно слід поставитися до перевірки реальності незавершеного виробництва (витрати під урожай майбутніх років). Дані на аналітичних рахунках незавершеного виробництва порівнюють з інвентаризаційними матеріалами, первинними документами, нормативами списання матеріальних цінностей, технологічними картами, використовуючи прийоми зустрічної й арифметичної перевірки документів.

Найвідповідальнішим моментом у діяльності СТОВ «Лучанське-2» як і для будь-якого сільськогосподарського підприємства є збирання врожаю й оприбуткування готової продукції рослинництва, оскільки від того, наскільки правильно організовано облік, залежить правильність калькулювання собівартості усієї продукції та її одиниці. Контролер повинен перевірити організацію та забезпечення проведення в сільськогосподарському підприємстві відповідної підготовчої роботи, яка передбачає:

- ремонт і приведення в належний стан токів і складського господарства;

- перевірку й клеймування вагового господарства;

- повну інвентаризацію залишків сільськогосподарської продукції минулих років;
- підбір і підготовку необхідних бланків первинних документів для обліку нового врожаю;
- встановлення схем руху транспортних засобів з поля до токів та інших місць зберігання сільськогосподарської продукції із зазначенням відстані та ін. Безпосередньо перевіряючи повинні встановити дотримання таких вимог під час збирання врожаю: по-перше, обов'язкове зважування сільськогосподарської продукції при її оприбуткуванні, відправленні на приймальні пункти та складські приміщення; по-друге, ведення обліку виходу продукції роздільно в розрізі культур і підрозділів підприємства, від яких одержана продукція. Недотримання будь-якої з вищеперелічених вимог під час підготовки та збирання врожаю не дає контролеру підстави для видачі позитивного висновку, оскільки виникають підстави для викривлення даних про обсяг та якість зібраного врожаю.

Одним з найважливіших моментів в СТОВ «Лучанське-2» є налагодження первинного обліку надходження продукції рослинництва. Незважаючи на те що існує декілька варіантів його організації, серед яких сільськогосподарське підприємство самостійно обирає власний, контролер повинен здійснити такі аудиторські процедури:

- оцінити організацію первинного обліку з метою встановлення його відповідності загальноприйнятим нормам, конкретним умовам, які встановлені на підприємстві, а також способу збирання врожаю продукції рослинництва;
- шляхом формальної перевірки документів (талонів, путівок) за формою та змістом встановити якість їх виготовлення, наявність всіх необхідних реквізитів і правильність їх заповнення;
- шляхом арифметичної перевірки встановити відповідність даних між окремими формами. Так, талони шоферів (форма № 77б), комбайнерів (форма № 77в), бункеристів (форма № 77г) (за першого методу обліку

врожаю) або путівки на вивезення продукції з поля (форма № 77а) (за другого методу) необхідно звірити з реєстрами прийняття зерна (форми № 71а, 78а), які в свою чергу порівнюють з відомостями руху зерна й іншої продукції (ф. № 80) та книгою складського обліку. За третього методу обліку врожаю необхідно порівняти між собою дані примірників реєстрів комбайнів, водіїв і вагарів (завідуючого током) (форма № 77) з відомостями руху зерна та реєстрами приймання продукції (форми № 80 та № 78);

- перевірити відповідність даних первинних документів даним синтетичного обліку за рахунком 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва», які відображаються в журналіордері № 10.3 с.-г. та відомості № 10.3 а с.-г., призначених для обліку виходу продукції рослинництва;

- встановити своєчасність здачі документів до бухгалтерії, що повинно відбуватися щодня, та правильність їх обробки працівниками. У процесі перевірки необхідно встановити наявність заходів щодо контролю якості зернових культур при збиранні та зберіганні врожаю, а саме: наявність приладів для вимірювання вологості, періодичність проведення аналізів у лабораторіях для визначення засміченості тощо. Точність і правильність визначення якісних показників зернових культур впливає на формування залікової ваги, що в подальшому суттєво позначиться на розрахунках з покупцями, оскільки більшість умов продажу передбачають реалізацію за заліковою вагою. Залікова вага – це вага зернових культур, яка відрізняється від фактичної ваги на суму понаднормових показників вологості та сміттєвих домішок.

Перевіряючий повинен вивчити організацію аналітичного обліку зернових культур в СТОВ «Лучанське-2». У ході перевірки необхідно встановити наявність договорів на переробку та зберігання зернових культур з елеваторами та комбінатами хлібопродуктів, умови розрахунків і структуру платежів за отримані послуги із зберігання, з'ясувати періодичність проведення актів звірок кількісних показників кожного виду зернових культур на збереженні, перевірити правильність складання актів зачисток і

своєчасність відображення в обліку природних втрат (біологічних і механічних) під час зберігання зернових культур.

Отже, перевіряючи при проведенні контролю сільськогосподарської продукції в СТОВ «Лучанське-2» порівнювали дані облікових реєстрів з даними книги залишків готової продукції, контролювали записи про стан запасів готової продукції на складі, своєчасне і правильне її оприбуткування, забезпечення зберігання, своєчасне відвантаження, а також виконання обов'язків за поставками продукції споживачам. В ході перевірки виявлено, що в СТОВ «Лучанське-2», правдиво і неупереджено відображено стан справ щодо сільськогосподарської продукції підприємства. За результати контролю обліку сільськогосподарської продукції в СТОВ «Лучанське-2», не було виявлено помилок та порушень.

Таким чином, ефективна система контролю сільськогосподарської продукції в СТОВ «Лучанське-2» сприяє скороченню використання паливно-мастильних матеріалів, припиненню нецільового використання техніки, оптимізації процесів посадки та збирання врожаю, підвищенню конкурентоспроможності підприємства за рахунок зниження собівартості продукції.

3.3. Методика та показники аналізу ефективності виробництва сільськогосподарської продукції у СТОВ «Лучанське-2»

В нестабільних економічних умовах витрати виробництва сільськогосподарської продукції є важливим мірилом ефективності господарської діяльності підприємства СТОВ «Лучанське-2», оскільки їх величина, структура та динаміка визначають перспективи функціонування суб'єктів господарювання.

Проведемо аналіз складу витрат операційної діяльності СТОВ «Лучанське-2» за 2013-2017 рр. (табл. 3.1)

Як видно з табл. 3.1, протягом 2013-2017 рр. витрати операційної діяльності СТОВ «Лучанське-2» зазнали змін. Собівартість продукції

підприємства зросла в 2017 році порівняно з 2016 роком на 1547 тис. грн. (56,25%).

Таблиця 3.1

Показники складу витрат операційної діяльності СТОВ «Лучанське-2»

за 2013-2017 рр., тис.грн.

Показники	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Відхилення, (+,-)		Відхилення, %	
						2017/2015	2017/2016	2017/2015	2017/2016
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	914,3	716,3	4989	2750	4297	-692	1547	-13,87	56,25
Адміністративні витрати	178,6	191,8	191	596	736	545	140	285,34	23,49
Інші операційні витрати	13,8	13,9	14	6	21	7	15	50,00	250,00
Разом витрати	1106,7	922	5194	3352	5054	-140	1702	-2,70	50,78

Джерело: складено на основі дод. Ж, И, Л, Н, Р.

Негативно вплинуло на фінансові результати від операційної діяльності збільшення адміністративних витрат на 140 тис. грн. (23,49%) та інших операційних витрат на 15 тис. грн. (250,00%).

Всього витрати від операційної діяльності СТОВ «Лучанське-2» в 2017 році зросли проти 2016 року на 1702 тис. грн. (50,78%) і склали 5054 тис. грн. На фоні збільшення доходів від реалізації (збільшення обсягів діяльності) це природно.

Структура витрат операційної діяльності діяльності СТОВ «Лучанське-2» за 2013-2017 рр. наведена в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Структура витрат операційної діяльності СТОВ «Лучанське-2» за 2013-

2017 рр., %

Показники	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Відхилення, %	
						2017/2015	2017/2016
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	82,61	77,69	96,05	82,04	85,02	-11,03	2,98
Адміністративні витрати	16,14	20,8	3,68	17,78	14,56	10,88	-3,22

Інші операційні витрати	1,25	1,51	0,27	0,18	0,42	0,15	0,24
Разом витрати	100,00	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00	0,00

Джерело: складено на основі дод. Ж, И, Л, Н, Р.

Як видно табл. 3.2, найбільшу частку в витратах операційної діяльності СТОВ «Лучанське-2» в 2017 році складає собівартість реалізації – 85,02%, яка зросла проти 2016 року на 2,98%.

Частка адміністративних витрат та інших операційних витрат склали відповідно 14,56% та 0,42%.

Проведемо аналіз динаміки елементів операційних витрат СТОВ «Лучанське-2» за 2013-2017рр. (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

**Динаміка елементів операційних витрат підприємства СТОВ
«Лучанське-2» за 2013-2017рр., тис. грн.**

Показники	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Відхилення, (+,-)		Відхилення, %	
						2017/ 2015	2017/ 2016	2017/ 2015	2017/ 2016
Матеріальні витрати	571,6	802,1	5126	2434	5452	326	3018	6,36	123,99
Витрати на оплату праці	192	220,9	256	317	172	-84	-145	-32,81	-45,74
Відрахування на соціальні заходи	64,9	76,8	91	194	46	-45	-148	-49,45	-76,29
Амортизація	229,5	96,3	138	82	59	-79	-23	-57,25	-28,05
Інші операційні витрати	96,1	104,7	148	126	146	-2	20	-1,35	15,87
Разом витрат	1154,1	1300,8	5759	3153	5875	116	2722	2,01	86,33

Джерело: складено на основі дод. Ж, И, Л, Н, Р.

Як бачимо з табл. 3.3 у 2017 р. порівняно з 2016 р. в СТОВ «Лучанське-2» спостерігається збільшення матеріальних витрат на 3018 тис. грн., або на 123,99% та інших операційних витрат – на 20 тис. грн., або на 86,33%.

Але на підприємстві відбулося зменшення витрат на оплату праці – на 145 тис. грн., або на 45,74%, відрахувань на соціальні заходи – на 148 тис. грн., або на 76,29% та амортизації – на 23 тис. грн., або на 28,05%. Загалом же витрати за елементами зросли в 2017 році проти 2016 року на 2722 тис. грн. або 86,33% і склали 5875 тис. грн.

Розглянемо структуру елементів операційних витрат СТОВ «Лучанське-2» за 2013-2017 рр. (табл.3.4).

Таблиця 3.4

Аналіз структури елементів операційних витрат підприємства

СТОВ «Лучанське-2» за 2013-2017 рр., %

Показники	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Відхилення, %	
						2017/2015	2017/2016
Матеріальні витрати	49,53	61,66	89,01	77,20	92,80	3,79	15,60
Витрати на оплату праці	16,64	16,98	4,45	10,05	2,93	-1,52	-7,13
Відрахування на соціальні заходи	5,62	5,90	1,58	6,15	0,78	-0,80	-5,37
Амортизація	19,89	7,40	2,40	2,60	1,00	-1,39	-1,60
Інші операційні витрати	8,33	8,05	2,57	4,00	2,49	-0,08	-1,51
Разом витрат	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00

Джерело: складено на основі дод. Ж, И, Л, Н, Р.

Як видно табл. 3.4, найбільшу частку в операційних витратах СТОВ «Лучанське-2» в 2017 році складають матеріальні витрати - 92,80%, що на 15,60% більше проти 2016 року. Частка витрат на оплату праці та відрахувань на соціальні заходи склала відповідно 2,93% та 0,78%. Частка інших операційних витрат 2,49%. Частка амортизації – 1,00%.

Далі проведемо аналіз показників ефективності виробництва сільськогосподарської продукції у СТОВ «Лучанське-2». Абсолютний показник, який найповніше характеризує ефективність роботи підприємства, - це сума чистого прибутку, який визначається як різниця між фінансовим результатом від звичайної діяльності та податком на прибуток, який зменшує створений прибуток. Проте прибуток підприємства хоч і є результатом господарювання, сам по собі не характеризує міру ефективності роботи та ступінь використання майна. Тому, для більш повної оцінки роботи підприємства, застосовують відносні показники прибутковості - рентабельність. Для оцінки ефективності виробництва сільськогосподарської продукції підприємства насамперед розраховують співвідношення за

показниками собівартості реалізованої продукції та валового і чистого прибутку.

Аналіз показників ефективності виробництва сільськогосподарської продукції у СТОВ «Лучанське-2» за 2013-2017 рр. наведено в табл.3.5.

Таблиця 3.5

Динаміка показників ефективності виробництва сільськогосподарської продукції підприємства СТОВ «Лучанське-2» за 2013-2017рр., тис. грн.

Показники	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Відхилення, (+,-)	
						2017/2015	2017/2016
Валова рентабельність виробничих витрат, % Ф. 2 (ряд. 2090 або 2095) : (ряд. 2050) x 100%	16,09	22,46	3,05	21,35	17,08	14,03	-4,26
Коефіцієнт окупності виробничих витрат Ф.2 (ряд. 2000) : (ряд. 2050)	1,16	1,22	1,03	1,21	1,17	0,14	-0,04
Коефіцієнт покриття виробничих витрат Ф.2 (ряд. 2050) : (ряд. 2000)	0,86	0,82	0,97	0,82	0,85	-0,12	0,03
Рентабельність основної діяльності, % Ф. 2 (ряд. 2190 або 2195) : (сума ряд. 2050 + 2120 + 2150) x 100%	-1,03	0,26	0,08	0,06	0,30	0,22	0,24
Рентабельність підприємства, % Ф. 2 (ряд. 2350 або 2355) : (сума ряд. 2050, 2120, 2150, 20180) x 100	-1,02	0,26	0,08	0,06	0,30	0,22	0,24

Джерело: складено на основі под. Ж, И, Л, Н, Р.

Як видно табл. 3.5, валова рентабельність виробничих витрат в СТОВ «Лучанське-2» у 2017 році склала 17,08%, що менше проти 2016 року на 4,26%. Коефіцієнт окупності виробничих витрат склав в 2017 році 1,17, що менше проти 2016 року 0,04, а коефіцієнт покриття виробничих витрат навпаки зріс проти 2016 року на 0,03. Це є негативним результатом.

Рентабельність основної діяльності та рентабельність підприємства склали в 2017 році всього 0,30%, що більше проти 2016 року на 0,24%.

Проведений аналіз показників ефективності виробництва сільськогосподарської продукції у СТОВ «Лучанське-2» за 2013-2017 рр.

говорить про неефективне здійснення виробничої і господарської діяльності підприємства.

Для щоб досягти зниження операційних витрат в СТОВ «Лучанське-2» потрібно економно використовувати сировину, матеріали, паливо, енергію, більш повно використовувати виробничі потужності підприємства, що сприятиме зниженню цін на продукцію сільськогосподарського виробництва підприємства. Зменшення операційних витрат сприятиме росту виробітку продукції за рахунок покращення використання основних фондів, зменшення норм витрат сировини, що в кінцевому результаті призведе до підвищення прибутку підприємства.

Налагоджена система управління витратами операційної діяльності сприятиме підвищенню ефективності діяльності СТОВ «Лучанське-2» та підвищить його конкурентоспроможність на ринках збуту. Прийняте та реалізоване ефективне управлінське рішення, підвищить рентабельність продукції сільськогосподарського виробництва підприємства.

Висновки до розділу 3

За результатами дослідження контролю і аналізу продукції сільськогосподарського виробництва виявлено:

1. Практична реалізація теоретичних основ моделювання контролю та аналізу продукції сільськогосподарського виробництва підприємства ґрунтується на побудові організаційно-інформаційної моделі. Побудова організаційно-інформаційної моделі контролю та аналізу продукції сільськогосподарського виробництва підприємства є одним із прийомів формалізації контрольно-аналітичного процесу в управлінні діяльністю підприємства і передбачає визначення окремих елементів процесу дослідження. Послідовна реалізація елементів наведених у організаційно-інформаційних моделях контролю та аналізу продукції сільськогосподарського виробництва на підприємстві за відсутності надзвичайних обставин забезпечує досягнення поставленої мети щодо

запобігання можливих помилок, порушень, зловживань, безгосподарності та інших негативних явищ в діяльності підприємства, а також обґрунтування та впровадження заходів щодо розвитку підприємства на основі максимального використання виявлених в процесі аналізу резервів зменшення витрат на виробництво сільськогосподарської продукції.

2. Контроль на сільськогосподарському підприємстві СТОВ «Лучанське-2» повинен бути організований та проведений за такими методичними підходами, які забезпечують достовірну перевірку відповідності відображення сільськогосподарської продукції в бухгалтерських регістрах та звітності стандартам і нормативам з урахуванням специфіки галузі.

Перевіряючи при проведенні контролю сільськогосподарської продукції в СТОВ «Лучанське-2» порівнювали дані облікових реєстрів з даними книги залишків готової продукції, контролювали записи про стан запасів готової продукції на складі, своєчасне і правильне її оприбуткування, забезпечення зберігання, своєчасне відвантаження, а також виконання обов'язків за поставками продукції споживачам. В ході перевірки виявлено, що в СТОВ «Лучанське-2», правдиво і неупереджено відображено стан справ щодо сільськогосподарської продукції підприємства. За результати контролю обліку сільськогосподарської продукції в СТОВ «Лучанське-2», не було виявлено помилок та порушень.

Таким чином, ефективна система контролю сільськогосподарської продукції в СТОВ «Лучанське-2» сприяє скороченню використання паливно-мастильних матеріалів, припиненню нецільового використання техніки, оптимізації процесів посадки та збирання врожаю, підвищенню конкурентоспроможності підприємства за рахунок зниження собівартості продукції.

3. В нестабільних економічних умовах витрати виробництва сільськогосподарської продукції є важливим мірилом ефективності господарської діяльності підприємства СТОВ «Лучанське-2», оскільки їх

величина, структура та динаміка визначають перспективи функціонування суб'єктів господарювання. В роботі було проведено аналіз складу витрат операційної діяльності СТОВ «Лучанське-2» за 2013-2017 рр., який показав, що собівартість продукції підприємства зросла в 2017 році порівняно з 2016 роком на 1547 тис. грн. (56,25%). Негативно вплинуло на фінансові результати від операційної діяльності збільшення адміністративних витрат на 140 тис. грн. (23,49%) та інших операційних витрат на 15 тис. грн. (250,00%). Всього витрати від операційної діяльності СТОВ «Лучанське-2» в 2017 році зросли проти 2016 року на 1702 тис. грн. (50,78%) і склали 5054 тис. грн. Найбільшу частку в витратах операційної діяльності СТОВ «Лучанське-2» в 2017 році складає собівартість реалізації – 85,02%, яка зросла проти 2016 року на 2,98%. На фоні збільшення доходів від реалізації (збільшення обсягів діяльності) це природно.

Проведений аналіз динаміки елементів операційних витрат СТОВ «Лучанське-2» за 2013-2017рр. показав, що у 2017 р. порівняно з 2016 р. в СТОВ «Лучанське-2» спостерігається збільшення матеріальних витрат на 3018 тис. грн., або на 123,99% та інших операційних витрат – на 20 тис. грн., або на 86,33%. найбільшу частку в операційних витратах СТОВ «Лучанське-2» в 2017 році складають матеріальні витрати - 92,80%, що на 15,60% більше проти 2016 року. Частка витрат на оплату праці та відрахувань на соціальні заходи склала відповідно 2,93% та 0,78%. Частка інших операційних витрат 2,49%. Частка амортизації – 1,00%.

Проведений аналіз показників ефективності виробництва сільськогосподарської продукції у СТОВ «Лучанське-2» за 2013-2017 рр. говорить про неефективне здійснення виробничої і господарської діяльності підприємства.

Для щоб досягти зниження операційних витрат в СТОВ «Лучанське-2» потрібно економно використовувати сировину, матеріали, паливо, енергію, більш повно використовувати виробничі потужності підприємства, що сприятиме зниженню цін на продукцію сільськогосподарського виробництва

підприємства. Зменшення операційних витрат сприятиме росту виробітку продукції за рахунок покращення використання основних фондів, зменшення норм витрат сировини, що в кінцевому результаті призведе до підвищення прибутку підприємства. Налагоджена система управління витратами операційної діяльності сприятиме підвищенню ефективності діяльності СТОВ «Лучанське-2» та підвищить його конкурентоспроможність на ринках збуту. Прийняте та реалізоване ефективне управлінське рішення, підвищить рентабельність продукції сільськогосподарського виробництва підприємства.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

За результатами дослідження обліку, контролю та аналізу продукції сільськогосподарського виробництва виявлено:

1. У звітності кожного сільськогосподарського підприємства домінуючу позицію у складі оборотних активів займає стаття «готова продукція». Готова продукція є результатом виробництва. Що стосується сільськогосподарських підприємств, то їх діяльність пов'язана з виробництвом і реалізацією саме сільськогосподарської продукції. Провівши дослідження сутності сільськогосподарської продукції, можемо навести наступне її визначення: «готовою продукцією для сільськогосподарських підприємств є не лише продукція, як продукт обробки (переробки) доведений до належного стану використання, а й продукція сільськогосподарського виробництва (зерно, зерновідходи, солома, плоди, ягоди, молоко тощо)». За цільовим призначенням, господарською цінністю і економічними вигодами від використання сільськогосподарська продукція має таку класифікацію: основна, супутня і побічна. Згідно з п. 12 П(С)БО 30 «Біологічні активи» сільгосппродукцію при її первісному визнанні оцінюють за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу, або за виробничою собівартістю відповідно до П(С)БО 16 «Витрати». Сільгосппродукцію після її первісного визнання оцінюють і відображають відповідно до П(С)БО 9 «Запаси».

2. Система бухгалтерського обліку, аналізу та контролю на сучасних виробничих підприємствах не може повноцінно існувати без належного їхнього законодавчо-нормативного забезпечення. Процеси реформування бухгалтерського обліку, як і практика використання нормативно-законодавчої бази з питань обліку, засвідчили наявність багатьох недостатньо вивчених і неузгоджених питань щодо обліку, контролю і аналізу сільськогосподарської продукції підприємства. Проте чи не найголовніший недолік законодавства України – це зависока частота його

зміни і внесення поправок. Хоча, певною мірою, це свідчить про постійний процес його удосконалення в такій важливій сфері економіки, як сільськогосподарська діяльність, і поряд з цим стихійне оновлення нормативних документів ускладнює їх практичне застосування, оскільки необхідний додатковий час для їх опрацювання, вивчення та випробування на практиці. Отже, виникає об'єктивна необхідність подальшого поглиблення теоретичних досліджень і методологічних розробок, спрямованих на удосконалення обліку, аналізу та контролю сільськогосподарської.

3. Об'єктом дослідження в роботі обрано підприємство СТОВ «Лучанське-2». Основний вид діяльності підприємства згідно КВЕД: 01.11 Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур. Підприємство здійснює бухгалтерський облік результатів своєї діяльності, веде статистичну звітність і подає її у встановленому обсязі відповідним органам згідно з чинним законодавством. Директор і головний бухгалтер СТОВ «Лучанське-2» несуть персональну відповідальність за дотриманням порядку ведення та достовірність обліку та звітності підприємства. Згідно затвердженої облікової політики СТОВ «Лучанське-2» використовує автоматизовану форму бухгалтерського обліку, тобто всі дані первинних документів накопичуються і реєструються в зведених відомостях, розроблених на комп'ютері. Правильна організація обліку та контролю сільськогосподарської продукції є важливим етапом роботи підприємства. Проведення аналітичної роботи на підприємстві забезпечує ефективніше прийняття управлінських рішень і запобігання негативним наслідкам.

Для узагальнення інформації про фінансово-господарську діяльність підприємства СТОВ «Лучанське-2» в роботі було проведено аналіз фінансових результатів його діяльності. Чистий прибуток підприємства склав в 2017 році 15 тис. грн., що більше проти 2016 року на 13 тис. грн. (650,00%). Отже, діяльність СТОВ «Лучанське-2» в 2017 році була спрямована, перш за все, на збереження лідируючих позицій та підвищення фінансової стабільності підприємства з метою його подальшого розвитку. Керівництву

підприємства потрібно і надалі краще проводити внутрішню політику, завданнями якої є пошук резервів економії витрат, впроваджувати заходи для підвищення доходів, підвищувати оборотність активів, вводити додаткові пільги та послуги для покупців.

4. Процес виробництва сільськогосподарської продукції вимагає здійснення ряду послідовних господарських операцій, які прийнято задокументовувати для подальшого ведення аналітичного і синтетичного обліку. Підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи, складені за результатами здійснення таких операцій. Первинні документи повинні бути складені у момент проведення кожної господарської операції або, якщо це неможливо, безпосередньо після її завершення. В СТОВ «Лучанське-2» первинні документи, як правило, складаються на бланках типових форм, затверджених Міністерством статистики України. Проте, на підприємстві використовують і спеціалізовані форми первинних документів, які застосовуються тільки в сільському господарстві, зокрема в рослинництві.

Дослідження організації бухгалтерського обліку виробництва біологічних активів та продукції рослинництва в СТОВ «Лучанське-2» показали, що первинний облік у більшості ведеться вручну, тобто спостерігається централізація обробки інформації за допомогою ЕОМ в одному місці – бухгалтерії підприємства. Це негативно позначається на якості інформації та збільшує тривалість її обробки і доведення до стану, необхідного для використання внутрішнього споживача. За таких умов автоматизація первинного обліку сільськогосподарської продукції стає першочерговим завданням ефективної організації облікової роботи на підприємстві. Для ефективної організації облікової роботи в СТОВ «Лучанське-2» первинний облік сільськогосподарської продукції має бути автоматизованим, що забезпечить зменшення трудомісткості обробки інформації та підвищить оперативність бухгалтерського обліку підприємства в цілому. Важливим фактором покращення стану та оперативності облікової

роботи має стати також скорочення кількості первинної документації за рахунок використання нагромаджувальних багатоденних документів, зменшення числа копій документів та використання одного документа для відображення кількох однорідних за змістом технологічних операцій щодо обліку сільськогосподарської продукції.

5. В фінансовому обліку СТОВ «Лучанське-2» для обліку та узагальнення інформації про наявність та рух сільськогосподарської продукції Планом рахунків передбачено застосування рахунку 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва». На підприємстві до рахунку 27 відкрито наступні субрахунки: 271 - «Продукція рослинництва»; 272 - «Продукція допоміжних, обслуговуючих та інших виробництв»; 273 - «Насіння і садивний матеріал». Облік виручки від реалізації сільськогосподарської продукції на підприємстві обліковується за кредитом субрахунку 701 «Дохід від реалізації готової продукції». В СТОВ «Лучанське-2» у складі витрат на виробництво сільськогосподарської продукції значну частину складають витрати незавершеного виробництва: минулих років під врожай поточного року; звітнього року під врожай поточного року; звітнього року під врожай наступних років. Продукцію, одержану від урожаю і призначену для реалізації, а також ту, яка не має цільового призначення в СТОВ «Лучанське-2» оприбутковують по дебету рахунку 27 і кредиту рахунку 23 «Виробництво». Після визначення і передачі продукції за цільовим призначенням її списують з кредиту рахунку 27 в дебет рахунків: 20 «Виробничі запаси) – на вартість закладеного насінневого і посадкового матеріалу; продукції, призначеної на корм тваринам і птиці; продукції, переданої на переробку; 28 «Товари» – на вартість продукції, переданої на громадське харчування, а також переданої продукції на торговий склад. Аналітичний облік продукції сільськогосподарського виробництва в СТОВ «Лучанське-2» ведуть за її видами, сортами і репродукціями, іншими номенклатурними одиницями у розрізі матеріально відповідальних осіб за масою і вартістю. Далі дані з

реєстрів бухгалтерського обліку виробництва продукції сільськогосподарського заносять до Головної книги, на основі якої, складається фінансова звітність підприємства. Таким чином, практика обліку продукції сільськогосподарського виробництва на підприємстві СТОВ «Лучанське-2» відповідає усім вимогам Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» від 16.07.99 р. №996-ХІУ.

За використання запропонованої в роботі аналітичної деталізації до субрахунку 271 «Продукція рослинництва» бухгалтери СТОВ «Лучанське-2» зможуть у будь-який момент дати керівництву інформацію про зібрану бункерну масу зерна в розрізі всіх культур, що вирощуються у господарстві, кількість зібраного зерна у вазі після доробки, наявність зерновідходів різної придатності та побічної продукції (соломи, початків, стебел тощо).

6. Для ефективного управління продукцією сільськогосподарського виробництва на підприємстві СТОВ «Лучанське-2» постає потреба в різноманітній інформації економічного, юридичного, технологічного, соціального та іншого змісту. Зазначене актуалізує важливість фінансової звітності як невід'ємної складової загальної системи інформаційного забезпечення управлінських рішень.

Інформація, пов'язана з продукцією сільськогосподарського підприємства розкривається майже в усіх формах фінансової звітності підприємств. Основним джерелом такої інформації є безперечно форма №1 Баланс (Звіт про фінансовий стан). У балансі сільськогосподарського підприємства станом на 31 грудня стаття «Поточні біологічні активи рослинництва» відображає суму незавершеного виробництва рослинництва, яка переходить на наступний рік. У бухгалтерському балансі залишки готової продукції сільськогосподарського підприємства відображаються за фактичною виробничою собівартістю. Для цього в другій частині активу балансу «Оборотні активи» передбачено рядок 1103 «Готова продукція» та рядок 1110 «Поточні біологічні активи». Результати діяльності сільськогосподарського підприємства від реалізації продукції

відображаються у формі №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)». Даний звіт являє собою бухгалтерський документ, в якому підсумовуються доходи і витрати звітного періоду. Результатом реалізації готової сільськогосподарської продукції є надходження грошових коштів від покупців. Така інформація відображається у Звіті про рух грошових коштів (форма № 3), а саме у першому розділі «Рух коштів у результаті операційної діяльності». Інформація про виробництво і реалізацію продукції міститься також у формах №5 і №6: «Примітки до річної фінансової звітності», а також додатку до них «Інформація за сегментами».

Так як підприємство СТОВ «Лучанське-2» займається переробкою зерна на давальницьких умовах, розглянемо оподаткування даних операцій та їх відображення в податковій звітності.

На підприємстві СТОВ «Лучанське-2» також складають форми державного статистичного спостереження № 21-заг (місячна) «Звіт про реалізацію продукції сільського господарства» та № 21-заг (річна) «Звіт про реалізацію продукції сільського господарства», затверджені наказом Держстату від 12.07.2017 р. № 165. Дані форми заповнюються на підставі документів первинного обліку: приймальних квитанцій, складських квитанцій, простих складських свідоцтв, подвійних складських свідоцтв, товарно-транспортних накладних, накладних (внутрішньогосподарського призначення) й інших первинних документів бухгалтерського обліку, що підтверджують реалізацію продукції сільського господарства власного виробництва.

В результаті проведених досліджень складання фінансової та статистичної звітності можна зробити висновки, що у даних звітах розкривається уся необхідна інформація про сільськогосподарську продукцію, а саме її фактичну вартість на дату балансу, дохід від реалізації продукції, а також її собівартість за звітний період, грошові надходження, що виникли як результат такої реалізації продукції, деталізацію цих даних за сегментами, кількість продукції у наявності безпосередньо в господарстві

(власної та прийнятої на зберігання) на кінець звітного періоду тощо. Діяльність підприємства СТОВ «Лучанське-2» в подальшому повинна бути направлена на пошук найбільш ефективних форм і методів обліку сільськогосподарської продукції. Для цього потрібно удосконалити систему бухгалтерського обліку і звітності в Україні в контексті гармонізації з міжнародними стандартами.

7. Забезпечення позитивного фінансового результату діяльності сільськогосподарського підприємства сприяє ефективна система управлінського обліку, яка формує дані, щодо запасів готової продукції на складі, своєчасності та правильності її оприбуткування, забезпечення її збереження, своєчасності відвантаження та виконання договірних зобов'язань перед покупцями та замовниками. За даними управлінського обліку готової продукції керівництво СТОВ «Лучанське-2» отримує інформацію, щодо наявності та руху готової продукції, що дає можливість своєчасно приймати управлінські рішення, щодо зміни обсягу вирощування продукції, зміни її ціни, зміни асортименту та інше.

СТОВ «Лучанське-2» запропоновано модель організації управлінського обліку реалізації продукції на підприємстві. Дана модель сприятиме поліпшенню управлінського обліку, а також допоможе раціональніше та ефективніше організувати роботу осіб, які готують необхідну інформацію для прийняття управлінських рішень. Це, в свою чергу, допоможе оперативно накопичувати відповідні бази даних про наслідки господарської діяльності та використовувати їх для формування, редагування і друку вихідних документів, квартальних, піврічних і річних звітів, а також надавати інформаційні послуги відповідним організаціям, ланкам управління щодо ефективності роботи підприємства.

Для ефективного управлінського обліку готової продукції на СТОВ «Лучанське-2» необхідно ведення та складання внутрішньогосподарської звітності підприємства. Дана звітність сприятиме прийняттю оперативних та стратегічних рішень, щодо виготовлення готової продукції та її реалізації.

Також, нами на основі систематизації різних видів витрат запропоновано на підприємстві СТОВ «Лучанське-2» класифікувати витрати в управлінському обліку для прийняття управлінських рішень за такими напрямками: для визначення собівартості продукції (робіт, послуг), оцінки запасів і фінансових результатів; для аналізу і планування; для контролю і регулювання. За допомогою запропонованої класифікації витрат можна отримати більш точну, розширену та деталізовану інформацію про витрати, проводити поглиблений і ґрунтовний їх аналіз, планування та контроль. Кожен елемент витрат є єдиним і неподільним, незалежно від кількості статей групування. Така інформація дозволяє обліковувати, аналізувати, планувати і контролювати витрати як по кожному об'єкту (підрозділу), так і по підприємству в цілому та є основою для складання звітності підприємства.

При наданні належної уваги питанню управлінського обліку продукції сільськогосподарського виробництва підприємство СТОВ «Лучанське-2» в майбутньому може досягти більш результативних показників своєї діяльності, оптимізувати витрати на виготовлення готової продукції та збільшити доходи від її реалізації.

8. Практична реалізація теоретичних основ моделювання контролю та аналізу продукції сільськогосподарського виробництва підприємства ґрунтується на побудові організаційно-інформаційної моделі. Побудова організаційно-інформаційної моделі контролю та аналізу продукції сільськогосподарського виробництва підприємства є одним із прийомів формалізації контрольної-аналітичного процесу в управлінні діяльністю підприємства і передбачає визначення окремих елементів процесу дослідження. Послідовна реалізація елементів наведених у організаційно-інформаційних моделях контролю та аналізу продукції сільськогосподарського виробництва на підприємстві за відсутності надзвичайних обставин забезпечує досягнення поставленої мети щодо запобігання можливих помилок, порушень, зловживань, безгосподарності та інших негативних явищ в діяльності підприємства, а також обґрунтування та

впровадження заходів щодо розвитку підприємства на основі максимального використання виявлених в процесі аналізу резервів зменшення витрат на виробництво сільськогосподарської продукції.

9. Контроль на сільськогосподарському підприємстві СТОВ «Лучанське-2» повинен бути організований та проведений за такими методичними підходами, які забезпечують достовірну перевірку відповідності відображення сільськогосподарської продукції в бухгалтерських регістрах та звітності стандартам і нормативам з урахуванням специфіки галузі.

Перевіряючи при проведенні контролю сільськогосподарської продукції в СТОВ «Лучанське-2» порівнювали дані облікових реєстрів з даними книги залишків готової продукції, контролювали записи про стан запасів готової продукції на складі, своєчасне і правильне її оприбуткування, забезпечення зберігання, своєчасне відвантаження, а також виконання обов'язків за поставками продукції споживачам. В ході перевірки виявлено, що в СТОВ «Лучанське-2», правдиво і неупереджено відображено стан справ щодо сільськогосподарської продукції підприємства. За результати контролю обліку сільськогосподарської продукції в СТОВ «Лучанське-2», не було виявлено помилок та порушень.

Таким чином, ефективна система контролю сільськогосподарської продукції в СТОВ «Лучанське-2» сприяє скороченню використання паливно-мастильних матеріалів, припиненню нецільового використання техніки, оптимізації процесів посадки та збирання врожаю, підвищенню конкурентоспроможності підприємства за рахунок зниження собівартості продукції.

10. В нестабільних економічних умовах витрати виробництва сільськогосподарської продукції є важливим мірилом ефективності господарської діяльності підприємства СТОВ «Лучанське-2», оскільки їх величина, структура та динаміка визначають перспективи функціонування суб'єктів господарювання. В роботі було проведемо аналіз складу витрат

операційної діяльності СТОВ «Лучанське-2» за 2013-2017 рр., який показав, що собівартість продукції підприємства зросла в 2017 році порівняно з 2016 роком на 1547 тис. грн. (56,25%). Негативно вплинуло на фінансові результати від операційної діяльності збільшення адміністративних витрат на 140 тис. грн. (23,49%) та інших операційних витрат на 15 тис. грн. (250,00%). Всього витрати від операційної діяльності СТОВ «Лучанське-2» в 2017 році зросли проти 2016 року на 1702 тис. грн. (50,78%) і склали 5054 тис. грн. Найбільшу частку в витратах операційної діяльності СТОВ «Лучанське-2» в 2017 році складає собівартість реалізації – 85,02%, яка зросла проти 2016 року на 2,98%. На фоні збільшення доходів від реалізації (збільшення обсягів діяльності) це природно.

Проведений аналіз динаміки елементів операційних витрат СТОВ «Лучанське-2» за 2013-2017рр. показав, що у 2017 р. порівняно з 2016 р. в СТОВ «Лучанське-2» спостерігається збільшення матеріальних витрат на 3018 тис. грн., або на 123,99% та інших операційних витрат – на 20 тис. грн., або на 86,33%. найбільшу частку в операційних витратах СТОВ «Лучанське-2» в 2017 році складають матеріальні витрати - 92,80%, що на 15,60% більше проти 2016 року. Частка витрат на оплату праці та відрахувань на соціальні заходи склала відповідно 2,93% та 0,78%. Частка інших операційних витрат 2,49%. Частка амортизації – 1,00%.

Проведений аналіз показників ефективності виробництва сільськогосподарської продукції у СТОВ «Лучанське-2» за 2013-2017 рр. говорить про неефективне здійснення виробничої і господарської діяльності підприємства.

Для щоб досягти зниження операційних витрат в СТОВ «Лучанське-2» потрібно економно використовувати сировину, матеріали, паливо, енергію, більш повно використовувати виробничі потужності підприємства, що сприятиме зниженню цін на продукцію сільськогосподарського виробництва підприємства. Зменшення операційних витрат сприятиме росту виробітку продукції за рахунок покращення використання основних фондів, зменшення

норм витрат сировини, що в кінцевому результаті призведе до підвищення прибутку підприємства. Налагоджена система управління витратами операційної діяльності сприятиме підвищенню ефективності діяльності СТОВ «Лучанське-2» та підвищить його конкурентоспроможність на ринках збуту. Прийняте та реалізоване ефективне управлінське рішення, підвищить рентабельність продукції сільськогосподарського виробництва підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аграрная политика и аграрное право ЕС, Украины, Белоруссии и Казахстана : курс лекций / науч. ред. Г.Е. Быстров, Б.А. Воронин. – Екатеринбург : Урал. аграрн. изд-во, 2013. – 204 с.
2. Алборов Р.А. Вибір облікової політики підприємства. Принципи і практичні рекомендації /Р.А. Алборов. – М. : ІКЦ “ДІС”, 2011. – 128 с.
3. Андросенко О. О. Особливості методичних основ аналізу витрат виробництва продукції / О. О. Андросенко, В. В. Гливенко // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. - 2015. - Т. 20, Вип. 5. - С. 253-261.
4. Андрушко Р. Актуальні питання обліку та контролю реалізації продукції у сільськогосподарських підприємствах / Р. Андрушко, О. Лиса, З. Мирончук // Вісник Львівського національного аграрного університету. Серія : Економіка АПК. - 2017. - № 24(1). - С. 95-102.
5. Антонюк О.П. Економічний аналіз (практикум):[навч. посіб.] / О.П. Антонюк, Т.М. Ступницька, Н.М. Купріна. - [2-е вид., випр. і доп.]. - Львів:Магнолія 2006, 2012. – 326 с.
6. Атамас П.Й. Фінансовий облік: практикум: навч. посібник / за ред. П.Й. Атамаса. – К.: Центр учб. л-ри, 2013. – 444 с.
7. Бабич В.В. Фінансовий облік (облік активів): [навч. посіб.] / В.В. Бабич, С.В. Сагова. – К.: КНЕУ, 2006. – 282 с.
8. Батигіна О.М. Сільськогосподарська продукція як об'єкт обігу на аграрному ринку / О.М. Батигіна // Підприємництво, господарство і право. – 2011. – № 2. – С. 38–41.
9. Билык М. Д. Организация и методика аудита сельскохозяйственных предприятий: [учебник] / М. Д. Билык. - К. : КНЕУ, 2003. - 628 с.
10. Бойко К.В. Теоретико-методичні засади обліку, аналізу та аудиту / К.В. Бойко, І.К. Дрозд, М.С. Письменна. – К.: Кафедра, 2011. – 360 с.

11. Бондар М.І. Звітність підприємства: Підручник. / М.І. Бондар, Ю.А. Верига, М.М. Орищенко. – К.: «Центр учбової літератури», 2015. – 570 с.
12. Бондар О.В. Бухгалтерський облік і внутрішній контроль процесу виробництва продукції: Організація і методика. / О.В. Бондар. – автореферат до дис. на здобуття наукового ступеня к.е.н. – ЖДТУ, Житомир, 2013. – 21 с.
13. Бондар О.В. Окремі аспекти формування облікової політики підприємства стосовно витрат на виробництво продукції / О.В. Бондар // Облік і фінанси . - 2014. - № 2. - С. 14-18.
14. Бруханський Р. Ф. Бухгалтерський облік : підруч. / Р. Ф. Бруханський. – Тернопіль : ТНЕУ, 2016. – 480 с.
15. Бугера С. І. Необхідність удосконалення законодавства з питань виробництва та реалізації сільськогосподарської продукції з урахуванням міжнародного досвіду / С. І. Бугера // Публічне право. - 2017. - № 1. - С. 114-119.
16. Букало Н. А. Витрати підприємства як об'єкт управлінського обліку / Н. А. Букало // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. - 2017. - Т. 22, Вип. 1. - С. 166-169.
17. Бурлака С.І. Поняття «сільськогосподарська продукція» у праві Європейського Союзу / С.І. Бурлака // Сучасне земельне, аграрне, екологічне та природоресурсне право: актуальні проблеми теорії та практики : матер. Міжн. наук.-практ. конф. (м. Біла Церква, 21–22 травня 2010 р.). – Біла Церква : Білоцерківський нац. аграрн. ун-т, 2010. – С. 42–44.
18. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – 7-ме вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2012. – 751 с.
19. Васільєва Л.М. Методи і моделі прийняття рішень в аналізі та аудиті / Васільєва Л.М., Бондарчук Н.В., Бондарчук О.П. – Дніпропетровськ: Вид-во «Свідлер А.Л.», 2010. – 232 с.

20. Врублевський Н.Д., Рендухов І.М. Облік випуску і продажів продукції в промисловості. - «Бухгалтерський облік», 2002. – 289 с.
21. Галько О. Організація первинного обліку в умовах автоматизованої обробки інформації / О. Галько // Економічний аналіз. Випуск 4. – 2012. – С. 354 – 358.
22. Гнатишин Л. Організація системи первинного обліку в зерновиробництві / Л. Гнатишин, О. Прокопишин, М. Чумак // Вісник Львівського національного аграрного університету. Серія : Економіка АПК. - 2014. - № 21(1). - С. 84-91.
23. Голов С. Ретроспективний погляд на реформування бухгалтерського обліку в Україні / С. Голов. - Бухгалтерський облік і аудит. – 2011. - № 1. - С. 16-25.
24. Горкавий В.К. Формування собівартості продукції та ефективності витрат в сільськогосподарських підприємствах: монографія / В.К. Горкавий, Ю.С. Герасименко. – Х., 2015. – 239 с.
25. Готова продукція як об'єкт обліку сільськогосподарських підприємств / О. А. Подолянчук, І. С. Захарчук // Економіка. Фінанси. Право. - 2014. - № 2. - С. 18-22.
26. Господарський кодекс України від 16.01. 2003 року № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
27. Гринавцева О.В. Застосування програми «1С: Бухгалтерія» в ході проведення аудиту реалізації готової продукції на підприємствах [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua>
28. Гриценко В. І. Особливості управління збутом та вдосконалення форм реалізації сільськогосподарської продукції / В. І. Гриценко, О. І. Мельник // Молодий вчений. - 2016. - № 12.1. - С. 709-713.
29. Гудзь Н. В. Бухгалтерський облік, 2-е перероб. і доп. Навч. посіб. / Н.В. Гудзь, П.Н. Денчук, Р.В. Романів. – К.: «Центр учбової літератури». – 2016. – 424 с.

30. Єрмоленко В.М. Аграрне право України : підруч. / В.М. Єрмоленко, О.В. Гафурова, М.В. Гребенюк та ін.; за заг. ред. В.М. Єрмоленка. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – 608 с.
31. Єрмолаєва М.В. До питання оцінки сільськогосподарської продукції згідно з П(С)БО 30 «Біологічні активи» / М.В. Єрмолаєва, Ю.Д. Скиданенко // Облік і контроль на підприємствах АПК: стан та перспективи розвитку: Тези доп. Міжнародної науково-практичної конференції (4-5 жовтня 2010 р.) / Відп. за випуск М.М. Коцупатрий. – К.: КНЕУ, 2010. – С. 48 – 51.
32. Житний П. Системний аспект облікової політики / П. Житний // Бухгалтерський облік і аудит – 2014. – № 1 – С. 62 – 65.
33. Журавель, Г. П. Теорії бухгалтерського обліку : студії: монографія / Г. П. Журавель, П. Я. Хомин. – Тернопіль : Економічна думка, 2008. – 400 с.
34. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 року № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/>
35. Зеленко С.В. Облікова політика підприємства: навч. посібн. / С. В. Зеленко. – Луцьк : Луцький НТУ, 2014. – 217 с.
36. Інструкція з використання Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій, наказ Міністерства фінансів України від 30.10.1999 р. № 291 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
37. Калюга Є.В. Методологія проведення контролю контролюючими органами / Є. В. Калюга // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. - К., 2010. - Вип. 154, ч. 3. - С. 164-169.
38. Касич А. Понятійний апарат терміну «готова продукція» як об'єкта бухгалтерського обліку / А. Касич, В. Шара // Вісник Київського

- національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Економіка». – 2016. – № 11(188). – С. 33-36.
39. Кім Г. Бухгалтерський облік: первинні документи та порядок їх заповнення: Навч. посібн.: Вид. 2-ге, перероб. та доп./ Г. Кім, В.В. Сопко, Ю.Г. Кім. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 480 с.
40. Коваль С. В. Облік виробництва сільськогосподарської продукції / С. В. Коваль, А. В. Клімук, О. О. Василенко, О. Л. Поповиченко // Бізнес-навігатор. - 2012. - № 2. - С. 154-156.
41. Кондраков Н.П. Бухгалтерський облік: [навчальний посібник] / Н.П. Кондраков – М.: ИНФРА-М, 2010. – 560 с.
42. Кондратова І.Г. Основи управлінського обліку: [навч. посібник.] / І. Г. Кондратова. – М.: Фінанси і статистика, 2010. – 160 с.
43. Конституція України від 28.06.1996 року №254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
44. Концептуальна основа фінансової звітності, міжнародний документ № 929_009 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
45. Концеба С.М. Удосконалення автоматизації облікового процесу в сільськогосподарських підприємствах / С.М. Концеба // Роль інститутів освіти та науки у формуванні інноваційної культури суспільства / зб. наук. праць / наук. ред. В.С. Лукач – Ніжин: ПП Лисенко М.М., 2013. – С. 192 – 195.
46. Кушнір Л. А. Бухгалтерський контроль витрат виробництва / Л. А. Кушнір // Збірник наукових праць Подільського державного аграрно-технічного університету. Економічні науки. - 2015. - Вип. 23. - С. 141-149.
47. Лега О. В. Управлінський облік витрат виробництва в умовах автоматизованої обробки інформації / О. В. Лега, Л. В. Яловега // Актуальні проблеми інноваційної економіки. - 2016. - № 2. - С. 75-80.

48. Лень В.С. Бухгалтерський облік в Україні. Основи та практика : навч. посіб. для студ. ВНЗ, які навчаються за освіт.-проф. прогр. бакалавра зі спец. "Облік і аудит" / В. С. Лень, В. В. Гливенко. - 4-те вид. - Т. : Навч. кн. - Богдан, 2012. - 747 с.
49. Лень В.С. Фінансовий облік: навч. посіб. / В. С. Лень. - К. : Академія, 2011. - 608 с.
50. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік: Підручник. - 3-тє вид., переробі доп.- Київ: Вид-во «Центр учбової літератури», 2009.- 670 с.
51. Марченко С.І. Сільськогосподарська продукція як об'єкт аграрних правовідносин / С.І. Марченко // Актуальні питання реформування правової системи України : зб. ст. за матер. VI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Луцьк, 29–30 травня 2009 р.) / уклад. Т.Д. Климчук. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2009. – С. 411–412.
52. Мельничук Я. П. Облікова політика в частині виробництва та реалізації органічної продукції. / Я. П. Мельничук // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2016. - №3(25). - С. 86-92
53. Методичні рекомендації з планування обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств, наказ МАНУ від 18.01.2001р. № 132 [Електронний ресурс] . - Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>
54. Методичні рекомендації про застосування реєстрів бухгалтерського обліку, наказ Міністерства фінансів України від 12 грудня 2000 р. № 356 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
55. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансових звітів», міжнародний документ № 929_013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
56. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси», міжнародний документ № 929_021 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>

57. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 41 «Сільське господарство», міжнародний документ № 929_027 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
58. Мних Є.В. Фінансовий аналіз: навч. посібник / Є.В. Мних, Н.С. Барабаш . – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010 . – 412 с.
59. Моссаковський В.Б. Облік біологічних активів / В.Б. Моссаковський, Т.В. Кононенко, С.О. Кучеркова // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. – № 6. – С. 17 – 24.
60. Нападівська Л. Управлінський облік: значення та застосування у практичній діяльності вітчизняних підприємств умовах ринкових відносин / Л. Нападівська // Бухгалтерський облік і аудит. – 2011. – № 10. – С. 45–56.
61. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», наказ Міністерства фінансів України № 73 від 07.02.2013 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/>.
62. Облік державної підтримки агропромислового виробництва: за ред. Лузана Ю.Я., Жука В.М., Герасимука І.В. - К.: ТОВ "Юр-Агро- Веста", 2007. - 324 с.
63. Огійчук М.Ф. Фінансовий та управлінський облік / М.Ф. Огійчук, В.Я. Плаксієнко, Л.О. Сколотій и др. // підручник: за ред. М.Ф. Огійчука – К: вид. Алерта. - 2016. – С. 1040.
64. Організація бухгалтерського обліку, контролю і аналізу : [підручник] / А. М. Кузьмінський, В. В. Сопко, В. П. Завгородній; за ред. А. М. Кузьмінського. - К. : Вища школа, 2011. - 223 с.
65. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua
66. Палладина М.И. О юридических категориях и терминах в аграрном праве / М.И. Палладина // Государство и право. – 2000. – № 7. – С. 42–48.

67. Пархоменко В.М. Удосконалення системи нормативного регулювання бухгалтерського обліку в Україні / В.М. Пархоменко, О.М. Петрук // Вісник ЖІТІ / Економічні науки. – Житомир: ЖІТІ, 2001. – № 17. – С. 130-145
68. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу і зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій, наказ Міністерства фінансів України від 09.12.2011 року № 1591 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
69. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
70. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи», наказ Міністерства фінансів України від 18.11.2005 р. № 370 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
71. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
72. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999 року № 246 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
73. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
74. Пушкар М.С. Фінансовий облік / М.С Пушкар. – Тернопіль: Карт-бланш, 2006. – 628 с.
75. Саванчук Т.М. Облікове забезпечення відображення виходу готової продукції зернових культур у системі управління аграрними підприємствами / Т.М. Саванчук, О.В. Чернецька // Економіка і суспільство. – 2017. – вип.11. - С. 546-553
76. Скрипник С. В. Методичні аспекти формування облікової інформації щодо витрат і калькулювання собівартості продукції у діяльності

- сільськогосподарських підприємств / С.В. Скрипник // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. - 2017. - № 2. - С. 64–73.
77. Сопко В.В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: Навч. посіб. / В.В. Сопко; Київ. нац. екон. ун-т ім. В.Гетьмана. - К., 2008. – 526с.
78. Сук Л. К. Калькулювання собівартості сільськогосподарської продукції / Л. К. Сук // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Економіка, аграрний менеджмент, бізнес. - 2016. - Вип. 249. - С. 372-381.
79. Сук Л. К. Обчислення та використання собівартості сільськогосподарської продукції / Л. К. Сук // Облік і фінанси. - 2016. - № 2. - С. 71-75.
80. Сук Л.К. Калькуляція в бухгалтерському обліку / Л.К. Сук, П.Л. Сук // Бухгалтерія в сільському господарстві. - 2009. - № 4. - С. 2-12.
81. Сук Л.К. Організація документування господарських операцій та документообігу / Л.К. Сук, П.Л. Сук// Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2017. - № 18. – С. 6–18.
82. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність: Підручник. – 7-ме вид. допов. і перероб. / Н.М. Ткаченко . – К.: Алерта, 2016. – 928 с.
83. Тринька Л.Я. Економічний аналіз: навчально-методичний посібник / Л.Я. Тринька, О.В. Липчанська. - К.:Алерта, 2013. – 568 с.
84. Уркевич В.Ю. Аграрні правовідносини в Україні : дис. ... докт. юрид. наук : спец. 12.00.06 / В.Ю. Уркевич. – Х., 2007. – 411 с.
85. Федорович В.І. Про співвідношення земельного та аграрного права / В.І. Федорович // Стан та перспективи розвитку аграрного права : Матер. міжнар. наук.-теор. конф., присв. 80-річчю В.З. Янчука (м. Київ, 26–27 травня 2005 р.) / за ред. В.М. Єрмоленка, В.І. Курила. – К. : Магістр – XXI ст., 2005. – С. 189–193.

86. Федосеева Г. С. Удосконалення системи фінансового забезпечення виробників сільськогосподарської продукції / Г. С. Федосеева // Молодий вчений. - 2016. - № 10. - С. 421-424
87. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз : підручник / Ю.С. Цал-Цалко, Ю.Ю. Мороз, Л.А. Суліменко. – Вид. 5-те, допов. – Житомир : Рута, 2012. – 608с.
88. Цап В. Д. Аналіз динаміки та структури витрат на виробництво сільськогосподарської продукції / В. Д. Цап // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). - 2015. - № 1. - С. 179-186.
89. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
90. Чудовець В. В. Проблеми аналізу собівартості сільськогосподарської продукції та шляхи її зниження / В. В. Чудовець, Ю. І. Рубінська // Економічні науки. Серія : Облік і фінанси. - 2015. - Вип. 12(2). - С. 270-276.
91. Чумаченко М. Економічна робота на підприємстві та П(С)БО 16 «Витрати» / М. Чумаченко, І Білоусова. - Бухгалтерський облік і аудит. - 2013. - № 3. - С. 13-16.
92. Шара Є.Ю., Андрієнко О.М., Жидеева Л.І. Бухгалтерський фінансовий та податковий облік. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 424 с.
93. Шквір В. Д. Інформаційні системи і технології в обліку: [навч. посіб.] / В. Д. Шквір, А. Г. Завгородній, О. С. Височан. – Львів :Видавництво університету «Львівська політехніка», 2012. – 412 с.

ДОДАТКИ

ДОДАТКИ

Додаток А

Економічні рахунки сільського господарства за групами продукції і діяльності за 2012-2016 рр., млн.грн.*

Код ЕРСГ	Групи продукції/діяльності	2012 рік	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік
01	Зернові культури	40246	42232	44554	35672	214155
02	Технічні культури	42839	73966	83719	67029	170627
03	Кормові культури	19437	25540	25779	20639	8015
04	Овочеві культури	958	2149	2549	2041	31883
05	Картопля	346570	419201	527864	422629	41862
06	Плоди, ягоди, виноград	85495	87836	97077	77724	18262
09	Інші продукти рослинництва	85085	97453	101489	81256	2323
10	Випуск рослинництва (01÷ 09)	170580	185289	198566	158980	487127
11	Тваринництво (вирощування сільськогосподарських тварин)	517150	604490	726430	581610	70527
12	Продукти тваринництва	40246	42232	44554	35672	67931
13	Випуск тваринництва (11+12)	42839	73966	83719	67029	138458
14	Випуск сільськогосподарських продуктів (10+13)	19437	25540	25779	20639	625585

*З урахув. інд. інфляції

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

щодо показників діяльності СТОВ «Лучанське-2» за 2013-2017 рр.

Об'єктом дослідження в роботі обрано підприємство СТОВ «Лучанське-2». Згідно Статуту та Установчого Договору, сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю «Лучанське-2» створене 29.01.2009 року у відповідності із Господарським кодексом України, шляхом об'єднання майна Учасників і набуло статусу юридичної особи з моменту його державної реєстрації.

Товариство має самостійний баланс, розрахунковий та валютний рахунки у банківських установах, має круглу печатку та штампи зі своєю повною назвою, інші печатки та бланки зі своїми найменуваннями, має власний товарний знак та інші реквізити.

СТОВ «Лучанське-2» знаходиться за адресою: 09544, Київська обл., Таращанський район, село Лука.

Основний вид діяльності підприємства згідно КВЕД: 01.11 Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур.

Підприємство відповідає по своїх зобов'язаннях усім своїм майном, на яке згідно з законодавством України може бути накладене стягнення. Воно має самостійний баланс, розрахунковий та валютний рахунки у банківських установах, має круглу печатку та штампи зі своєю повною назвою, інші печатки та бланки зі своїми найменуваннями та інші реквізити.

Таблиця Б.1

Аналіз фінансових результатів діяльності СТОВ «Лучанське-2» за 2013-2017 рр., тис.грн.

Показник	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	Відхилення			
						Абсолютне, (+,-)		Відносне, %	
						2017/ 2015	2017/ 2016	2017/ 2015	2017/ 2016
1	2	3	4	5	6	4	8	9	10
Чистий дохід від реалізації послуг	1061,4	877,2	5141	3337	5031	-110	1694	-2,14	50,76
Собівартість реалізованих послуг	914,3	716,3	4989	2750	4297	-692	1547	-13,87	56,25
Валовий прибуток від реалізації	147,1	160,9	152	587	734	582	147	382,89	25,04
Інші операційні доходи	34	47,2	57	17	38	-19	21	-33,33	123,53
Адміністративні витрати	178,6	191,8	191	596	736	545	140	285,34	23,49
Інші операційні витрати	13,8	13,9	14	6	21	7	15	50,00	250,00
Фінансовий результат від операційної діяльності	-11,3	2,4	4	2	15	11	13	275,00	650,00
Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування	-11,3	2,4	3,7	2,0	15	11,3	13	305,41	650,00
Чистий прибуток	-11,3	2,4	3,7	2,0	15	11,3	13	305,41	650,00

Рисунок Б.1

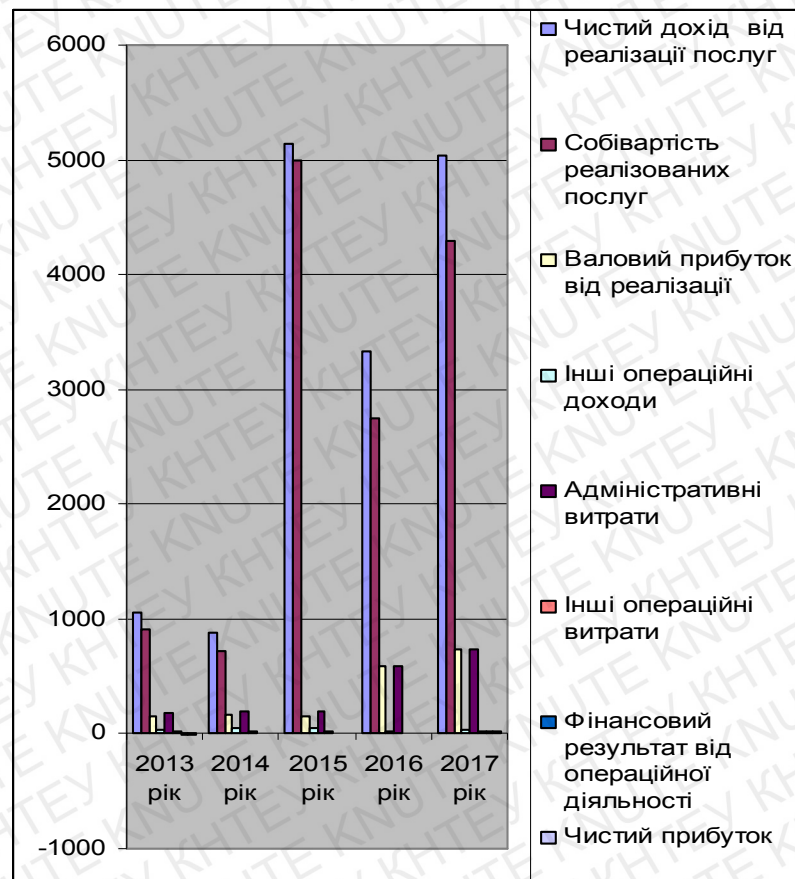

Рис. Б.1 Динаміка фінансових результатів діяльності СТОВ «Лучанське-2» за 2013-2017 рр., тис.грн.

**Характеристика чинної нормативно-правової бази з питань обліку,
контролю і аналізу сільськогосподарської продукції**

№	Найменування нормативного документу	Короткий зміст	Використання у обліково-аналітичному процесі
1.	Конституція України /Прийнята 28 червня 1996 року// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Основний Закон України, встановлює права і свободи громадян України	Ст. 42. Кожен має право на здійснення підприємницької діяльності, яка не заборонена законом
2.	Господарський кодекс України, м. Київ 16 січня 2003 року № 436-IV, діє з 1 січня 2004 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Кодекс визначає види і організаційні форми підприємств, правила їх створення, реєстрації, реорганізації і ліквідації, організаційний механізм здійснення ними підприємницької діяльності	Використовуємо в питанні характеристики підприємства: його діяльності, обраної фінансової політики
3.	Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-VI// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Основний нормативно-правовий акт цивільного законодавства України, яким регулюються особисті немайнові та майнові відносини, учасниками яких є фізичні та юридичні особи	Застосовуємо при розгляді питання регулювання немайнових та майнових відносин базового підприємства
4.	Податковий кодекс України, № 2755-VI від 2 грудня 2010 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Кодекс регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів.	Застосовуємо при розгляді системи оподаткування базового підприємства
5.	Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність" від 16.07.99р. №996-XIV// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Закон визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні	Використовуємо при вивченні організації та веденні бухгалтерського обліку сільськогосподарської продукції
6.	Національні положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», наказ МФУ від 07.02.13р. № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Визначається мета, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визначення і розкриття її елементів.	Використовується при розгляді відображення інформації про сільськогосподарську продукцію в звітності базового підприємства
7.	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», наказ МФУ від 20.10.99 року №246 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про запаси і розкриття її у фінансовій звітності.	Застосовується при дослідженні питання організації обліку сільськогосподарської продукції

8	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», наказ МФУ №318 від 31.12.99р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Це Положення (стандарт) визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття в фінансовій звітності.	Використано для визначення та обліку витрат виробництва на підприємстві
9	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи», наказ МФУ №790 від 18.11.05р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Це Положення (стандарт) визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про біологічні активи підприємства та її розкриття в фінансовій звітності.	Застосовується при дослідженні питання організації обліку сільськогосподарської продукції
10	Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансових звітів», міжнародний документ № 929_013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/	Визначається мета, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визначення і розкриття її елементів.	Використовується при розгляді відображення інформації про сільськогосподарську продукцію в звітності базового підприємства
11	Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси», міжнародний документ № 929_021 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про запаси і розкриття її у фінансовій звітності.	Застосовується при дослідженні питання організації обліку сільськогосподарської продукції
12	Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 41 «Сільське господарство», міжнародний документ № 929_027 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/	Мета цього Стандарту – визначити обліковий підхід, а також розкриття інформації, пов'язаної з сільськогосподарською діяльністю.	Застосовується при дослідженні питання організації обліку сільськогосподарської продукції
13	Концептуальна основа фінансової звітності, міжнародний документ № 929_009 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/	Ця Концептуальна основа містить виклад концепцій, на яких ґрунтується складання і подання фінансових звітів зовнішнім користувачам.	Використовується при розгляді відображення інформації про сільськогосподарську продукцію в звітності базового підприємства
14	Методичні рекомендації з планування обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств, наказ МАПУ від 18.01.2001р. № 132 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://www.rada.gov.ua	Встановлює порядок формування собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств	Використовується для обліку та калькулювання витрат виробництва сільськогосподарської продукції підприємства
15	Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, наказ МФУ від 24.05.95 № 88 [Еле-	Встановлює порядок створення, прийняття і відображення в обліку первинних документів, бухгалтерської звітності	Застосовується при дослідженні питання організації обліку сільськогоспо-

	<p>ектронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua</p>		дарської продукції
16	<p>Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку, затверджені наказом МФУ від 29.12.2000 № 356 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua.</p>	<p>Ці Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку спрямовані на узагальнення у реєстрах бухгалтерського обліку методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств</p>	<p>Застосовано при проведенні обліку сільськогосподарської продукції</p>
17	<p>План рахунків бухгалтерського обліку та Інструкція «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу і зобов'язань» № 1591 від 09.12.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua</p>	<p>Наведений перелік рахунків, які необхідні для реєстрації бухгалтерської інформації про діяльність господарського суб'єкту</p>	<p>Використовується для складання робочого плану з обліку сільськогосподарської продукції</p>
18	<p>Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, наказ МФУ № 291 від 30.11.99 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua.</p>	<p>Ця інструкція встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств</p>	<p>Розглядаються загальні положення даної інструкції</p>
19	<p>Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02.09.14 № 879 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/</p>	<p>Встановлює порядок інвентаризацію активів та зобов'язань на підприємстві</p>	<p>Використовується при проведенні інвентаризації активів та зобов'язань на підприємстві</p>

**Огляд спеціальної літератури з обліку, контролю і аналізу
сільськогосподарської продукції**

№ п/п	Назва джерела спеціальної літератури, ким і коли видано	Короткий зміст	Використано в роботі
1	2	3	4
1	Андрушко Р. Актуальні питання обліку та контролю реалізації продукції у сільськогосподарських підприємствах / Р. Андрушко, О. Лиса, З. Мирончук // Вісник Львівського національного аграрного університету. Серія : Економіка АПК. - 2017. - № 24(1). - С. 95-102.	У статті розглянуто актуальні питання обліку та контролю реалізації продукції у сільськогосподарських підприємствах	Використано при розкритті питання обліку та контролю сільськогосподарської продукції
2	Батигіна О.М. Сільськогосподарська продукція як об'єкт обігу на аграрному ринку / О.М. Батигіна // Підприємництво, господарство і право. – 2011. – № 2. – С. 38–41.	Розглянуто сільськогосподарську продукцію як об'єкт обігу на аграрному ринку	Використано при розкритті питання сутності сільськогосподарської продукції
3	Бугера С. І. Необхідність удосконалення законодавства з питань виробництва та реалізації сільськогосподарської продукції з урахуванням міжнародного досвіду / С. І. Бугера // Публічне право. - 2017. - № 1. - С. 114-119.	Розглянуто шляхи удосконалення законодавства з питань виробництва та реалізації сільської продукції з урахуванням міжнародного досвіду	Використано при розкритті питання законодавства з обліку сільськогосподарської продукції
4	Бурлака С.І. Поняття «сільськогосподарська продукція» у праві Європейського Союзу / С.І. Бурлака // Сучасне земельне, аграрне, екологічне та природоресурсне право: актуальні проблеми теорії та практики : матер. Міжн. наук.-практ. конф. (м. Біла Церква, 21–22 травня 2010 р.). – Біла Церква : Білоцерківський нац. аграрн. ун-т, 2010. – С. 42–44.	В статті розглянуто поняття «сільськогосподарська продукція» у праві Європейського Союзу.	Використано при розкритті питання сутності сільськогосподарської продукції
5	Гайдаржи Х.А. Сільськогосподарська продукція як об'єкт виробничих правовідносин в обслуговуючих переробних кооперативах / Х.А. Гайдаржи // Сучасні науково-практичні проблеми	У статті досліджено сільськогосподарську продукцію як об'єкт виробничих правовідносин в обслуговуючих переробних кооперативах	Використано при розкритті питання сутності сільськогосподарської продукції

	екологічного, земельного та аграрного права : матер. «круглого столу» (м.Харків, 6 грудня 2013 р.) : зб. тез наук. допов. / за заг. ред. А.П. Гетьмана; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». – Х. : Право, 2013. – С. 251–253.		
6	Гриценко В. І. Особливості управління збутом та вдосконалення форм реалізації сільськогосподарської продукції / В. І. Гриценко, О. І. Мельник // Молодий вчений. - 2016. - № 12.1. - С. 709-713.	Досліджено особливості управління збутом та вдосконалення форм реалізації сільськогосподарської продукції	Використано при розкритті питання обліку сільськогосподарської продукції
7	Гудзь Н. В. Бухгалтерський облік, 2-е перероб. і доп. Навч. посіб. / Н.В. Гудзь, П.Н. Денчук, Р.В. Романів. – К.: «Центр учбової літератури». – 2016. – 424 с.	У навчальному посібнику розкриваються теоретичні та практичні аспекти бухгалтерського обліку	Використано при розкритті питання обліку сільськогосподарської продукції
8	Єрмолаєва М.В. До питання оцінки сільськогосподарської продукції згідно з П(С)БО 30 «Біологічні активи» / М.В. Єрмолаєва, Ю.Д. Скиданенко // Облік і контроль на підприємствах АПК: стан та перспективи розвитку: Тези доп. Міжнародної науково-практичної конференції (4-5 жовтня 2010 р.) / Відп. за випуск М.М. Коцупатрій. – К.: КНЕУ, 2010. – С. 48 – 51.	Визначено питання оцінки сільськогосподарської продукції згідно з П(С)БО 30 «Біологічні активи»	Використано при розкритті питання оцінки та обліку сільськогосподарської продукції
9	Касич А. Понятійний апарат терміну «готова продукція» як об'єкта бухгалтерського обліку / А. Касич, В. Шара // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Економіка». – 2016. – № 11(188). – С. 33-36.	Стаття присвячена розкриттю понятійного апарата терміну «готова продукція» як об'єкта бухгалтерського обліку	Використано при розкритті питання сутності сільськогосподарської продукції
10	Клочан В. П. Результати аналізу рентабельності сільськогосподарської продукції / В. П. Клочан, Н. І. Костаневич // Вісник аграрної науки Причорномор'я. - 2013. - Вип. 2. - С. 16-20.	В статті обґрунтовано результати аналізу рентабельності сільськогосподарської продукції	Використано при розкритті питання аналізу сільськогосподарської продукції
11	Коваль С. В. Облік виробництва сільськогосподарської продукції / С. В. Коваль, А. В. Клімук, О. О. Василенко, О. Л. Поповиченко // Бізнес-навігатор. - 2012. - № 2. - С. 154-156.	У статті розкриваються теоретичні та методичні аспекти обліку виробництва сільськогосподарської продукції	Використано при розкритті питання обліку сільськогосподарської продукції

12	Марченко С.І. Сільськогосподарська продукція як об'єкт аграрних правовідносин / С.І. Марченко // Актуальні питання реформування правової системи України : зб. ст. за матер. VI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Луцьк, 29–30 травня 2009 р.) / уклад. Т.Д. Климчук. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2009. – С. 411–412.	В статті розглянута сільськогосподарська продукція як об'єкт аграрних правовідносин	Використано при розкритті питання сутності сільськогосподарської продукції
13	Скрипник С. В. Методичні аспекти формування облікової інформації щодо витрат і калькулювання собівартості продукції у діяльності сільськогосподарських підприємств / С.В. Скрипник // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. - 2017. - № 2. - С. 64–73.	В статті розкрито методичні аспекти формування облікової інформації щодо витрат і калькулювання собівартості продукції у діяльності сільськогосподарських підприємств	Використано при розкритті питання обліку сільськогосподарської продукції
14	Сук Л. К. Калькулювання собівартості сільськогосподарської продукції / Л. К. Сук // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Економіка, аграрний менеджмент, бізнес. - 2016. - Вип. 249. - С. 372-381.	В статті розкрито питання калькулювання собівартості сільськогосподарської продукції	Використано при розкритті питання обліку сільськогосподарської продукції
15	Цап В. Д. Аналіз динаміки та структури витрат на виробництво сільськогосподарської продукції / В. Д. Цап // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). - 2015. - № 1. - С. 179-186.	В статті розглянуто аналіз динаміки та структури витрат на виробництво сільськогосподарської продукції	Використано при розкритті питання аналізу сільськогосподарської продукції
16	Чудовець В. В. Проблеми аналізу собівартості сільськогосподарської продукції та шляхи її зниження / В. В. Чудовець, Ю. І. Рубінська // Економічні науки. Серія : Облік і фінанси. - 2015. - Вип. 12(2). - С. 270-276.	В статті обґрунтовано проблеми аналізу собівартості сільськогосподарської продукції та шляхи її зниження	Використано при розкритті питання обліку сільськогосподарської продукції

Наказ про облікову політику СТОВ «Лучанське-2»

Керуючись Законом України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" від 16.07.99 р. №996-XIV (далі - Закон про бухгалтерський облік), затвердженими Міністерством Фінансів України положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку (П(С)БО), інструкціями та іншими нормативними актами, які регулюють порядок ведення бухгалтерського обліку, складання і подання фінансової звітності, виконуючи вимоги, передбачені Статутом, та з метою забезпечення своєчасного надання достовірної інформації користувачам фінансової звітності на СТОВ «Лучанське-2» (далі за текстом – "Підприємство") застосовуються наступні положення.

Облікова політика СТОВ «Лучанське-2»

1. Загальні положення

Облікова політика прийнята підприємством як методика ведення бухгалтерського обліку, яка спирається на:

- прийнятих в Україні принципах складання фінансової звітності і забезпечення критеріїв її якості;
- вимогах Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, інструкцій, і рекомендацій по застосуванню стандартів обліку, розроблених Мінфіном України, а також нормативних документів, затверджених, Статуправлінням, Податковою адміністрацією України;
- галузевих інструкціях , розроблених галузевими міністерствами і відомствами.

2. Завдання цього документу:

- розкриття для користувачів фінансової звітності , методики її підготовки і оцінки статей балансу;
- забезпечення формування повної, достовірної інформації про господарські процеси і результатах діяльності підприємства;

Організація бухгалтерського обліку.

Відповідальність за організацію бухгалтерського обліку, документообігу, вибору форми і методики ведення бухгалтерського обліку, штату бухгалтерії, за забезпечення взаємозв'язку бухгалтерії з іншими підрозділами підприємства і виконання вимог головного бухгалтера всіма структурними підрозділами, в частині ведення бухгалтерського обліку і контролю несе керівник підприємства.

Головний бухгалтер забезпечує:

- дотримання законодавчих і нормативних вимог по складанню правдивої і своєчасної фінансової звітності;
- виконання даної Облікової політики підприємства і всієї процедури ведення бухгалтерського обліку;
- дотримання всіма службами підприємства правомірних вимог по дотриманню порядку оформленні прийняття до обліку первинних документів, дотримання облікової і звітної дисципліни.

2.1 Бухгалтерський облік

2.1.1 Вести бухгалтерський облік на Підприємстві згідно із Законом України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" від 16.07.99 р. №996-XIV (далі - Закон про бухгалтерський облік), та затвердженими Міністерством Фінансів України положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку (далі - П(С)БО).

2.1.2. Облікова політика підприємства будується з використанням наступних принципів бухгалтерського обліку і фінансової звітності: автономність; обачність (обережність); повне висвітлення (відображення); послідовність; безперервність;

нарахування і відповідність доходів і витрат; превалювання (перевага) сутності над формою; історична (фактична) собівартість; єдиний грошовий вимірник; періодичність.

2.1.3. Облікову політику застосовувати таким чином, щоб фінансові звіти повністю узгоджувались з вимогами Закону про бухгалтерський облік та кожного конкретного П(С)БО. Застосовувати перед усім ті підходи та методи для ведення бухгалтерського обліку і надання інформації в фінансових звітах, які передбачені П(С)БО і найбільш адаптовані до діяльності підприємства.

2.1.4. Згідно з НП(С)БО 1 ведення бухгалтерського обліку та складання фінансових звітів (крім Звіту про рух грошових коштів) проводити згідно принципу нарахування так, щоб результати операцій та інших подій відображались в облікових регістрах і фінансових звітах тоді, коли вони мали місце, а не тоді, коли підприємство отримує чи сплачує кошти.

2.1.5. Доходи в Звіті про фінансові результати відображати в тому періоді, коли вони були зароблені, а витрати - на основі відповідності цим доходам, що забезпечить визначення фінансового результату звітного періоду співставленням доходів звітного періоду з витратами, здійсненими для отримання цих доходів.

2.1.6. При складанні фінансових звітів визначити величину суттєвості статті в розмірі 1 тис. грн.

2.1.7. Використовувати на Підприємстві автоматизовану форму ведення обліку із застосуванням бухгалтерської програми 1С: Бухгалтерія 8.2.

Техніка і форми бухгалтерського обліку.

Для накопичення та групування прийнятої до обліку інформації підприємство використовує регістри обліку, пристосовані до властивостей господарських операцій на підприємстві з використанням комп'ютерних програм.

2.2. Податковий облік

2.2.1. Вести податковий облік та подавати податкову звітність згідно із законодавством України.

2.2.2. Накопичення даних про валові витрати і валові доходи для цілей обчислення оподаткованого прибутку здійснюється у бухгалтерській програмі на підставі первинних облікових документів, що фіксують здійснення господарських операцій, відповідно до положень Податкового Кодексу України від 02.12.2010, № 2755-VI (зі змінами та доповненнями).

3. Первинна документація.

Підприємство використовує типові форми бухгалтерського обліку (взагалі), галузеві, спеціальні, що відповідають властивостям виробничої діяльності підприємства.

3.1. Підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи, які фіксують факти здійснення господарських операцій. Первинні документи повинні бути складені під час здійснення господарської операції, а якщо це неможливо - безпосередньо після її закінчення. Для контролю та впорядкування оброблення даних на підставі первинних документів можуть складатися зведені облікові документи.

3.2. Первинні та зведені облікові документи можуть бути складені на паперових або машинних носіях і повинні мати такі обов'язкові реквізити:

- назву документа (форми);
- дату і місце складання;
- назву підприємства, від імені якого складено документ;
- зміст та обсяг господарської операції, одиницю виміру господарської операції;
- посади осіб, відповідальних за здійснення господарської операції і правильність її оформлення;
- особистий підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції (в т.ч. факсимільний підпис).

3.3. Інформація, що міститься у прийнятих до обліку первинних документах, систематизується на рахунках бухгалтерського обліку в регістрах синтетичного та аналітичного обліку шляхом подвійного запису їх на взаємопов'язаних рахунках

бухгалтерського обліку. Операції в іноземній валюті відображаються також у валюті розрахунків та платежів по кожній іноземній валюті окремо.

3.4. Дані аналітичних рахунків повинні бути тотожні відповідним рахункам синтетичного обліку на перше число кожного місяця.

3.5. Регістри бухгалтерського обліку повинні мати назву, період реєстрації господарських операцій, прізвища і підписи або інші дані, що дають змогу ідентифікувати осіб, які брали участь у їх складанні.

3.6. Господарські операції повинні бути відображені в облікових регістрах у тому звітному періоді, в якому вони були здійснені.

3.7. Для надання юридичної чинності і доказовості документам на машинних носіях варто керуватися ДСТ 6.10.4-84 "Уніфіковані системи документації. Додання юридичної чинності документам на машинному носії і роздруківці, створеним засобами обчислювальної техніки. Основні положення", згідно з яким організація - автор документа на машинному носії створює реєстр кодів осіб, відповідальних за здійснення господарських операцій і правильність їхнього оформлення. Підпис особи, що склала документ на машинному носії, виконується у вигляді пароллю чи іншим способом авторизації, що дає можливість однозначно ідентифікувати осіб, що дозволили і здійснюють господарську операцію.

3.8. Підприємство вживає всіх необхідних заходів для запобігання несанкціонованому та непомітному виправленню записів у первинних документах і регістрах бухгалтерського обліку та забезпечує їх належне зберігання протягом встановленого строку.

3.9. Даним Положенням затверджено графік документообігу згідно Додатку №1 цього положення

3.10. У Додатку 2 відображено взаємозв'язок бухгалтерії з іншими підрозділами підприємства.

3.9. Перелік осіб, уповноважених підписувати первинні документи, наведено в Додатку 3. Зазначені в Додатку 3 особи несуть відповідальність за достовірність таких документів та своєчасність їх складання.

4.Методика ведення бухгалтерського обліку.

4.1 Основні засоби

4.1.1. Для цілей бухгалтерського та податкового обліку основні засоби класифікувати за групами, наведеними в Додатку 4. В ньому затверджено і мінімальні строки корисного використання основних засобів та інших малоцінних необоротних активів:

4.1.2. До основних засобів відносити матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік) та вартість яких перевищує - 6000 гривень.

4.1.3. До складу малоцінних необоротних матеріальних активів (МНМА) відносити матеріальні цінності, що призначаються для використання у господарській діяльності протягом періоду, який більше одного року з дати введення в експлуатацію таких матеріальних цінностей, та вартість яких не перевищує 1000 гривень.

4.1.4. Об'єкт основних засобів визнається активом, якщо існує імовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди від його використання та вартість його може бути достовірно визначена.

4.1.5. Придбані (створені) основні засоби зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю. Одиницею обліку основних засобів є об'єкт основних засобів.

Первісна вартість об'єкта основних засобів складається із наступних витрат:

- сум, які підприємство платить постачальникам активів і підрядним організаціям за виконані будівельно-монтажні роботи;
- реєстраційні збори, державного мита, суми ввізного мита;
- витрат по страхуванню ризиків доставки основних засобів;
- витрати на доставку, установку, монтаж, наладку інші витрати безпосередньо пов'язанні з доведенням основних засобів до стану, в якому вони придатні для використання в виробництві.

Первісна вартість основних засобів збільшується на суму витрат зв'язаних з поліпшенням об'єкту (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція і т.п., що приводить до збільшення майбутніх економічних вигод.) Первісна (переоцінена) вартість основних засобів може бути збільшена на суму витрат, пов'язаних з поліпшенням та ремонтом об'єкта, визначену у порядку, встановленому податковим законодавством.

Первісна вартість основних засобів зменшується в зв'язку з ліквідацією основних засобів, їх реалізації. Витрати, що проводяться для нормального функціонування об'єкту основних засобів включаються в склад витрат підприємства.

4.1.6. Амортизація основних засобів та інших необоротних матеріальних активів здійснюється прямолінійним методом із застосуванням мінімально допустимих строків, встановлених у Додатку 3, для кожного об'єкта основних засобів,

4.1.7. Ліквідаційну вартість об'єктів основних засобів розраховувати на дату введення в експлуатацію.

4.1.8. Амортизація малоцінних необоротних матеріальних активів (МНМА) і бібліотечних фондів нараховується в першому місяці використання об'єкта у розмірі 100 відсотків його вартості.

4.1.9. Підприємство може переоцінювати об'єкт основних засобів, якщо залишкова вартість цього об'єкта суттєво відрізняється від його справедливої вартості на дату балансу. У разі переоцінки об'єкта основних засобів на ту саму дату здійснюється переоцінка всіх об'єктів групи основних засобів, до якої належить цей об'єкт.

4.1.10. Переоцінка основних засобів тієї групи, об'єкти якої вже зазнали переоцінки, надалі має проводитися з такою регулярністю, щоб їх залишкова вартість на дату балансу суттєво не відрізнялася від справедливої вартості.

4.1.11. Первісна (переоцінена) вартість об'єкта основних засобів може бути збільшена на суму індексації, проведеної у порядку, встановленому податковим законодавством

4.1.12. Якщо у первинних документах, якими оформлюється придбання (виготовлення) основних засобів чи введення їх в експлуатацію безпосередньо не зазначається мета використання основного засобу (виробниче чи невиробниче використання), вважати, що основний засіб призначається для виробничого використання.

4.1.13. У протилежному разі, якщо основний засіб призначається для невиробничого використання, про це обов'язково повинно бути зазначено у первинних документах, якими оформлюється придбання, виготовлення чи введення в експлуатацію таких невиробничих основних засобів.

Відповідальність за правильне визначення виробничого чи невиробничого використання основних засобів покладається на постійну діючу комісію по введенню в експлуатацію, списанню та відчуженню основних засобів, яка створюється наказом керівника підприємства.

4.2. Нематеріальні активи

4.2.1. Нематеріальні активи це активи, що не мають матеріальної форми і використовуються підприємством в термін більше року.

Бухгалтерський та податковий облік ведеться по групам та згідно мінімальних строків корисного використання, наведених у Додатку 5:

4.2.2 Придбаний або отриманий нематеріальний актив відображати в балансі, якщо існує імовірність одержання майбутніх економічних вигод, пов'язаних з його використанням, та його вартість може бути достовірно визначена.

4.2.3 Нематеріальний актив, отриманий в результаті розробки, слід відображати в балансі за умов, якщо підприємство має:

- намір, технічну можливість та ресурси для доведення нематеріального активу до стану, у якому він придатний для реалізації або використання;
- можливість отримання майбутніх економічних вигод від реалізації або використання нематеріального активу;
- інформацію для достовірного визначення витрат, пов'язаних з розробкою нематеріального активу.

4.2.4. Якщо нематеріальний актив не відповідає вказаним критеріям визнання, то витрати, пов'язані з його придбанням чи створенням, визнаються витратами того звітного періоду, протягом якого вони були здійснені, без визнання таких витрат у майбутньому нематеріальним активом.

4.2.5. Не визнаються активом, а підлягають відображенню у складі витрат того звітного періоду, в якому вони були здійснені:

- витрати на дослідження;
- витрати на підготовку і перепідготовку кадрів;
- витрати на рекламу та просування продукції на ринку;
- витрати на створення, реорганізацію та переміщення підприємства або його частини;
- витрати на підвищення ділової репутації підприємства, вартість видань і витрати на створення торгових марок (товарних знаків).

4.2.6. Придбані (створені) нематеріальні активи зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю

Вартість нематеріального активу складається із ціни покупки і інших витрат необхідних для доведення нематеріального активу до стану в якому він може використовуватись по призначенню. Первісна вартість нематеріального активу збільшується на суму витрат зв'язаних із поліпшенням нематеріальних активів і збільшенням терміну їх придатності. Витрати зв'язані для підтримки об'єкту в придатному стані відносяться на витрати підприємства.

4.2.7. Нарахування амортизації нематеріальних активів здійснюється протягом строку їх корисного використання, який встановлюється при визнанні цього об'єкта активом (при зарахуванні на баланс), але не більше 20 років. Строк **корисного використання встановлюється** окремо для кожного нематеріального активу.

4.2.8. При визначенні строку корисного використання об'єкта нематеріальних активів слід ураховувати: строки корисного використання подібних активів; моральний знос, що передбачається; правові або інші подібні обмеження щодо строків його використання та інші фактори.

4.2.9. Амортизація нематеріального активу нараховується із застосуванням прямолінійного методу.

4.2.10. Нарахування амортизації починається з місяця, наступного за місяцем, у якому нематеріальний актив став придатним для використання. Суму нарахованої амортизації підприємства відображають збільшенням суми витрат підприємства і накопиченої амортизації нематеріальних активів.

4.2.11. Нарахування амортизації припиняється, починаючи з місяця, наступного за місяцем вибуття нематеріального активу.

4.2.12. Нарахування амортизації відбувається в термін їх корисного використання, але не більше 20 років. Термін корисного використання нематеріального активу та метод його амортизації переглядаються в кінці звітного року, якщо в наступному періоді

очікуються зміни строку корисного використання активу або зміни умов отримання майбутніх економічних вигод.

11.13. Амортизація нематеріального активу нараховується, виходячи з нового методу нарахування амортизації і строку використання, починаючи з місяця, наступного за місяцем змін.

Переоцінка нематеріальних активів проводиться по справедливій вартості на дату балансу тих нематеріальних активів по яких присутній активний ринок. Сума до оцінки нематеріальних активів знаходить своє відображення в складі додаткового капіталу, сума уцінки - в складі витрат звітної періоду.

4.3. Запаси

Одиницею бухгалтерського обліку запасів визнавати їх найменування.

Запаси визнавати активом, якщо існує ймовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди, пов'язані з їх використанням, та їх вартість може бути достовірно визначена.

Первісну вартість запасів, придбаних за плату визначати по собівартості запасів згідно з П(С)БО 9.

Первісну вартість запасів, виготовлених власними силами підприємства, визначати згідно з П(С)БО 16.

Запаси відображати в бухгалтерському обліку по первісній вартості. При відпуску запасів у виробництво, продажу чи іншому вибутті їх оцінку здійснювати по методу ФІФО.

Запаси, які не приносять підприємству економічних вигод в майбутньому, визнавати неліквідними і списувати в бухгалтерському обліку, а при складанні фінансової звітності не відображати в балансі, а враховувати на окремому субрахунку позабалансового рахунку 07.

Вартість малоцінних та швидкозношуваних предметів, що передані в експлуатацію, виключається зі складу активів (списується з балансу із нарахуванням зносу в розмірі 100% при передачі їх в експлуатацію) з подальшою організацією оперативного кількісного обліку таких предметів за місцями експлуатації і відповідними матеріально-відповідальними особами протягом строку їх фактичного використання (до моменту їх повної ліквідації, списання з балансу). Малоцінні і швидкозношувані предмети вартістю до 100 грн. за одиницю при передачі їх в експлуатацію за балансом не враховуються (окрім приладів обліку та спецодягу).

Запаси відображаються в бухгалтерському обліку і звітності за найменшою з двох оцінок: первісною вартістю або чистою вартістю реалізації.

Сума транспортно-заготівельних витрат, що узагальнюється на окремому субрахунку "Транспортно-заготівельні витрати" щомісячно розподіляється між сумою залишку запасів на кінець звітної місяця і сумою запасів, що вибули (використані, реалізовані, безоплатно передані тощо) за звітний місяць, у порядку, передбаченому П(С)БО 9.

При вибутті запасів, оцінка проводиться по методу (ФІФО) вартості перших по часу надходження.

4.3.12. Вибуття запасів в проводиться по цінах продажі.

4.4 Дебіторська заборгованість

Дебіторську заборгованість визнавати активом, якщо існує ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигод і її можливо достовірно визначити. В балансі дебіторську заборгованість за товари, роботи, послуги, визнавати по чистій вартості, що дорівнює сумі дебіторської заборгованості за вирахуванням резерву сумнівних боргів.

Величина сумнівних боргів визначається, виходячи з платоспроможності окремих дебіторів, питомої ваги безнадійних боргів у чистому доході від реалізації продукції,

товарів, робіт, послуг на умовах наступної оплати або на основі класифікації дебіторської заборгованості.

Поточна дебіторська заборгованість - сума дебіторської заборгованості, яка виникає в ході нормального операційного циклу або буде погашена протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

Довгострокова дебіторська заборгованість – це заборгованість, яка виникає в ході нормального операційного циклу і буде погашена після дванадцяти місяців з дати балансу.

Сумнівна заборгованість – поточна дебіторська заборгованість, щодо якої існує невпевненість її погашення боржником

Розмір сумнівної та безнадійної заборгованості визначається виходячи із платіжної можливості окремих дебіторів.

Визначена на основі класифікації дебіторської заборгованості величина сумнівних боргів на дату балансу становить залишок резерву сумнівних боргів на ту саму дату.

Величина резерву визначається із застосуванням абсолютної суми сумнівної заборгованості

Залишок резерву сумнівних боргів на дату балансу не може бути більшим, ніж сума дебіторської заборгованості на ту саму дату.

Нарахування суми резерву сумнівних боргів за звітний період відображається у звіті про фінансові результати у складі інших операційних витрат

Виключення безнадійної дебіторської заборгованості з активів здійснюється з одночасним зменшенням величини резерву сумнівних боргів. У разі недостатності суми нарахованого резерву сумнівних боргів безнадійна дебіторська заборгованість списується з активів на інші операційні витрати. Сума відшкодування раніше списаної безнадійної дебіторської заборгованості включається до складу інших операційних доходів.

Поточна дебіторська заборгованість, щодо якої створення резерву сумнівних боргів не передбачено, у разі визнання її безнадійною списується з балансу з відображенням у складі інших операційних витрат.

Частина довгострокової дебіторської заборгованості, яка підлягає погашенню протягом дванадцяти місяців з дати балансу, відображається на ту саму дату в складі поточної дебіторської заборгованості.

Зобов'язання

4.5.1. Зобов'язання (обов'язок чи відповідальність діяти певним чином) визнавати лише тоді, коли актив отриманий, або коли підприємство має безвідмовну угоду придбати актив.

Зобов'язання визнається, якщо його оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок його погашення. Якщо на дату балансу раніше визнане зобов'язання не підлягає погашенню, то його сума включається до складу доходу звітного періоду.

Зобов'язання в цілях бухгалтерського обліку діляться на: довгострокові; поточні; забезпечення; доходи майбутніх періодів.

Поточні зобов'язання включають кредити банків, короткострокові векселя видані, кредиторську заборгованість за товари, послуги, розрахунки по отриманим авансам, розрахунки з бюджетом, розрахунки по страхуванню, по оплаті праці.

Поточні зобов'язання відображаються в балансі по сумі погашення. Забезпечення формуються для забезпечення майбутніх витрат на виплату відпусток, трат матеріальних цінностей.

Зобов'язання, на яке нараховуються відсотки та яке підлягає погашенню протягом дванадцяти місяців з дати балансу, слід розглядати як довгострокове зобов'язання, якщо первісний термін погашення був більше ніж дванадцять місяців та до затвердження фінансової звітності існує угода про переоформлення цього зобов'язання на довгострокове.

Довгострокове зобов'язання за кредитною угодою (якщо угода передбачає погашення зобов'язання на вимогу кредитора (позикодавця) у разі порушення певних умов, пов'язаних з фінансовим станом позичальника), умови якої порушені, вважається довгостроковим, якщо:

- позикодавець до затвердження фінансової звітності погодився не вимагати погашення зобов'язання внаслідок порушення;
- не очікується виникнення подальших порушень кредитної угоди протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

Довгострокові зобов'язання, на які нараховуються відсотки, відображаються в балансі за їх теперішньою вартістю. Визначення теперішньої вартості залежить від умов та виду зобов'язання.

Поточні зобов'язання відображаються в балансі за сумою погашення.

На підприємстві створюються наступні види резервів:

Резерв трат сировини у цеху виноматеріалів та ферментації;

Резерв відпускних;

Резерв за контрактами, судовими позовами.

Нарахування резерву трат виноматеріалів проводиться за рахунок собівартості продукції

Відрахування в резерв відпускних проводиться в сумі, яка обчислюється з кількості днів невикористаної відпустки по кожному працівнику на середньоденний заробіток, розрахований згідно законодавства. В суму резерву включено і величину єдиного соціального внесу, нарахованого на всі дні невикористаної відпустки згідно норм права.

Забезпечення (резерви) на а додаткове пенсійне забезпечення, на виконання гарантійних зобов'язань, на реструктуризацію, не створювати.

Витрати

4.6.1. Витрати в бухгалтерському обліку відображаються одночасно зі зменшенням активів або збільшенням зобов'язань. Витрати визнаються витратами певного періоду одночасно з визнанням доходу, для отримання якого вони здійснені.

4.6.2. Не визнаються витратами і не включаються до звіту про фінансові результати: платежі за договорами комісій, агентськими угодами; попередня оплата товарів (робіт, послуг); погашення одержаних позик; витрати, які відображаються зменшенням власного капіталу.

4.6.3. Податок на прибуток визнаються витратами згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку №17 «Податок на прибуток».

Доходи

Дохід визнається під час збільшення активу або зменшення зобов'язання, що зумовлює зростання власного капіталу за умови ,що оцінка доходу може бути достовірно визначена.

Доходи класифікуються в бухгалтерському обліку за такими групами: дохід від реалізації товарів; інші операційні доходи; фінансові доходи; інші доходи.

Признання доходів від реалізації товарів відбувається при умові: відвантаження товарів; отримання товарів покупцем; вірогідності оплати.

Не признаються доходами такі надходження: суми податку на додану вартість, і інших платежів ,що підлягають перерахуванню до бюджету; сума попередньої оплати; надходження від первинного розміщення цінних паперів.

Дохід, пов'язаний з наданням послуг, визнається, виходячи зі ступеню завершеності операції з надання послуг на дату балансу, якщо може бути достовірно оцінений результат цієї операції.

Оцінка ступеня завершеності операції з надання послуг проводиться визначенням виконаної роботи.

Отримане цільове фінансування визнається доходом протягом тих періодів , в яких були зазанні витрати,пов'язані з виконанням умов щодо такого фінансування.

Дохід, який виникає в результаті використання активів іншими сторонами, визнається у вигляді роялті та дивідендів, якщо: імовірно надходження економічних вигод; дохід може бути достовірно оцінений.

Роялті визнаються за принципом нарахування, дивіденди визнаються у періоді прийняття рішення про їх виплату.

Сума доходу за бартерними контрактами визначається за справедливою вартістю активів, робіт, послуг, що одержані

Інвентаризація

1. Проводити інвентаризацію активів і зобов'язань відповідно до ст. 10 Закону про бухгалтерський облік та інших нормативних документів.

2. Склад постійно діючої інвентаризаційної комісії встановлюється Наказом керівника.

3. Проводити інвентаризацію активів і зобов'язань згідно наступного графіку:

- інвентаризація товарних складів проводиться один раз в рік станом на 01.10.,
- інвентаризація основних фондів -01.11.,
- інвентаризація каси – кожен місяць.

4. У всіх інших випадках об'єкти і періодичність проведення інвентаризації визначаються керівником чи власниками підприємства на підставі чинного законодавства.

4.7. Операційна оренда

Об'єкт операційної оренди відображається в бухгалтерському обліку на за балансовому рахунку по вартості вказаній в угоді.

Витрати на поліпшення об'єкта оренди відображаються як капітальні інвестиції в складі інших необоротних активів.

Плата за використання об'єкту оренди признається витратами.

Дохід від операційної оренди признається іншим операційним доходом звітного періоду.

4.8. Інші активи та зобов'язання

Фінансові інвестиції оцінюються і відображаються в бухгалтерському обліку по собівартості. Собівартість складається із ціни покупки, митних зборів і інших витрат безпосередньо зв'язаних з покупкою інвестицій. Фінансові інвестиції на дату балансу враховуються по справедливій вартості, сума збільшення, зменшення балансової вартості показується в складі доходів чи витрат відповідно.

Розрахунок курсових різниць по монетарним статтям в іноземній валюті проводиться на дату проведення розрахунків і на дату балансу. (монетарні статті – це статті про грошові кошти), (немонетарні статті – це статті інші, ніж монетарні).

Поточний податок на прибуток і відстрочений податок на прибуток (Відстрочені податкові зобов'язання, відстрочені податкові активи) визнаються витратами або доходом. Поточний податок на прибуток визнається зобов'язанням у сумі ,що підлягає сплаті. Перевищення сплаченої суми податку на прибуток над сумою, що підлягає сплаті, визнається дебіторською заборгованістю.

Відстрочене податкове зобов'язання визнається у разі наявності тимчасових податкових різниць, що підлягають оподаткуванню.

Відстрочений податковий актив визнається в разі виникнення тимчасових податкових різниць, що підлягають вирахуванню, якщо очікується отримання податкового прибутку , з яким пов'язані ці тимчасові різниці.

Відстрочене податкове зобов'язання та відстрочений податковий актив розраховується за ставками ,що діятимуть протягом періоду, у якому будуть здійснюватися реалізація або використання активу та погашення зобов'язання.

Відстрочені податкові зобов'язання та відстрочені податкові активи відображаються в балансі окремими статтями довгострокових зобов'язань і оборотних активів.

Приклади податкових різниць: суми виданих авансів; витрати майбутніх періодів; позитивна різниця вартості основних засобів в бухгалтерському та податковому обліку.

Добуток тимчасових різниць і ставки податку на прибуток є відстроченим податковим зобов'язанням.

Приклади тимчасових податкових різниць, що в добутку із ставкою податку на прибуток складають відстрочений податковий актив: суми авансів отриманих; доходи майбутніх періодів; від'ємна різниця вартості виробничих фондів в бухгалтерському і податковому обліку.

Потім проводиться згортання відстрочених податкових активів і зобов'язань і відображається в балансі щось одне, чи відстрочені податкові зобов'язання, чи відстрочений податковий актив.

Виправлення помилок, допущених при складанні фінансових звітів у попередніх роках, здійснюється шляхом коригування сальдо нерозподіленого прибутку на початок звітного періоду, якщо такі помилки впливають на величину нерозподіленого прибутку.

Облікова оцінка може переглядатися, якщо змінюються обставини, на яких відбувалася оцінка, або отримана додаткова інформація.

Наслідки зміни в облікових оцінках слід включати до тієї статті звіту про фінансові результати, яка раніше застосовувалась для відображення доходів або витрат, пов'язаних з об'єктом такої оцінки.

Облікова політика вступає в дію відповідним наказом керівника підприємства. Зміни в обліковій політиці повинні бути обґрунтованими, оформлені наказом і доведені до користувачів звітності. Наслідки змін облікової політики, не пов'язаних із змінами Законодавства України, повинні бути оцінені в вартісному показникові і відображені в звітності шляхом:

- коригування залишку нерозподіленого прибутку на початок звітного періоду;
- повторного відображення відповідної порівняльної інформації відносно попередніх звітних періодів;
- застосування інших вимог в відповідності з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку №6 "Виправлення помилок і зміни в фінансових звітах".

Облікова політика може змінюватися тільки, якщо змінюються статутні вимоги, вимоги органу, який затверджує положення (стандарт) бухгалтерського обліку, або, якщо зміни забезпечать достовірне відображення подій або операцій у фінансовій звітності підприємства.

Не вважаються зміною облікової політики встановлення облікової політики для:

- подій або операцій, які відрізняються за змістом від попередніх операцій або подій;
- подій або операцій які не відбувалися раніше.

Події після балансу можуть вимагати коригування певних статей. Коригування активів і зобов'язань здійснюється шляхом сторнування або додаткових записів в обліку звітного періоду, які відображають уточнення оцінки відповідних статей внаслідок подій після дати балансу.

Якщо події після балансу свідчать про наміри підприємства припинити діяльність або про неможливість її продовження, то фінансова звітність складається без застосування принципу безперервної діяльності.

Затвердити перелік осіб, уповноважених отримувати товарно-матеріальні цінності від імені підприємства, наведено в Додатку 8 до цього наказу

5. Заключні положення

1. Загальний контроль за виконанням вимог Положення залишаю за собою.
2. Безпосередній контроль за виконанням вимог Положення покладається на головного бухгалтера Підприємства.

3. У випадку зміни норм чинного законодавства щодо питань, які передбачені Положенням, перевагу мають норми законодавства. У такому разі у Положення повинні бути внесені відповідні зміни.

4. Внесення змін до даного Положення у зв'язку із зміною законодавства чи вступом у дію нових П(С)БО здійснюється шляхом викладення Положення у новій редакції та затвердження Наказом по Підприємству.

Додаток Е

Підприємство	СТОВ «Лучанське-2»	за ЄДРПОУ	32405431
Територія	Київська область	за КОАТУУ	3224484001
Організаційно-правова форма	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240
Вид діяльності	Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур	за КВЕД	01.01
Одиниця виміру	тис. грн.		
Адреса:	09544, Київська обл., Таращанський район, село Лука.		

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31 грудня 2017 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	0	0
первісна вартість	1001	0	0
накопичена амортизація	1002	0	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	255	255
Основні засоби:	1010	5936	5860
первісна вартість	1011	7810	7809
знос	1012	1874	1949
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	283	264
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030	0	0
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств			
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	19	19
Усього за розділом I	1095	6493	6398
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1110	1888
Виробничі запаси	1101	483	886
Незавершене виробництво	1102	499	874
Готова продукція	1103	0	0
Товари	1104	128	128
Поточні біологічні активи	1110	301	397
Депозити перестраховування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1209	1112

Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	0	0
з бюджетом	1135	0	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	0	1
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	263	98
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:	1181	0	0
резервах довгострокових зобов'язань			
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	0	0
Усього за розділом II	1195	2883	3495
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	9376	9894
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	8129	8129
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	6	6
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-117	-102
Неоплачений капітал	1425	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	8018	8033
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	128	128
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0

Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітнього періоду)	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітнього періоду)	1532	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітнього періоду)	1533	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітнього періоду)	1534	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	128	128
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість:	1610	0	0
за довгостроковими зобов'язаннями			
за товари, роботи, послуги	1615	383	627
за розрахунками з бюджетом	1620	705	938
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	14	0
за розрахунками з оплати праці	1630	0	28
за одержаними авансами	1635	0	0
за розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	128	140
Усього за розділом III	1695	1230	1733
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	9376	9894

Керівник
Головний бухгалтер

Додаток Ж

Підприємство	СТОВ «Лучанське-2»	за ЄДРПОУ	32405431
Територія	Київська область	за КОАТУУ	3224484001
Організаційно-правова форма	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240
Вид діяльності	Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур	за КВЕД	01.01
Одиниця виміру	тис. грн.		
Адреса:	09544, Київська обл., Таращанський район, село Лука.		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2017 рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	5031	3337
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	4297	2750
Валовий:			
прибуток	2090	734	587
збиток	2095		
Інші операційні доходи	2120	38	17
Адміністративні витрати	2130	736	596
Витрати на збут	2150		
Інші операційні витрати	2180	21	6
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	15	2
збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240		
Фінансові витрати	2250		
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270		
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	15	2
збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300		
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	15	2
збиток	2355		
II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		

Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	15	2

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Матеріальні затрати	2500	5452	2434
Витрати на оплату праці	2505	172	317
Відрахування на соціальні заходи	2510	46	194
Амортизація	2515	59	82
Інші операційні витрати	2520	146	126
Разом	2550	5875	3153

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Керівник

Головний бухгалтер

Додаток 3

Підприємство	СТОВ «Лучанське-2»	за ЄДРПОУ	32405431
Територія	Київська область	за КОАТУУ	3224484001
Організаційно-правова форма	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240
Вид діяльності	Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур	за КВЕД	01.01
Одиниця виміру	тис. грн.		
Адреса:	09544, Київська обл., Таращанський район, село Лука.		

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31 грудня 2016 р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	0	0
первісна вартість	1001	0	0
накопичена амортизація	1002	0	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	255	255
Основні засоби:	1010	6016	5936
первісна вартість	1011	7808	7810
знос	1012	1792	1874
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	272	283
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030	0	0
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств			
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	20	19
Усього за розділом I	1095	6563	6493
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1028	1110
Виробничі запаси	1101	481	483
Незавершене виробництво	1102	419	499
Готова продукція	1103	0	0
Товари	1104	128	128
Поточні біологічні активи	1110	238	301
Депозити перестраховування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1148	1209

Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	0	0
з бюджетом	1135	0	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	0	1
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	84	263
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:	1181	0	0
резервах довгострокових зобов'язань			
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	0	0
Усього за розділом II	1195	2498	2883
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	9061	9376
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	8129	8129
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	6	6
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-119	-117
Неоплачений капітал	1425	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	8016	8018
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	128	128
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0

Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітнього періоду)	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітнього періоду)	1532	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітнього періоду)	1533	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітнього періоду)	1534	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	128	128
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість:	1610	0	0
за довгостроковими зобов'язаннями			
за товари, роботи, послуги	1615	318	383
за розрахунками з бюджетом	1620	475	705
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	8	14
за розрахунками з оплати праці	1630	0	0
за одержаними авансами	1635	0	0
за розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	116	128
Усього за розділом III	1695	917	1230
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	9061	9376

Керівник
Головний бухгалтер

Додаток И

Підприємство	СТОВ «Лучанське-2»	за ЄДРПОУ	32405431
Територія	Київська область	за КОАТУУ	3224484001
Організаційно-правова форма	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240
Вид діяльності	Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур	за КВЕД	01.01
Одиниця виміру	тис. грн.		
Адреса:	09544, Київська обл., Таращанський район, село Лука.		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2016 рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3337	5141
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	2750	4989
Валовий:			
прибуток	2090	587	152
збиток	2095		
Інші операційні доходи	2120	17	57
Адміністративні витрати	2130	596	191
Витрати на збут	2150		
Інші операційні витрати	2180	6	14
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	2	4
збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240		
Фінансові витрати	2250		
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270		
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	2	4
збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300		
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	2	4
збиток	2355		
II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		

Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	2	4

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Матеріальні затрати	2500	2434	5126
Витрати на оплату праці	2505	317	256
Відрахування на соціальні заходи	2510	194	91
Амортизація	2515	82	138
Інші операційні витрати	2520	126	148
Разом	2550	3153	5759

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Керівник

Головний бухгалтер

Додаток К

Підприємство	СТОВ «Лучанське-2»	за ЄДРПОУ	32405431
Територія	Київська область	за КОАТУУ	3224484001
Організаційно-правова форма	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240
Вид діяльності	Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур	за КВЕД	01.01
Одиниця виміру	тис. грн.		
Адреса:	09544, Київська обл., Таращанський район, село Лука.		

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31 грудня 2015 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	0	0
первісна вартість	1001	0	0
накопичена амортизація	1002	0	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	255	255
Основні засоби:	1010	6176,3	6016
первісна вартість	1011	7867,4	7808
знос	1012	1691,1	1792
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	283,9	272
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030	0	0
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств			
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	21,9	20
Усього за розділом I	1095	6737,1	6563
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1043,1	1028
Виробничі запаси	1101	521,4	481
Незавершене виробництво	1102	341	419
Готова продукція	1103	0	0
Товари	1104	128,1	128
Поточні біологічні активи	1110	138,9	238
Депозити перестрахування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	0	1148

Дебіторська заборгованість за розрахунками:		1112	
за виданими авансами	1130		0
з бюджетом	1135	0	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	0	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	5,4	84
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:		0	
резервах довгострокових зобов'язань	1181		0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	0	0
Усього за розділом II	1195	2299,4	2498
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	9036,5	9061
Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	8129,2	8129
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	21	6
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-122,5	-119
Неоплачений капітал	1425	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	8027,7	8016
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	128	128
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0

резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітнього періоду)	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітнього періоду)	1532	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітнього періоду)	1533	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітнього періоду)	1534	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	128	128
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість:	1610	0	0
за довгостроковими зобов'язаннями			
за товари, роботи, послуги	1615	365,3	318
за розрахунками з бюджетом	1620	387,2	475
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	6,6	8
за розрахунками з оплати праці	1630	13,5	0
за одержаними авансами	1635	0	0
за розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	108,1	116
Усього за розділом III	1695	880,7	917
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	9036,5	9061

Керівник
Головний бухгалтер

Додаток Л

Підприємство	СТОВ «Лучанське-2»	за ЄДРПОУ	32405431
Територія	Київська область	за КОАТУУ	3224484001
Організаційно-правова форма	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240
Вид діяльності	Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур	за КВЕД	01.01
Одиниця виміру	тис. грн.		
Адреса:	09544, Київська обл., Таращанський район, село Лука.		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2015 рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	5141	877,2
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	4989	716,3
Валовий:			
прибуток	2090	152	160,9
збиток	2095		
Інші операційні доходи	2120	57	47,2
Адміністративні витрати	2130	191	191,8
Витрати на збут	2150		
Інші операційні витрати	2180	14	13,9
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	4	2,4
збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240		
Фінансові витрати	2250		
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270		
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	4	2,4
збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300		
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	4	2,4
збиток	2355		
II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		

Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	4	2,4

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Матеріальні затрати	2500	5126	802,1
Витрати на оплату праці	2505	256	220,9
Відрахування на соціальні заходи	2510	91	76,8
Амортизація	2515	138	96,3
Інші операційні витрати	2520	148	104,7
Разом	2550	5759	1300,8

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Керівник
Головний бухгалтер

Додаток М

Підприємство	СТОВ «Лучанське-2»	за ЄДРПОУ	32405431
Територія	Київська область	за КОАТУУ	3224484001
Організаційно-правова форма	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240
Вид діяльності	Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур	за КВЕД	01.01
Одиниця виміру	тис. грн.		
Адреса:	09544, Київська обл., Таращанський район, село Лука.		

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31 грудня 2014 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	0	0
первісна вартість	1001	0	0
накопичена амортизація	1002	0	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	255	255
Основні засоби:	1010	6257,5	6176,3
первісна вартість	1011	7852,4	7867,4
знос	1012	1594,9	1691,1
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	211,6	283,9
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030	0	0
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств			
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	22,2	21,9
Усього за розділом I	1095	6746,3	6737,1
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	820,8	1043,1
Виробничі запаси	1101	0	521,4
Незавершене виробництво	1102	203,7	341
Готова продукція	1103	0	0
Товари	1104	128,1	128,1
Поточні біологічні активи	1110	138,9	138,9
Депозити перестрахування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1128,8	0

Дебіторська заборгованість за розрахунками:			1112
за виданими авансами	1130	0	
з бюджетом	1135	0	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	0	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	136,4	5,4
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			0
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	0	0
Усього за розділом II	1195	2224,9	2299,4
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	8971,2	9036,5
Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	8129,2	8129,2
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	21	21
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-124,9	-122,5
Неоплачений капітал	1425	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	8025,3	8027,7
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	128	128
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0

резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітнього періоду)	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітнього періоду)	1532	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітнього періоду)	1533	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітнього періоду)	1534	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	128	128
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість:	1610	0	0
за довгостроковими зобов'язаннями			
за товари, роботи, послуги	1615	239,6	365,3
за розрахунками з бюджетом	1620	444,4	387,2
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	5,7	6,6
за розрахунками з оплати праці	1630	11,8	13,5
за одержаними авансами	1635	0	0
за розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	116,3	108,1
Усього за розділом III	1695	817,8	880,7
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	8971,2	9036,5

Керівник

Головний бухгалтер

Додаток Н

Підприємство	СТОВ «Лучанське-2»	за ЄДРПОУ	32405431
Територія	Київська область	за КОАТУУ	3224484001
Організаційно-правова форма	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240
Вид діяльності	Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур	за КВЕД	01.01
Одиниця виміру	тис. грн.		
Адреса:	09544, Київська обл., Таращанський район, село Лука.		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2014 рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	877,2	1061,4
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	716,3	914,3
Валовий:			
прибуток	2090	160,9	147,1
збиток	2095		
Інші операційні доходи	2120	47,2	34
Адміністративні витрати	2130	191,8	178,6
Витрати на збут	2150		
Інші операційні витрати	2180	13,9	13,8
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	2,4	
збиток	2195		11,3
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240		
Фінансові витрати	2250		
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270		
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	2,4	
збиток	2295		11,3
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300		
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	2,4	
збиток	2355		11,3
II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		

Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	2,4	-11,3

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Матеріальні затрати	2500	802,1	571,6
Витрати на оплату праці	2505	220,9	192
Відрахування на соціальні заходи	2510	76,8	64,9
Амортизація	2515	96,3	229,5
Інші операційні витрати	2520	104,7	96,1
Разом	2550	1300,8	1154,1

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Керівник

Головний бухгалтер

Додаток II

Підприємство	СТОВ «Лучанське-2»	за ЄДРПОУ	32405431
Територія	Київська область	за КОАТУУ	3224484001
Організаційно-правова форма	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240
Вид діяльності	Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур	за КВЕД	01.01
Одиниця виміру	тис. грн.		
Адреса:	09544, Київська обл., Таращанський район, село Лука.		

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31 грудня 2013 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	0	0
первісна вартість	1001	0	0
накопичена амортизація	1002	0	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	255	255
Основні засоби:	1010	6487	6257,5
первісна вартість	1011	7853	7852,4
знос	1012	1366	1594,9
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	186	211,6
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030	0	0
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств			
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	22,0	22,2
Усього за розділом I	1095	6950,0	6746,3
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	839	820,8
Виробничі запаси	1101	379	0
Незавершене виробництво	1102	193	203,7
Готова продукція	1103	0	0
Товари	1104	128	128,1
Поточні біологічні активи	1110	139	138,9
Депозити перестрахування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1033	1128,8

Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	0	0
з бюджетом	1135	0	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	0	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	14	136,4
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	0	0
Усього за розділом II	1195	1886	2224,9
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	8836	8971,2
Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	8129	8129,2
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	21	21
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-114	-124,9
Неоплачений капітал	1425	0	0
Вилучений капітал	1430	-92	0
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	7944	8025,3
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	128	128
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0

резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітнього періоду)	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітнього періоду)	1532	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітнього періоду)	1533	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітнього періоду)	1534	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	128	128
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість:	1610	0	0
за довгостроковими зобов'язаннями			
за товари, роботи, послуги	1615	249	239,6
за розрахунками з бюджетом	1620	325	444,4
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	5	5,7
за розрахунками з оплати праці	1630	11	11,8
за одержаними авансами	1635	0	0
за розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	174	116,3
Усього за розділом III	1695	764	817,8
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	8836	8971,2

Керівник
Головний бухгалтер

Додаток Р

Підприємство	СТОВ «Лучанське-2»	за ЄДРПОУ	32405431
Територія	Київська область	за КОАТУУ	3224484001
Організаційно-правова форма	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240
Вид діяльності	Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур	за КВЕД	01.01
Одиниця виміру	тис. грн.		
Адреса:	09544, Київська обл., Таращанський район, село Лука.		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2013 рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1061,4	953,8
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	914,3	845,6
Валовий:			
прибуток	2090	147,1	108,2
збиток	2095		
Інші операційні доходи	2120	34	51
Адміністративні витрати	2130	178,6	155,2
Витрати на збут	2150		
Інші операційні витрати	2180	13,8	13,1
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190		
збиток	2195	11,3	9,1
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240		
Фінансові витрати	2250		
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270		
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290		
збиток	2295	11,3	9,1
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300		
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350		
збиток	2355	11,3	9,1
II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		

Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-11,3	-9,1

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Матеріальні затрати	2500	571,6	526,5
Витрати на оплату праці	2505	192	178,3
Відрахування на соціальні заходи	2510	64,9	51,2
Амортизація	2515	229,5	215,6
Інші операційні витрати	2520	96,1	89,4
Разом	2550	1154,1	1061,0

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Керівник

Головний бухгалтер

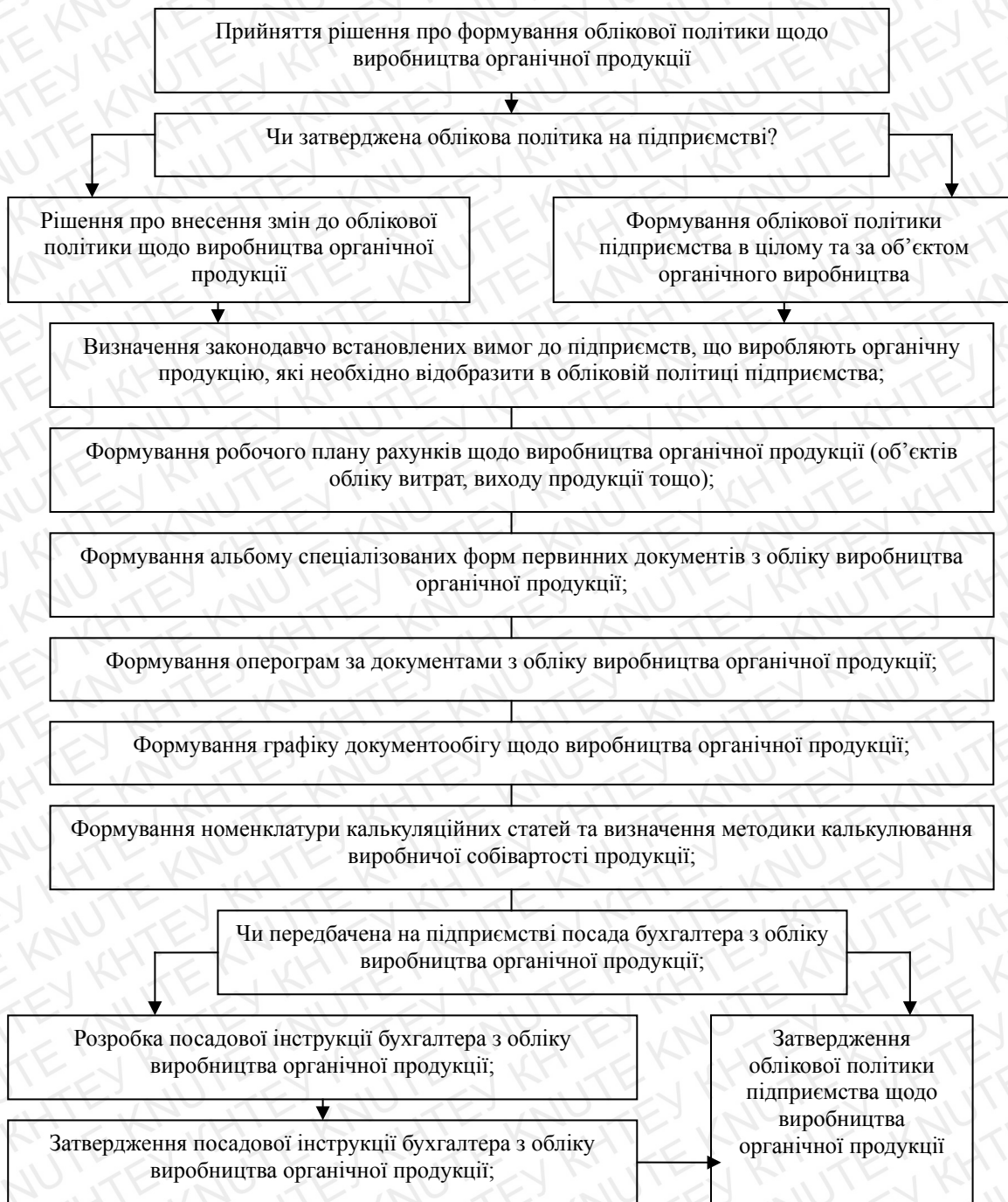

Рис. С. 1. Алгоритм формування облікової політики щодо виробництва органічної продукції

Джерело: складено автором на основі [52]

Рис. Т.1 Складові облікової політики для цілей організації обліку органічної продукції

Джерело: складено автором на основі [52]

Рецензія на випускню кваліфікаційну роботу фахівця – практика з бухгалтерського обліку підприємства, матеріали якого були використані під час написання роботи

Студентка Алексеева Валерія Олександрівна

Тема «Облік, контроль та аналіз продукції сільськогосподарського виробництва»

Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»

Рівень кваліфікації: магістр

Підприємство СТОВ «Лучанське-2»

Актуальність теми дослідження. Вивчення обліку продукції сільськогосподарського виробництва в сучасних умовах господарювання є актуальним, оскільки надійна методика і організація їх обліку дозволяє отримувати достовірну інформацію для проведення аналізу, що є важливим компонентом ефективного управління та контролю діяльності підприємства, забезпечення його фінансової стійкості на належному рівні.

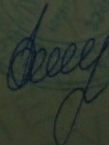
Ступінь використання практичних матеріалів. При написанні даної кваліфікаційної роботи, відповідні матеріали були використані в повному обсязі.

Практична значущість роботи, реальність впровадження пропозицій в практику. Матеріали випускної кваліфікаційної роботи розглянуті керівництвом СТОВ «Лучанське-2». Окремі розробки автора, його висновки і пропозиції прийняті для практичного використання в діяльності підприємства.

Достовірність інформації. Вся інформація, що викладена у випускній кваліфікаційній роботі є достовірною.

Загальний висновок і оцінка роботи. Випускна кваліфікаційна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням, має дослідницький характер, а її автор володіє системою необхідних знань, вмінням грамотно й аргументовано викладати матеріал та заслуговує на оцінку «добре».

Головний бухгалтер

Л.В. Сович

**Сільськогосподарське товариство з обмеженою
відповідальністю
«ЛУЧАНСЬКЕ-2»**

09544, Київська обл., Таращанський район, село Лука;
телефон/факс: +38 044 662 77 98

**Довідка
про впровадження результатів випускної кваліфікаційної
роботи**

Видана студентці другого курсу Київського національного торговельно-економічного університету спеціальності «Облік і оподаткування» Алексєвій Валерії Олександрівні про те, що вона дійсно виконала випускну кваліфікаційну роботу на тему «Облік, контроль та аналіз продукції сільськогосподарського виробництва» за матеріалами реальної фінансової звітності СТОВ «Лучанське-2».

Пропозиції автора щодо удосконалення обліку, контролю та аналізу продукції сільськогосподарського виробництва підприємства, які наводяться в випускній кваліфікаційній роботі, мають практичну значимість і можуть бути використані в подальшій діяльності нашого підприємства.

